MEDYA GÜNEŞİ
Haber –Yorum Gazetesi 16-31Mart '94 Sayı: 46 Yıl: 6 12.000 TL

Uluslararası ilişkiler sisteminde ulusal azınlıklar

Milliyetler sorunu, 1922 SSCBHükümeti'ni ve Milliyetler Halk Komiseri olan Stalin'i düşündümekteydi. Mesele neydi? Daha 20'li yıllarda Stalin ulusal azınlıklara karşı olan tutumunu açıkça dile getirmiş, takınılacak tavrı belirlemişti.

Prof. N. F. BUGAY'ın makalesi Sayfa 6'da

Bi rakirina destnedana parlamenteran re

Kurd di rojeva Ewrûpa de

✓ **Yekbûn: Divê hemû hêzên welatparêz pişgiriya parlamenterên bikin**

✓ **Parlamentoya Ewrûpa, biryara otonomiyê ji bo Kurdan girt**

✓ **Alinak: Ger ku leşker bixwazin hûnê sêdarekê jî li Meclîsê dênin**

rûpel 3

Ji Osman Aytar û Recep Maraşli re ceza

rûpel 4

Stêrka esmanê wêjeya Kurdî: Hêmin Mukriyanî

rûpel 5

Siyasal süreç, birlikler sorunu ve devrimci alternatifi üzerine

sf. 12-13

MEDYA GÜNDEMİ

Kürt Diplomasisi'nde Yeni Olanaklar

Kürt ulusal demokratik güçleri, ulusal çıkarlarımızı tanımlamada ve ilişki denklemlerimizi kurmada ortak bir yaklaşım içinde olmalıdırlar. Uluslararası ilişkilerde ciddiye alınmak ve ağırlık sahibi olabilmek için "güç" olmak ne kadar önemliyse, bu gücün rasyonel temellerde kullanılabilmesi ve kendini tutarlı-bütünlüklü bir politik doğrultuda ifade edebilmesi de o kadar önemlidir.

DYP-SHP koalisyonuna "ihale" edilen Kürt sorununun şiddete dayalı çözümü, Çiller makyajına rağmen, dış desteğini yitirmeye başlamıştır. Hükümetin, Almanya ve Fransa'nın PKK'yi yasaklama kararlarından da aldığı cesaretle halkımız üzerindeki terörü tırmandırma "macera"sı, hüsranla sonuçlanmaktadır.

DEP miletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılması ve hukuk dışı yöntemlerle gözaltına alınması, Türk dışişlerinde diplomatik bir krize yolaçmıştır. Avrupa Parlamentosu, sert bir üslupla, milletvekillerinin dokunulmazlığını kaldıran kararın geri alınmasını ve Kürtlere siyasi, idari ve kültürel özerklik tanınmasını isteyen bir karar almış; ABD, 750 milyon dolarlık kredi ödemesini durdurmuş ve Dışişleri Bakan Yardımcısı Oxman'ı gelişmeler hakkında "bilgi almak" üzere Ankara'ya göndermiştir. Oxman, basına yaptığı açıklamalarda, gelişmelerin ABD tarafından kaygıyla izlendiğini, Kürt sorununun çözümünde siyasal yöntemlerin devreye sokulması gerektiğini belirtmiştir.

Öte yandan İngiltere, Fransa, ABD ve Türkiye tarafından dörtlü olarak yürütülen ve geçtiğimiz günlerde Ankara'da yapılan "Çekiç Güç Zirvesi"nde de, bu konu gündemin ilk maddesini oluşturmuş ve Türk dışişleri yetkililerinin açıklamalarından anlaşıldığı kadarıyla, Türkiye "makul bir dille" uyarılmıştır.

Bu gelişmelerin ardından "NATO başkenti" Brüksel'de yapılan Uluslararası Kuzey Kürdistan Konferansı'nda da Kürt haklarının tanınması istenmiş ve Türkiye siyasi çözümün önünü açmaya çağrılmıştır. Konferans'a PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan tarafından gönderilen mesajda, ateşkes önerisi ve barış çağrısı yapılmış, Türk tarafı siyasi çözüme davet edilmiştir.

Türk devleti, Kürt sorunu ile ilgili olarak bugüne kadar karşı karşıya kaldığı en ağır diplomatik krizi yaşamaktadır. Böylece, ekonomik, sosyal ve siyasal kriz süreçleri iç içe geçmektedir. Türk ekonomisi, devalüasyon şokunu henüz atlatamamıştır; dövizdeki dalgalanmalar sürmekte, dış ticaret, özellikle ithalata dayalı bazı sektörlerde, durma noktasına gelmektedir. İç siyasette, birçok temel problem bir kenara atılmış, herşey 27 Mart'ta yapılacak yerel seçimlere endekslenmiştir. Bir süredir, "kriz kabinesi" işlevini görecek yeni bir koalisyon senaryoları oluşturulmakta, örneğin "Anayol" formülü üzerinde zihin egzersizleri yapılmaktadır.

"Özel Savaş Koalisyonu"nun Çiller makyajı, kısa bir süre içinde dökülmüştür.

Diplomaside Kurumlaşma

Kürdistan'ın dört parçaya bölünmüş sömürge statüsü, Kürt sorununun uluslararası bir niteliğe bürünmesini kolaylaştırmaktadır. Sömürgeci devletlerin sivil siyaset geleneklerindeki güdüklük ve siyasal kurumlarının militarist karakterinin, sorunun diyalogla çözümünü güçleştirmesi de, Kürdistan sorununun uluslararasılaşmasını sağlayan bir diğer önemli faktördür. Ayrıca, Ortadoğu coğrafyasındaki bölgesel dengeler ve güç ilişkilerinin, bu tür gelişmeler karşısında oldukça duyarlı bir yapı oluşturması da, Kürt sorunu uluslararası kılan bir olgudur.

Bu gerçekliğimize bakarak, Kürt sorununun uluslararası bir sorun olduğunu, dolayısıyla, çözümünün de uluslararası olacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu gerçekliğimize rağmen, Kürt diplomasisi, henüz özgün bir üsluba ve deneyime sahip değildir. Bu eksikliğin giderilmesi, bir yönüyle zaman içinde elde edilecek birikime bağlıyken; bir diğer yönü de, tutarlı ve kişilikli bir dış politika oluşturulması ile ilişkilidir. Bu nedenle, Kürt ulusal demokratik güçleri, ulusal çıkarlarımızı tanımlamada ve ilişki denklemlerimizi kurmada ortak bir yaklaşım içinde olmalıdırlar. Uluslararası ilişkilerde ciddiye alınmak ve ağırlık sahibi olabilmek için "güç" olmak ne kadar önemliyse, bu gücün rasyonel temellerde kullanılabilmesi ve kendini tutarlı-bütünlüklü bir politik doğrultu da ifade edebilmesi de o kadar önemlidir. Kürt politikasının cepheleşmekle kazanacağı avantaj ve olanaklar, ilk etapta belki de en çok kendisini diplomasi alanında hissettirecektir.

Bu bakımdan, Kürt aydınları ve bilim adamlarının da yapacağı katkılarla, Kürt siyasal güçleri, bir an önce, Kürt dış politikasının önceliklerini ve ilkelerini tespit etmek üzere çalışmalara başlamalıdır. Yürütülmekte olan cephe çalışmalarının başarıyla sonuçlanması durumunda, Cephenin yapacağı ilk işlerden biri; Kürt ve Kürt dostu akademisyenlerin, deneyimli politikacı ve aydınların biraraya getirileceği bir 'Stratejik Araştırmalar Grubu' oluşturmak olmalı ve dış politika, bu yapı içinde bir şube olarak örgütlenmelidir.

Kürt sorununu uluslararası kılan nedenler, aynı zamanda, bu alanda yapılacak girişimler, takınılacak tutumlarda, dikkatli ve özenli olunmasını da gerektiriyor. Dış politikada bölgesel ve global denklemlerin doğru kavranamaması durumunda, maliyeti yüksek yanlışlar yapılması kaçınılmaz olur. Yurtsever güçler, dış ilişkilere bakışta ortak paydalar oluşturamazlarsa, birbirleriyle karşı karşıya getirilmek gibi tehlikeli durumlar bile yaşanabilir. Dış ilişkilerde ilkeli tutum ve kurumlaşma, bu türden sakıncaları ortadan kaldıracak ya da en aza indirecektir.

Politikada Etkinlik

TC'nin Kürt halkına karşı yıllardan beridir tek seçenek olarak uygulayageldiği insafsız politikaların, DEP'li parlamenterlerin dokunulmazlıklarının kaldırılması örneğinde olduğu gibi ölçüsüz boyutlra varması; dış ilişkilerdeki tecrit sürecini de hızlandırmaktadır. Kürdistan'daki birçok insanlık dışı uygulama karşısında sessiz kalan, hatta örtülü destek veren Batı, DEP'li parlamenterlere yapılanlar karşısında harekete geçmiştir. PKK'nin ateşkes önerisi, böyle bir ortamda gündeme gelmiş ve yankı bulmuştur. Bu önerinin kendi başına taşıdığı olumluluklar bir yana; bir bütün olarak değerlendirildiğinde, görülecektir ki, yerel seçimler gibi oldukça önemli siyasal sonuçlar doğurabilecek bir sürece, azami olanaklar sağlayacak bir tarzda müdahale etme şansı kaçırılmıştır. Oysa birkaç ay önce yapılacak bir ateşkes manevrasıyla; hem uluslararası kamuoyunun harekete geçirilmesi, hem devletin saldırılarının dizginlenmesi ve ulusal demokratik güçlerin yerel seçimlere katılmasını mümkün kılacak bir ortamın sağlanması mümkün olabilirdi. Ateşkese rağmen bu sonuçların elde edilememesi durumunda ise, hem yurtsever güçlerimizin manevra olanakları bugünden daha fazla olacaktı, hem de devletin uluslararası tecridi daha geniş bir alana yayılarak derinleşecekti.

Politikada etkinlik, iç ve dış politik çıkarlar arasında uygun bir denge kurmakla sağlanabilir. Son gelişmelerle elde edilen diplomatik olanaklar; önceden böylesi bir öngörü ile hareket edilmişse bile -ki sanmıyoruz-, içerde, toplum-siyaset, ulus-iktidar ilişkileri bakımından hayli önemli olan yerel yönetim mevzilerinin kaybedilmesi pahasına elde edilmiş; yanısıra birçok psikolojik ve toplumsal yıpranmaya yolaçılmış, legal mevzilerdeki çalışma olanakları riske edilmiştir.

Tüm bunlar, bugünden bakarak ifade edersek "kardan zarar"larımızdır. Ve vurgulamak istediğimiz, ulusal faydayı maksimize edecek, ulusal çıkarlarımızı en iyi yansıtacak politik tutumlar geliştirebilmenin; askeri, siyasi, diplomatik alanda birbirini besleyecek uyumlu ve ustalıklı bir çabayı gerektirdiğidir.

Bugün, diplomatik alanda yakalanmış olan elverişli zemin; içerde, kitle inisiyatifini gündeme sokacak, ulusal birlik eylemini "sokak"ta örgütleyecek bir çaba içinde olunarak güçlendirilmeye çalışılmalıdır. '94 Newroz'u, bu anlamda kitle inisiyatifinin yeniden yükseltileceği bir yeniden derleniş fırsatı olarak değerlendirilebilir.

Bi rakirina destnedana parlamenteran re

Kurd di rojeva Ewrûpa de

Navenda Nûçeyan- Di rojên 2 û 3 yê Adarê dê, li Meclîsa Tirkiyê mafê destnedana 7 parlementerên Kurd ku; ji wan 6 kes ji DEP ê, 1 jî serbixwe bû, hat rakirin.

Dosya mafê destnedanê, ji serê du salan de ye, li Meclîsê sekinandî bû. Lê piştî biryara DEP'ê ya, ji hilbijartinên herêmî vekişandinê, bi fermana Serokê MGK(Konseya Netewî ya Ewlekariyê)'ê Dogan Gureş, pirsa destnedanê pê re hat rojevê û di nav çend rojan de, Meclîsê biryar li ser da.

Di rojên 2 û 3'yê Adarê de, Meclîs bi lez û bez civiya. Rojev; rakirina mafê destnedana parlementerên Kurd bû. Fermandarê leşkerî, Dogan Gureş çav li parlamenteran kir; Serokkomar û Serokwezîra Tirkiyê mesaj sitandibûn. Di serî de, Dogan Gureş, wiha peyivî bû;" Di Meclîsa Mezin de eşqiya hene. Divê derhal bên derxistin." Di pey re jî, Tansu Çiller wiha got:" Emê xayînan ji Meclîsê bavêjin derve û rê nedin ku kes bibêje 'cudaxwaz' di Meclîsê de ne." Fermana ku leşkeran da, nokerên wan ên Meclîsê jî, pê re anîn cih. Bi pirraniya dengên DYP,ANAP,RP,DSP û MHP'ê, mafê destnedana parlementerên DEP'ê Hatîp Dîcle,Leyla Zana, Orhan Dogan, Ahmet Turk, Sirri Sakik, Selîm Sadak û parlementerê serbixwe Mahmût Alinak hat rakirin.

Dema ku Hatîp Dîcle û Orhan Dogan ji Meclîsê derketin, ji alî polîs ve hatin girtin. Vê yekê bi xwe jî nîşan da ku, li Tirkiyê parlemento, bi hemû awayî di bin emrên MGK'ê de ye û fermanên wê tîne cih. Li ser girtina Hatîp Dîcle û Orhan Dogan û rakirina mafê destnedana parlementerên Kurd, di warê netewî navnetewî de gelek kes û rêxistinên siyasî û demokratîk nerazîbûna xwe diyar kirin. Serokkomarê Firansayê Françoîs û xanima wî Danielle Mîtterrand, bi telefonê li parlementerên DEP'ê geriyan û piştgiriya xwe diyar kirin. Serokkwezîrê Almanyayê Helmût Kohl bi xwe jî, li Demirel geriya û rewşa parlementerên Kurd pirsî.

Piştî girtina Hatîp Dîcle û Orhan Dogan; Ahmet Turk, Leyla Zana, Sirri Sakik, Selîm Sadak û Mahmût Alinak şevekê li Meclîsê man û derneketin. Polîsên Tirk hawirdora Meclîsê girtin. Parlementera Partiya Sosyelîst a Firansa, Sagelona Royal jî, ji bo piştgiriyê, şeveke xwe di Meclîsê de derbas kir. Dutira rojê, dema parlamenterên Kurd ji Meclîsê derketin derve, ji aliyê sîxuran ve hatin girtin.

Li ser rakirina mafê destnedanê Mahmût Alinak, ji parlementerên Meclîsê re wiha got:" Ger leşker bixwazin, hûnê sêdarekê jî deynin Meclîsê." Parlementerên DEP'ê yên ku hatin girtin, ji evûqatên xwe re gotin ku, ewê di hundir de mafê xwe yê bêdengiyê bi kar bînin û nepeyivin. Wezîrê Karên Derve yê Kevn ê Firansayê Roland Dûmas, wek evûqat, parastina parlementerên DEPê girt ser xwe.

Rakirina mafê destnedana parlementerên Kurd, bi tûndî ji alî hemû rêxistinên demokratîk û siyasî yên Kurdan ve jî hat pirotestikirin. Kometeyên YEKBÛN, Hevgirtin-PDK, KAWA, PKK, PRK, PSK, RNK, Tekoşîna Sosyalîst û TSK'ê yên li swêd, daxwiyaniyek çapemeniyê bihev re belav kirin. Di daxwiyaniya xwe de, êrîşên dewleta Tirk ên li ser DEP'ê, pirotestokirin û piştgiriya raya gîştî ya Rojava xwestin. Di daxuyaniyê de weha tê gotin," Her rojeke bêdengiya rayagîştî ya Rojava, ji bo kuştina bi dehan Kurdan, hêz û cesaretê dide dewleta Tirk."

Komîta Rêvebir a Partiya Yekbûyî ya Gelê Kurdistanê (YEKBÛN), di belavoka xwe ya 4 ê Adara 1994 an de li ser sedemên van êrîşên dewleta Tirk radiweste û dibêje; "Divê li hember hemû êrîşan qada legal neyê terkirin." Herweha Komîta Ewrûpa ya Partiya Yekbûyî ya Gel a Kurdistanê jî, di belavoka xwe ya eynî rojê de, li ser vê êrîşa dewleta Tirk radiwesta û banga piştgirî û hevkariyê derdixe pêş. Buroya çapemeniyê ya Kawayê jî, di belavoka xwe ya 3 yê Adarê de, daxwaza xwedî derketina li parlamenterên Kurd dike .

Platforma Çapemeniyê ya Sosyalîst û Şoreşger jî, di daxuyaniya xwe de beyan dike ku, rakirina mafê destnedana parlementerên Kurd, ji alî MGK'ê ve hatiye dayin. Herweha rojnameya me jî di vê platformê de cih distîne.

Li ser rakirina mafê destnedanê û girtina parlementerên Kurd, dewletên Ewrûpa û Amerîka reaksiyonek xurt nîşan dan. Cîgirê Wezîrê Karên Derve yê Amerîka Stephan Oxman, di gerra xwe ya Tirkiyê de, bi aşkerayî tepkiya dewleta xwe nîşan da û weha got:" Divê Tirkiye ji pirsa Kurdî re çareseriyek siyasî bibîne."

Êrîşên dewleta Tirk ên li dijî parlementerên Kurd, parlementoya Ewrûpa jî rakir ser piyan. Parlementoya Ewrûpa, di civîna xwe ya di roja 9'ê Adarê de, ev helwesta dewleta Tirk gunehbar kir û ji bo Kurdan, biryara otonomiyê sitand. Ji aliyekî din ve gelek sazgeh û rexistinên nefermî dixwazin ku, endamtiya Tirkiyê ya Konseya Ewrûpa bê rawestan. Di daxwiyaniya van sazuman û rêxistinan a ku di 10 ê Adarê de hatiye belavkirin de, wiha tê gotin: "Dema ku ev îhlal bêceza bimîne, dê pê ewlehiya ahlakî ya Konseya Erûpa ku wezîfa wê li Ewrûpa parastina mafên mirov û pêşvebirina wî ye xisar bibîne." Bêguman ev biryar, di gel kêmasiyên xwe, nemaze di qada navnetewî de ji bo gelê Kurd serkeftinek girîng e.

Dewleta Tirk , ji serî de tepkiyek xurt ji biryarên Parlementoya Ewrûpa re nîşan da. Gelo dê Tirkiye heta kîngê bikaribe di siyaseta xwe ya îmha û asîmilasyonê de, di ber xwe bide. Emê li pêş bibînin.

BIRYARÊN PARLAMENTOYA EWRÛPA

Parlementerên ku teklîfa biryarê pêşkêş kirine:

Li ser navê Grûba PSE WOLTEJER, PAPOUTSIS û NEWENS

Li ser navê Grûba PPE LENZ

Li ser navê LDRBERTENS

Li ser navê Grûba Keskan ROTH

Li ser navê Grûba ARC-VANDEMEULEBROUKE

Li ser navê Grûba ÇG ALAVANOS, WURTZ, RIBEIRO û EPHREMIDIS

PUERTA, GUTIERREZ, GONZALEZ, ALVARES, CASTELLINA û GERAGGHTY

Mijar: Li Tirkiyê girtina parlementerên Kurd.

Parlementoya Ewrûpa;

A) Biryarên berê yên di mijara îhlalkirina mafên mirovî ên li Tirkiyê; nemaze biryara 10 ê Sibata 1994 an a di derheqê hilbijartinên ku, ewê di 27 ê Adarê de bên çêkirin û di derheqê cezayê îdamê ku, tê xwestin ji nû ve têkeve kargeriyê; biryarên 20 ê Rêbendana 1994 an bi bîrtîne;

B) Di roja 2 yê Adara 1994 an de, li TBMM (Meclîsa Mezin a Netewî ya Tirkiyê) ê, 6 ê wan ji DEP ê, rakirina mafê destnedana 7 parlementerên Kurd digire pêş çav;

C) Li ser girtina parlementeran a li devê Meclîsê; bi cudaxwazî, parvekirina dewletê sûcdarkirina wan û ji ber vê jî, ji alî DGM(Dadgeha Ewlekarî ya Dewletê) ê ve mehkûmkirina wan û bi cezayê îdamê mehkemekirina wan bi bîr tîne;

D) Ev êrîşên li dijî mirovên siyasî yên ku, bi riyên legal hatine hilbijartin û ne alîgirên zorê ne, dê derbê li kariya demokratîkbûna hilbijartinên herêmî yên ku li pêş me ne jî bixe;

E) Biryarek TBMM ê, ya çendê hanê ku, dawî li moratoryoma 10 salan a cezayê îdamê anî, digre ber çavan;

F) Pirraniya parlementerên ku hatine girtin, ji DEP ê bûna wan, di çareserkirina pirsa Kurdî de, esas girtina;"di nav sînorên heyî de, bi riyên aştiyê, Şertê Parîsê û Peymana Dawî ya Helsinkiyê", bi bîrtîne.

1) Parlementoya Ewrûpa, vê êrîşa ji alî dewleta Tirkî ve wekî derbeyeke li dijî demokrasiya piranîparêz dibîne û derhal berdana parlementerên girtî dixwaze.

2) Helwesta hukumeta Tirk a ku li dijî parlementerên ku, bi riyên demokratîk hatine hilbijartin û bi tenê sûcê wan bitenê parastina berjewendiyên gelê Kurd ê di bin zilma leşkerî ya xwînî yaTirkiyê de ne, mehkûm dike.

3) Siyaseta zorê û nemaze ji holêrakirina mafê xweîfadekirina nunerên hilbijartî yên gelê Başûrê Rojhilat a Tirkiyê , dê bi tenê rê li kêmayetiya Kurdên ku piştgiriya PKK ê dikin veke.

4) Ji bo naskirina mafê otonomiyê ji gelê Kurd re, bangî hukûmata Tirk dike.

5) Daxwaza berdan û şûnvedayîna mafê destnedan a parlementeran, dike. Ji bo ku ev parlementer bigîhijin mafên xwe yên qanûnî, bangî Konsey û Komîsyonê dike ku, ew bi hemû wasiteyî tada li hukûmeta Tirkiyê bikin.

6) Bangî Konsey û Komîsyonê dike, da ku, pirensîbên di peymanên hevkariya bi welatên sêyemîn re , li Tirkiye ji tetbîq bikin ku, rêz li mafên mirov bigre.

7) Banga ji bo çavdêr şandin a ji bo hilbijartinên herêmî, dubare dike.

8) Meşrûbûn û demokratîkbûyîna hilbijartinên herêmî, di şertên normal de bi beşdarbûna hemû partiyan mumkun e û ev di bin tehdîta hêzên parastinê yên taybetî de meşrû nîne û teyîd nabe.

9)Parlemento; Serokê xwe, ji bo vî metnê biryaran ji Konseyê, ji Komîsyonê, ji hukûmeta Tirk û Meclîsa Mezina Netewî a Tirkiyê re rêke wezîfedar dike.

Terora Dewletê Li Ser Rojnamegeriya Kurdî Berdewam e:

Ji Osman Aytar û Recep Maraşli re Ceza...

Terora dewletê ya dirinde; li ser rojnamegerî, rojnamevan, nivîskar û ronakbîrên Kurd û yên din ku li ser Doza Kurd û Kurdistanê dinivîsin û ramanên xwe tênin ziman berdewam e. Bi sedan nivîskar, rojnamevan, ronakbîr û bi dehan rojname û kovar tên girtin. Ji van girtiyan û wiha jî ji yên kû ji derve de mehkemedibin re, bi sedsalan hefs û bi mîlyaran cezê pera tê dayîn. Herwiha roj tuneye ku, rolinîvro, însanên me du kes-sê kes nebin armancên gulleyên hêzên dewletê yên nehînî. Ev tawan, ji aliyê rayagiştî ve, wek tawanên bikuj"ne"diyar tên zanîn.

Yek ji armancên van êrîşan jî, rojnama me; nivîskar, berpirs û xebatkarên wê ne. Çi bigre hemû jimarên wê hatin komkirin û di derheqê nivîskar û berpirsên wê de, bi dehan dawe hatin vekirin. Nivîskar, berpirs û xebatkarên me hatin girtin, îşkencekirin û bi sed salan hefs, bi mîlyaran cezê pera ji wan re hate dayîn.

Ev êrîşên dirinde hîn jî berdewam in; 100 mîlyon cezê pera yê ji Xwediyê Rojnama me yê wê demê Cemal Ozçelîk, 5 heyv hefs û 50 mîlyon cezê pera yê ji Berpirsê Nivîsan yê wê demê Salih Bal û 2 sal hefs û 100 mîlyon cezê pera yê ji Sernivîskarê me yê wê demê Osman Aytar re , bi sedemê nivîsa wî ya bi navnîşana "Di 93 yan de Ji Bo Hemleyên Nû..." ku, DGM a Stembolê dabû, ji aliyê Dadgeha Bilind ve hat pesend kirin. Wek tê zanîn Aytar, di 22 Çileyêpaşîn a 93 yan de, wek yekemîn "qurban"ê "Qanuna Têkoşîna li Dijî Terorê" hate girtin. Paşê, bi heman sedeman Cemal Ozçelîk û Mahmut Metîn, li duv hev hatin girtin. Di 22 Sibata çûyî de jî, Nûnerê Rojnama me yê Diyarbekir Hamdullah Akyol hat girtin û hîn jî di zindana Diyarbekir de girtî ye.

Di 11 ê Adar a 1994 an de, bi sedemê axavtinên xwe yên di Panêla bi navê "Pirsgirêka Netewî û Hin Pêşniyarî" ku, di Çileyêpêşîn ê 1992 yan de, li hola Mulkiyelîler Bîrlîgî ya Kuruçeşme li Stembolê hatibû sazkirin de, ji Sernivîskarê Rojnama me yê wê demê Osman Aytar û Berpirsê Çapxana Komalê Recep Maraşli re, ji aliyê DGM (Dadgeha Ewlekariyê ya Dewletê) a Stembolê ve, sebaret bi propaganda "cudaxwaziyê" ji her yekî re, 2 sal hefs û 100 mîlyon cezê pera hate dayîn. Ji eynî dawê, Dr.Sungur Savran jî berat kir.

Gelek ronakbîr û nivîskarên wek; Dr. Îsmaîl Beşikçi. Gunay Aslan, Edîp Polat, Av. A. Zekî Okçuoglu, Hacay Yilmaz, Dr. Fikret Başkaya, Omer Agin û hwd. girtî ne.

Her wiha jî, gelek rojname û kovar tên girtin û komkirin. Rojnama Azadî, wek gelek jimarên pêşî, jimara dawîn jî bi sedema pro-

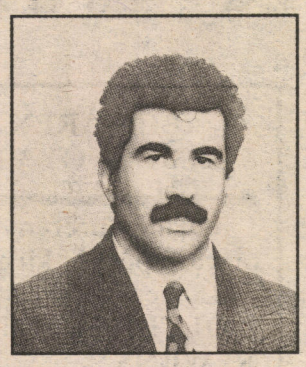

paganda "cudaxwazî"yê hate komkirin. Kovara Hevdem, her pênc jimarên wê yên ku hete niha derketine hatine komkirin û Berpirsê Nivîsan ê wê yê kevn Ergun Gumgum girtî ye. Rojnama Ozgur Gundem jî, gelek caran hat komkirin; nûçegîhanên wê wek yên rojnamên din tên îşkencekirin, girtin û hete niha piranî yên wê 19 kes hatine kuştin.Hefta çûyî jî, Berpirsê Nivîsan ê kevn, Ozdemîr Toprak hat girtin. Her wiha ji Xwediyê "Ozgur Gundem"ê û Serokê DEP ê yê kevn Yaşar Kaya re, 600 sal hefs û 600 mîlyar cezê pera tê xwestin û ji 5 dawan, 5 caran biryara girtiña wî hate standin. Sekreterê DEP ê û parlamenterê Meletya yê kevn Îbrahîm Aksoy re jî, bi sedemê ku di Kongra HEP ê ya bajarê Konya de gotibû; "Em Partî ya Kurda ne jî...", 2 sal hefs û 50 mîlyon cezê pera, ji alîyê DGM a Konya ve hat dayin.

Beri nuha bi mehekê Kovara Newroz Ateşi (Agirê Newrozê), ji aliyê Sî xuran ve hat girtin.

Sebaret bi girtina Kovara Newroz Atêşî, Nûnerê wê yê Fransa Sînan Herdem, ji raya giştî re beyanek belavkir û wiha got: "Piştî girtina kovara me, biryara girtina Sernivîskarê me Ahmet Onal, hat dayîn. Wek hergav, DGM a TC ya faşîst, ji bo zerbê, li têkoşîna şoreş û sosyalîzme ya eşkere bide, bi tometên bê bingeh dibêje; 'Newroz Atêşî belavkirawa Rêxistina Kawa ye û Ahmet Unal jî, endamê vê rêxistinê ye.' Ev yek, ji binîde derew e. Em vê rûreşiyê û êrîşên li ser rojnamegeriya Kurdî protesto dikin." ❑

Çiller ve Devlet Yönetimi

Osman Aydın

Türkiye'de son dönemlerde çok ilginç şeyler yaşanıyor. Bu ülke, ilginç olduğu kadar da komikleşmeye başladı. Türkiye, rahmetli Muammer Karaca'nın, Cibali Karakolu, gibi. Sarışın güzel, karakollar yönetir gibi yönetmeye çalışıyor ülkeyi. Onun ne güzelliği, ne şıklığı ne de kendinden menkul ekonomi bilgisi artık prim yapmıyor.

Sarışın güzel, DEP milletvekillerini gözaltına almak için TBMM'nin polis tarafından kuşatılmasını, dokunulmazlıkları kaldırılan milletvekillerinin polis misafirhanesine (!) konulmasını dış dünyaya açıklayabilmek ve bu nedenle devletin içine düştüğü açmazdan kurtulmasını sağlamak için Hikmet Çetin'i köle bir gladyatör gibi arenaya sürdü. Garibim Çetin de, o Lice aksanı İngilizcesiyle el aleme ne kadar da çok dil döküp, el oğuşturdu. Bu resim, sarışın güzelin yönettiği devlete aittir. Bu tablonun bir de arkasına bakmak gerekir.

Devlet tıkanmıştır. Demokrasi biçimsel olsa da artık sözkonusu değildir. Ekonomi büyük bir bataktır. Dış kredi muslukları bir bir kapanmakta, bu gidişle ana vana da kapanabilecektir. Enflasyon üçlü rakamlara tırmanmakta, TL, dış paraya karşı hızla değer kaybetmektedir. İşsizlik alabildiğine artmaktadır. Yatırımlar durmuştur. Bütçe açığı kapanamaz hale gelmiştir. *"Alçak düzeydeki iç savaş"* nedeniyle bütçenin büyük bir bölümü askeri harcamalara gitmektedir. Devlet, bir yerel seçimi yaptırabilip yaptıramama noktasına gelmiştir. Adil sistem bütünüyle tıkanmıştır. Kime bağlı olduğu belli olmayan İDGM Savcısı Demiral, başına buyruk kazasker olmuştur. Sarışın güzelin yönettiği ülkede anaların ağlamaktan göz pınarları kuruduğu için artık kendisi ağlamaktadır. (Kimbilir, belki de kendi haline ağlamaktadır). Bütün uygar başkentlerde, Türkiye'de yaşananlar, lobilerin yarenlik konusu olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'ni dış dünyada aklama görevini futbol emeklisi Dervall'e ihale etme acizliğine düşülmüştür. Generaller, mevki ve makam paylaşımı için kıyasıya bir çekişmenin içindedirler.

Bütün bu noktalara elbetteki bir günde gelinmedi. Geçmişteki bütün iktidarların sorumlulukları ve suçları sözkonusudur. Bu noktaya gelmede temel neden, devletin 70 yıl önce kendisini tanımlama biçimidir. Cumhuriyet kurulup 1924 Anayasa'sı ilan edildiğinde, Devlet ***teklik*** esasını benimsedi. Üniter devlet yapısı içinde ***tek ulus, tek şef, tek parti, tek dil, tek kültür*** temel tercih oldu. Böylece yalana, hurafeye, inkara dayalı resmi devlet politikası oluşturuldu ve buna ***Kemalizm*** adıyla bir dokunulmazlık zırhı giydirilerek devleti kolay yönetme yöntemi olan baskı, her alana egemen kılındı. Ülke tabular ülkesi haline getirildi. Bu yapının ısrarla ve inatla korunması ise orduya havale edildi. Biz bu olgunun payımıza düşen kesitini yaşıyoruz.

Bütün bunların tercih edilmesinin temel nedeni Kürtlerdir. Devleti Kürtlerle bölüşmek istemeyen bu anlayış, Kürtleri yok saymakla yetinnedi. Yok saydığını yok etmesi gerekirdi. 1920, 1925, 1930, 1938 yıllarındaki ve günümüzdeki kıyımları, 1097, 2510, 105 sayılı ve bunun gibi yasalarla sürgünleri gerçekleştirdi. Yetmiş yıldır kesintisiz bir asimilasyon programını şu veya bu dozda uygulama alanına koydu. Bu kötülükler Kürtlere yapılırken, Türk halkı da mutlu olmadı. Olamazdı da, çünkü korunmak istenen Devlet ve onun dokunulmaz kılınmak istenen resmi ideolojisidir.

Bu ülkeyi yöneten resmi idolojinin müridi haline gelen yöneticiler, bu ülkeye ve bu ülkeden yaşayan insanlara yazık ediyorlar. Bu insanların, mutlu ve onurlu yaşamaya hakları vardır. Demokrasi bu ülkeye hava ve su kadar gereklidir. Bunları sağlamanın yolunun, Kürt sorununu çözmekten geçtiğini devleti yönetenler de biliyor. Ama küfr-i inat, yanlışta direniyorlar. Direndikleri sürece de çok komik durumlara düşüyorlar ve daha da batıyorlar. Yaka bağır açık, iki parmak sakallı polisler bu gidişle onları daha çok kere TBMM içinde kuşatacaktır. Kayıtsız şartsız egemenliğe polis kelepçesi takılmasını dipçiğiyle hırpalamasını daha çok yaşayacaklar. Analar daha çok ağlayacak, değişik başkentlerde daha çok temennalarda bulunacaklar.

Devletin önüne barışçıl çözüm önerileri gelmektedir. Devlet, bu önerileri beğensin beğenmesin ciddiye almak zorundadır. Kürt sorununu yok saymak bu aşamada artık mümkün olmadığına göre bu çözümünden de kaçılamaz. Devlet yetmiş yıllık, anlamsız kör inadından vazgeçmedikçe kaybı büyük olacaktır. Bunun ötesinde devlet, Kürt demokratik yapılanmalarının kurumlaşmasını engelleyerek muhatap bulma güçlüğünü de kendisi yarattı. Bu tavırdan vazgeçmek için henüz zaman geçmiş değil. Sivilleşmiş siyasal bir çözüm getirildiği zaman bu açmazlardan ve istenmeyen görüntülerden kurtulmak mümkün olacaktır. Türkiye, sivilleşmeye, demokrasiye, barışa, kardeşliğe, çağdaşlaşmaya ve ilerlemeye muhtaçtır. Türkiye'de yaşayanlar bunu çoktan haketmiştir.

Herkesin "bina okuduğu" çağda sarışın güzel döne döne hep aynı şeyleri okursa, bir gün birileri de sarışın güzelin yönetiği zannettiği çürümüş devlet yapısının canına okumuş olacaktır. O zaman ne sarışın güzelin ne de timsahın gözyaşlarının bir anlamı olmayacaktır.

Devlet ciddi bir olgudur. Çağdaş değişimler, devletin de yapısal ve düşünsel planda değişimini dayatmaktadır. Türkiye'ye devlete sahip olduklarını varsayan güçlerin ve devleti algılama anlayışının çağdaşlaşması zorunludur. Bundan kaçıldıkça hep kaybeden "son Türk Devleti" olacaktır... ❑

KISA * KISA* KISA

❒ 1 Mart günü Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Mezrok köyüne devlet güçlerince baskın düzenlendi. Baskın sırasında askerlerin köylüleri meydanda toplayıp, evlerde arama yaptığı bildirildi. Daha sonra köy halkına yönelik konuşma yapan askerler, köyün 1 hafta içinde boşaltılması için süre tanıdı. Bunun üzerine köylüler Diyarbakır kent merkezi başta olmak üzere çevredeki yerleşim yerlerine göç ettiler.

❒ 1 Mart günü Diyarbakır Cezaevi semtindeki Barış caddesinde, Hasan Akan adlı Namık Kemal Lisesi öğretmeni, kimliği belirlenemeyen iki kişinin silahlı saldırısına uğradı. Saldırı sonucu yaşamını yitiren Akan'ın Eğit-Sen üyesi olduğu öğrenildi. Eğit-sen Diyarbakır şubesi, Hasan Akan'ın öldürülmesi olayıyla ilgili yazılı bir açıklama yaparak, kamuoyunu duyarlı olmaya çağırdı.

❒ 1 Mart günü Diyarbakır'ın Seyrantepe semtinde Dicle Üniversitesi'nde intörn doktor olduğu belirtilen A. Selam Akgül kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Başından ve boynundan aldığı kurşunlarla ağır şekilde yaralanan Akgül, kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

❒ 1 Mart günü Diyarbakır'ın Bağlar semti Körhat civarında minibüs şoförü olduğu öğrenilen Sabahattin Ar kimliği belirlenemeyen 1 kişinin silahlı saldırısına uğradı. Başından aldığı kurşun yarasıyla ağır şekilde yaralanan Ar, kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi. Görgü tanıkları saldırganın 15 yaşlarında kot takım giymiş olduğunu belirttiler.

❒ 1 Mart günü Diyarbakır'ın Fatih mahallesinde Hamza Ekinci adlı bir lise öğrencisi kimliği belirlenemeyen kişilerce satırlı saldırıya uğradı. Saldırı sonucu ağır şekilde yaralanan Ekinci, kaldırıldığı Diyarbakır SSK Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

❒ 2 Mart günü Diyarbakır'ın Melikahmet semtinde esnaf olduğu belirtilen Yusuf Uçar adlı şahıs kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Saldırı sonucu belinden yaralanan Uçar kaldırıldığı Diyarbakır Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

❒ 3 Mart günü Diyarbakır İçofis semtinde Mehmetçik ilkokulu civarında Ahmet Gülgen, Abdullan Aktaş, Abdullah Özdemir adlı Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğrencileri, kimliği belirlenemeyen silahlı kişilerin saldırısına uğradı. Saldırı sonucu Abdullah Özdemir adlı öğrenci yaşamını yitirirken, diğer iki öğrenci yaralandı. Yaralı öğrenciler tedavi altına alındılar.

❒ 4 Mart günü akşam saatlerinde Mardin Merkez Kapalı Cezaevi'ne gerillalarca roketatarlı saldırı düzenlendiği bildirildi. Saldırıda, can kaybının olmadığı ancak binaya isabet eden roketatar mermisinin hasara yol açtığı belirtildi.

❒ 6 Mart günü Batman'ın Gercüş ilçesinde, elektrik tesisatçısı olduğu bildirilen Emin Birlik adlı kişi kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Saldırı sonucu Birlik olay yerinde yaşamını yitirdi.

❒ 7 Mart günü Diyarbakır'ın büyük postane civarında, konfeksiyon mağazası sahibi olduğu bildirilen Yusuf Önalp adlı kişi kimliği belirlenemeyen bir şahsın silahlı saldırısına uğradı. Saldırı sonucu ağır şekilde yaralanan Önalp, kaldırıldığı Diyarbakır Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

❒ 7 Mart günü Diyarbakır'da Dağkapı-Fakülte hattında çalışan bir minibüste Abdurrahman Kar, Mesut Yolcu ve Murat Ayhan adlarındaki 3 öğrenci, aynı minibüste bulunan kimliği belirlenemeyen bir kişinin silahlı saldırısına uğradılar. Saldırı sonucu Tıp Fakültesi öğrencilerinden Abdurrahman Kar ve Mesut Yolcu yaşamını yitirirken, Hukuk Fakültesi öğrencisi olduğu belirtilen Murat Ayhan ağır şekilde yaralandı. Yaşamını yitiren öğrencilerden Abdurrahman Kar'ın Adana nüfusuna kayıtlı olduğu ve her üç öğrencinin çevrelerinde Nurcu olarak tanındığı bildirildi.

❒ 10 Mart günü Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Kanîbang köyü civarında koruculara ait olduğu bildirilen 21 DH 066 plakalı minibüs mayına çarptı. Minibüste bulunan ve korucu yakını oldukları belirtilen Tacettin Partak (45), Mehmet emin Gürçer (11), İbrahim Dağtekin (36), Halil Demir (50), Ramazan Gürçer (35), Kutbettin Ayben (44), Hıdır Akyol (43), Halil Gürçer (12), Ramazan Yeşileli (25) ve Bedir Soysal (51) adlarındaki 10 kişi ölürken, adlarını öğrenemediğimiz 11 kişi de yaralandı. Mayının gerillalarca yola döşendiği bildirildi.

❒ 11 Mart günü Diyarbakır'ın Ali Paşa Mahallesinde, mahalle muhtarı Abdulkadir Sular, kimliği belirlenemeyen kişilerce silahlı saldırıya uğradı. Saldırı sonucu Muhtar Abdulkadir Sular olay yerinde yaşamını yitirirken, adını öğrenemediğimiz, olay esnasında civarda bulunan bir kız çocuğu, seken kurşunlar sonucu yaralandı. Görgü tanıkları saldırganların 2 kişi olduğunu ve olay sonrasında çevrede bulunan mahalle sakinleri tarafından kovalandıklarını ancak saldırganların etrafa ateş etmesi sonucu yakalanmadıklarını ifade ettiler.

❒ 13 Mart 1994 günü, saat 14.30-15.00 arası, Adana Merkez Postahanesi, kimliği belirsiz kişiler tarafından bombalandı.

Çevrede bulunan kişilerin ifadelerine göre, postahanenin zemin katında şiddetli bir patlama sesinin meydana geldiğini ve bina içerisinde çok sayıda askerin, yanarak dışarı çıkarıldığı söylendi. Edinilen bilgilere göre, yaralı sayısının 13 olduğu ve hepsinin asker olduğu bildirildi.

Patlamada postahanedeki araç ve gereçler kullanılmaz hale gelirken, olayı üstlenen olmadı.

Hêmin Mukriyanî:

Stêrka esmanê wêjeya Kurdî

Hunermendê bi nav û deng Hêmin, yek ji sitêrkên hêrî berz ê esmanê wêjeya Kurdî ye. Navê wî, Hemed Emîn, kurê Sey Hesenê Mukrî û nasnavê wî Hêmin e. Li gor ku di dîwana wî ya bi navê "Tarîk û Ron" de hatiye nivîsîn, di sala 1921 ê de, li gundê Laçînê ku heft km. dûrî bajarê Mehabadê ye, ji dayik bûye.

Hêmin di destpêka dîwana xwe ya ku navê wê buhurî de, di derbarê jiyana xwe de wiha dibêje: "Hîn ji biçukanî de, ez mijûlî xwendinê bûm. Heta çaremîn polê seretayî, min bi zimanê Farisî xwend. Nexweştirîn rojên jiyana min, her ew rojên ku diçûm dibistanê bûn. Ez zarokekî gundî yê Kurd bûm, tevlî ku min peyvek Farisî jî nizanibû, min bi Farisî dixwend û mamostê me jî, li gel me bi Farisî diaxivî (wek hemû zarokên Kurdan li Tirkiyê û li Suriyê). Di polê çaran de, bi wî awayê ku hinekî fêrî Farisî bûbûm, çûm dibistana zanyariyên ayînî (ilmên dînî). Li wir, mawey pênc salan mijûlî xwendin û fêrbûna zanistên ayînî bûm. Rêziman û arûza honrawe(şiîr), min bi saya mamostayê mezin Ehmed Fewzî xwend. Di temenê hivde salî de min dest ji xwendinê berda û mijûlî kiştûkal(zirîet) bûm. Herwiha Mamosta Fewzî bû, yê ku ez bi dîroka Kurd û Kurdistanê şareza(aşîna) kirim. Cardin ew bû yê ku fêrî min kir ku, ez Kurd im û riya netewayetiyê bi min nîşan da. Honraweyên hûnermendên Kurd ji min re dixwend û her ji wê demê de ye, min xwe daye wêje û zimanê Kurdî. Di dema Riza Xanê sîtemkar de, pirtûkên Kurdî, bi hezar astengan, ji Başûrê Kurdistanê, min bi destdixist û dixwend. Di dema xortaniya xwe de jî, dilê min pir di xwendinêde hebû. Lê bitenê kovarên Farisî li ber destê min hebûn û min dixwend. Wiha, welat hatibû wêrankirin û em jî ji her tiştî bêpar mabûn. Wek her kesî, ez jî derbeder bûm. Paşê kû welat aram bû, vegeriyam nîştiman, mijûlî kiştûkal bûm, min dixwest li nav jin û zarokên xwe bimînim. Lêbelê, sîtem û eziyet gihîştibû wê radeyê(dereceyê) ku hîç mirovekî xwedî şeref nikaribû qebûl bikira. Careke din naçar bûm, bi pîrî, bitena serê xwe û darbidest min berê xwe da xerîbiyê. Min dest ji jin û mal û kes û bar û yar û diyar berda."

Belê, mamosta Hêmin paş serkevtina gel bi ser rejima Şahînşahî de, di ser hemû kûl û derdan re, vedigere nîştimana xwe, paşê vedigere gûndê xwe. Ji nuh ve Navenda Weşanxana Ferheng (kultir) û Wêjeya Kurdî ya Selehedînê Eyûbî, li Wirmê (Urmiye) damezrandiye.Ji wê demê û virde, sernivîskariya kovara Sirwe, heta sala 1986 a ku, di temenê 65 salî de koça dawî dike, kiriye. Termê wî li goristana Mehabad hatiye veşartin.

Her kesê ku li gel wêjeya Kurdî şareza be bêgûman, navê Mamosta Hêminî bihîsti ye; tama honraweyên wî kiriye, wê zanibe ku Mamosta Hêmin yek ji honerên (şaîrên) herî berz yê Kurd e. Honrawên wî heta bixwazî teze, parastî, şîrîn û nazik in û di dilê her Kurdekî dilsoz û nîştimanperwer de cîgirtin e. Hêmin gerok û sewdaserê çiya, guher, newal û zinarên Kurdistan e.

Hêmin wekû piraniya honerên din şeydayê dîmenên(menzere) xweşik ên newal, çiya û girên Kurdistan e. Wiha diyar e çavnasiya wî, ya xweşikîyê ya zêde, deryê honeriyê lê vekiriye û bi vî awayî, xwerista xweşik a Kurdistan dipesinîne û dibêje:

Şemal hat be gale gal
Hewr bûn gewal gewal
Pişkiwît gulî geş û al
Bilbil kewte nale nal

Belengêze, be baran
Be şinebay beharan
Tiwanewe wek caran
Kewî befrî nisaran

Nema mij û sermaw sol
Ne sixwar ma ne sehol
Ert û rijd û şîw û dol
Lêy hate der giya û gol

Deşt û çîmen razawe
Kew û benden nexşawe
Zong û çênke jîyawe
Geya serî pewenawe

Le hewşîn û gede û lend
Le kwestanî de Samîrend
Heliz û biza giyabend
Têkçirja, bote zemend

Mendok û xaw û wikema
Le nerman û estema
Be sirwe hatine sema
Weyşûmew serma nema

Westawe zengol zengol
Awing le ser pelkî gol
Le ser çilî suregul
Bilbil dexwêne be kul

Dîsan le çiya û le razan
Dê sêrey seqir û bazan
Dem xoştirin le sazan
Le aheng û awazan

Bizwêne hemû kat
Zîndû botewe malat
Cengey banemerê hat
Berew kwestan çû xalat

Dîsan hat wekû caran
Hew hewî şore siwaran
Wêreyî cirît û daran
Xirmeyî nal û bizmaran

Wenewşeyî ciwanî xoş bû
Hate der le lêwî co
Dar dewî kirdiwe çiro
Kerwêşkey kird genim û co

Swêsin û beybûn û şillêr
Riwawin le cîgay zenwêr
Qelbezî bestaw heldêr
Şepolan deda estêr

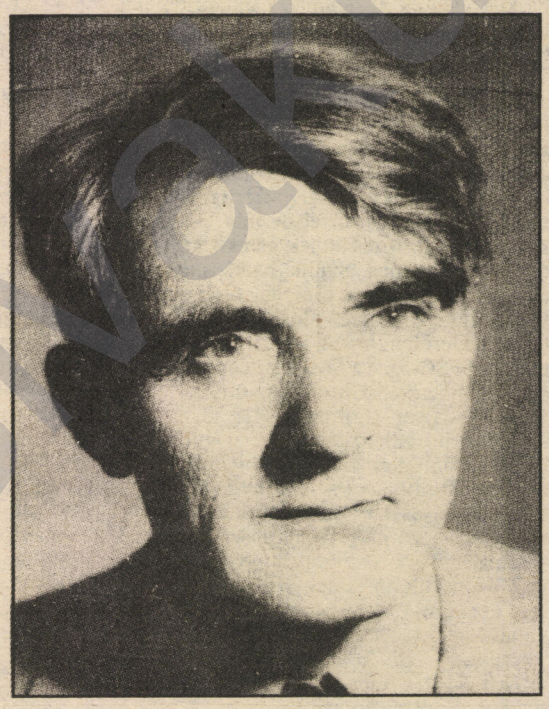

Hêmin her di warê xweşikaniyê de honrawe hona ne. Wiha diyar e ku, di dema ciwanî ya xwe de evîndar û sermest bûye. Belê, keçeke şox û şeng ji gundê wan, bûye sedema derbûna kaniya honraweyên wî. Bi rastî jî, di honraweyên wî de, evîn, xweşikî û hesreta dildarî yê rolekî girîng leyîstiye. Ji bo wê pesnê dildara xwe dide û dibêje:

Lacanigit weku gizingî tawê
Her bo xoy ciwane tîftîfey nawê
Kolmeket wek ciwanî geşe
Bê surmeş, çawe mestekey reşe
Weku firmêzkî aşiq û ronakî
Weku awingî beyanî pakî
Be tasketasik û be lencewlarit
Be bejn û balî berz û le barit
Be dilî sadew be hestî pakit
Be şerm û heyaw akarî çakit
Minît kirdiwe şêt û wêtî xot
Wexte le siwêyan giyanim derçê bot

Lêbelê Hêmin, dilgirtî û evîndarê mêrg û çîmen, çiya û heyva Kurdistan e. Wiha xwiya ye kesê ku dilgirtiyê gel û welatê xwe be, ji zincîr, sêdar, qeyd û bendan natirse. Ger li ser gel û welat, wî perçe-perçe bikin û bikujin jî, dest ji bîr û baweriya xwe bernade. Her dibê ez Kurd im, ji dijmin re serî danênim. Wek di vî perçê helbesta xwe de dibê:

Gerçî tûşî rence roy û hesret û derdi m emin
Qet le des em çerxe siple nabezim, merdim emin
Aşiqî çawî kejal û gerdenî pir xal nîm
Aşiqî kêw û telan û benden û berdim emin
Ger le birsan û le ber bêbergî îmro req helêm
Nokerî bêgane nakem ta le ser herdim emin
Min le zincîr û tenaf û dar û bend bakim niye
Let letimken, bimkujin, hêşta delêm Kurdim emin.

Ji honraweyên mamosta Hêmin bi hêsanî derdikeve ku, ew ji jiyana rêncber, cotkar û gundiyên Kurdistanê jî agahdar e. Herwiha heta radeyekê(derece), wî bi xwe jî beşdarî li vê jiyanê kiriye. Di perçe helbesteke xwe de pir bi bedewî, bi zimanekî sade li ser nirxê karê cotkar û rencberan jî, ji bo gel û civakê dibêje û çewsandina wan ji aliyê rejimên kevneperest ve nîşan dide. Kar û berhemên peyayê rêncber li cem wî gelek nazdar û delal in, wek dibê:

Min cotyarim, min cotyarim
Min li gel hetaw hawkarim
Min be areq û ew be tîn
Damanrîştiwe binaxey jîn
Baskî min û tîşkî ewî
Bijêw destênin le zewî
Ger cotyar areq nerêjê
Ger hetaw têşk nawêjê
Danîştûyî naw koşk û qela
Dexon nanî gela gela?
Na na, taze raperîwim
Natwanim beden firîwim
Rêbazî şoriş bernadim
Mewza be dagîrker nadem
Le şan û bahuyî xomra dî
Helîgirim alay azadî

Mamoste Hêmin, di nivîsandina pexşanan(nesîr) de jî destekî wî yê karej hebû. Çend pirtûk ji zimanê farisî jî wergerandiye ser zimanê Kurdî.Hinek çîrok û bend û bawî jî nivîsiye ku, hîn çap nebûne. Heta niha du dîwanên wî bi navên "Tarîk û Ron" û "Naley Cudayî" û pirtûka wî ya pexşanan "Hawarî Xalî" çap bû ne. Gelek honrawên wî yên din jî hene ku, hete niha ne hatine berhevkirin.

Ev gotar ji pirtûka Sedîq Borekeyî ya bi navê Mêjûyî Wêjeyî Kurdî hatiye wergirtin. Hevalê me Azad Şatehî ji Kurmancîya Jêrîn (Soranî) wergerand Kurmancîya Jorîn.

❑

Uluslar arası ilişkiler sisteminde ulusal azınlıklar: TARİHTEN DERSLER

N.F.BUGAY

Rusya Federal Cumhuriyeti, toplumsal uyum, istikrar ve demokrasinin sağlanması için, Rusya'da yaşayan ulusal azınlıkların, etnik, kültürel, dil ve din özgürlüklerinin güvenlik içerisinde korunması için koşulların yaratılması gerektiğini kabul etmektedir.

Bununla da kalınmayıp, demokratik hukuk devleti yaratılmalı; pazar ekonomisinin oluşum ve gelişimi sağlanmalı; kültür zenginleştirilmeli; ulusal azınlıkların yaşam standartları yükseltilmelidir. Bütün bu önlemler, yasalarda gerçekleştirilecek demokratik-politik dönüşümlerle olumlu sonuçlar getirebilir.

Rusya ve BDT'deki ulusal azınlıklar, bu arada Kürt azınlığı da, 1917'den beri, iç savaşın, kolektivizasyonun, ulusal aydın kesime uygulanan baskıların, sürgün edilme ve mecburi göçün bereberinde getirdigi oldukça sert koşullarla karşı karşıya kalmıştır.

Bir halkın ulusal azınlık duruma düşmesinin sebeplerinden biri de göçtür (siyasi, dini, vb. nedenlerden ötürü sürgün edilme). Bu yolla, Kürt ve diğer ulusal azınlıklar, değişik zamanlarda, Kazakistan'da, Orta Asya cumhuriyetlerinde, günümüzde de Krasnodoar bölgesi ve ülkenin diger bölgelerinde bu konuma düşmüştür.

1979-89 dönemi nüfus sayımlarına göre: Krasnadar bölgesinde, Ermeni nüfus 120 binden 182 bine (artış %50.8), Azeri nüfus 3 binden 11.4 bine (artış %268.9), Türk nüfus 279 kişiden 2135 kişiye (artış %665), Kürt nüfus 539 kişiden 2524 kişiye (artış %368) çıkmıştır.

Ekim Devrimi'nin halkların bilinçlenmesine katkısı olduğunu belirtmeliyiz. "Rusya Halklarının Hakları Bildirisi"nde ve diğer kararnamelerde, değişen koşullarda halklara, gelişme ve normal yaşama imkanlarının sağlanması ile ilgili prensipler yer almaktadır.

SSCB'nin ilanından sonra, ulusal sorunun çözümü şu iki unsur doğrultusunda ele alınmıştır: halkların ekonomik gelişmelerini dengelemek ve her halka kültürel özerklik sağlamak. Bu unsurlar V.İ.Lenin tarafından da hem parti, hem de devlet tutanaklarına geçirilmiştir.Milliyetler Halk Komiseri'nin (V.İ. Stalin) görevi de bunları gerçekleştirmek idi.

İktidarın giderek Stalin'in elinde toplanması ve yönetimde güçlenerek tek güç haline gelmesi ile, ulusların kültürel özellikleri açıktan açığa dengelenmeye, farklılıkları silinmeye ve yavaş yavaş bir tarihi birlik "sovyet halkı" imajı yaratılmaya başlanmıştır. Bu politika doğrumuydu, değil miydi, zaman gösterecek; ancak bu arada, Rusya'nın, her zaman birçok halkı, ulusal azınlıkları çevresinde toplayan bir ülke olduğunu da unutmayalım. Rusya ile Kürtler'in ilişkileri de zengin bir geçmişe sahiptir.

Son yıllarda ortaya çıkan durum gösteriyor ki, Rusya bayrağı altında küçük-büyük çok sayıda halk barınmaktadır.

Milliyetler sorunu, 1922 SSCB hükümetini ve milliyetler Halk Komiseri olan Stalin'i düşündürmekteydi. Mesele neydi? Daha 20'li yıllarda Stalin, ulusal azınlıklara karşı olan tutumunu açıkça dile getirmiş, takınılacak tavrı belirlemişti.

1921'de RKP(B) Rusya Komünist Partisi-nin X. Kongresi arifesinde, Lenin ve Stalin başkanlığındaki Merkez Komitesi, partinin uluslar meselesindeki olağan sorunlarına ilişkin tezleri görüşmüş. Tezlerin hazırlanmasında esas rolü Stalin oynamıştı.

Bu tezler, Stalin'in halklara ve ulusal azınlıklara karşı tutumunu ortaya koymaktadır. Nitekim, 30'lu ve 50'li yıllarda da sürgünler yaşanacaktır. Kafkas halkları tek bir isim altında (Dağlılar) birleştirilmiş; ataerkil yaşamı sürdüren, geri kalmış halklar muamelesi görmüştür. Polonyalılar, Yahudiler, Yunanlılar, Almanlar, Bulgarlar, Kürtler, Hemşinliler, Lazlar ve diğer ulusal azınlıklar, çoğunlukla, belli sosyal yapısı ve daimi yerleşim yerleri olmayan "geçici ulusal gruplar" sayılmıştır. Böylesine bir yaklaşım, "tarihi bağlarla bağlandığı bir toprağa sahip olmadığı için ulusal azınlıkların bir yerden başka bir yere göç ettirilebileceği" düşüncesini geliştirmiştir.

1923'de XII. Kongre arifesinde, Stalin, SSCB halklarını şu şekilde gruplamayı önerdi:

I. grup; gelişmiş endüstri bölgelerinde yaşayan halklar,

II. grup; ekonomik olarak gelişmemiş ve kökleri itibarıyla Rusya halklarından olmayanlar; yani, eski yaşam biçimlerini sürdüren, henüz tarıma geçiş yapmamış ataerkil kabile ve halklar.

Stalin, bu önerisinde, halkların kültürel özelliklerine, dini inançlarına, dışa kapalı ya da açık oluşlarına, vs. değinmemiştir. Ulusları, sadece ekonomik düzeyleriyle değerlendirmiştir.

Hükümet tarafından yürütülen, ulusların kültürel farklılıklarının dengelenmesi ve tek bir sosyalist ulus yaratılması politikası, netice de, milli meseledeki tüm iyi niyetli girişimleri de boşa çıkarmıştır.

1925 Mayıs'ında Sovyetler'in III. Birlik Kongresi'nde, halkların ve ulusal azınlıkların özgürce gelişme hakları olduğu kabul edildi ise de, sonradan ulusal politikada ortaya çıkan yeni genel durum bu hakkın kullanılmasına imkan vermemiş (1925'deki bu karar ile 30'lu yılların ortalarına doğru 10 otonom bölge, ayrıca Azerbaycan'da Otonom Kurdistan kurulmuş, 1936'da ise ulusal özerk bölge sayısı 580'e ulaşmıştır) ve halkların ulusal-devlet yapılanmalarına kısıtlamalar getirmiştir.

Kuşkusuz, buna, 'SSCB'de milli mesele çözülmüştür; uluslar geri kalmışlıktan kurtarılmıştır' kanısı neden olmuştur. Merkezin baskısı giderek güçlenmiş, halklara tanınan haklar yavaş yavaş geri alınmıştır. Bu tutum, zayıf da olsa bir direnişe yol açmıştır.

Yürütülen bu politikaya karşı ulusal azınlıkların her türlü direnişine baskıcı önlemlerle karşılık verilmişti. 30-40'lı yılların sonunda birçok resmi hukuk enstitüsü kapatıldı. Bu enstitüler ulusal azınlıkların haklarını savunmakta ulusal bölgelerin, ulusal meclislerin ve köy meclislerinin çıkarlarını korumaktaydı. İtiraf etmek gerekir ki, geçen on yıllar boyunca azınlık halkların sosyo-ekonomik, kültürel ve diğer taleplerine cevap verilmemiş; özgürce ulusal gelişim gösterebilmeleri için imkan yaratılmamıştır (konuya, RSFSC-Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti-Ulusal Azınlıklar Yasa Tasarısı'nda yer verilmiştir).

20-30'lu yıllarda yapılan uygulamalar, ulusal azınlıkların yaşam biçimini bozmuştur (azınlıklar arasında aydınlara karşı kovuşturma başlatılmış; ulusal-devlet yapılanmaları bozulmuş; yönetimsel ve toprak sorunlarının çözümlenmesi engellenmiştir vs.). 30'lu yılların ikinci yarısında Kürt ulusal azınlığı da tam anlamıyla bu uygulamalarla karşı karşıya kalmıştır.

Bilindiği gibi, 1937'de Kürtlerin bir kısmı Ermenistan topraklarını terk etmek zorunda kalmıştır. Bir takım siyasi suçlar adı altında, kimi tüm haklarından mahrum edilmiş, kimi de mimlenmiş olarak, 1325 Kürt, doğup büyüdükleri yerlerden sürülmüştür.

Mecburi göçlerin daha başında, getirdiği olumsuz sonuçlar ortaya çıktı. Göç yüzünden Kürt ulusal azınlığı, geleneksel tarım kolları ve hayvancılıkla uğraşma imkanından yoksun kaldı. Kürt dili deformasyona uğradı; Kürt ulusunun gelişim tarihi unutulmaya terkedildi; gelenek ve görenekleri kayboldu; aile bağları koptu. Hatırlarda kalan acı anılar tüm bunları doğrulamaktadır.

Göç ve ailelerin parçalanması, sosyalist devlet otoritesini sarsmış, sosyalist ülkeye karşı negatif ilişkiler geliştirmiş, göçe maruz kalanlar arasında yanlış ulusal bilinçlenmeye neden olmuştur. Ne var ki bunlardan ders alınmamıştır.

1944 yılı Aralık ayı sununda SSCB İçişleri Komiseri L. Beriy'e sunulan raporda "Gürcistan SSCB'nden yapılan nakil ve göçün tamamlandığı; Özbekistan SSCB'ne 53. 163 kişi, Kazakistan SSCB'ne 28.598 kişi, Kırgızistan SSCB'ne 10.546 kişi yerleştirildiği; 84.596 kişinin Kolhozlarda, 6.316 kişinin Sovhozlarda, 1.395 kişinin de sanayi dallarında istihdam ettiği" bildirilmiştir.

Yaşanan ortak trajediden dolayı ulusal azınlıklar arasında doğan dayanışma, kuşkusuz halkın özgürlük tutkusunu pekiştirmiştir. Yaygın bir kanaate göre bu tutku, kendi iradesinin dışında, bir politika ile zorla bir devletin ulusal sınırlarının içine alınan ya da silah gücü ile azınlık durumuna düşürülen halklar arasında çok daha güçlüdür. Sürgün yoluyla, mecburi göç ile, Kürtlerin bir kısmı başta olmak üzere birçok ulusal azınlık, çeşitli devletlerin sınırları içine alınmıştır.

"14 Kasım 1989, SSCB Yüksek Sovyeti Deklarasyonu kararnamelerinin iptali" ve "mecburi göçe maruz kalan halklara ve haklarına karşı alınan baskıcı kararların kanuna aykırı ve canice olduğunun kabul edilmesi"ne ilişkin 7 Mart 1991 tarih ve 2013-1 nolu SSCB Yüksek Sovyeti Kararnamesi ile "SSCB eski Savunma Komitesi Kararnamelerinin ve baskı, mecburi göçe maruz kalan Sovyet halkları ile ilgili SSCB Hükümeti kararlarının iptali"ne ilişkin 6 Haziran 1991 tarih ve 336 nolu SSCB Kabine Kararnamesi'ne dayanılarak, SSCB Yüksek Devlet Organları'nın normatif kararnameleri iptal edilmiştir. Bu normatif kararnameler uyarınca, halklar, haksız bir göçe zorlanmış, medeni hakları kısıtlanmış, ulusal devlet yapılanmaları kanunsuz olarak kapatılmıştı.

Ancak, hala ne Rusya Federasyonu'nda, ne de BDT'nin diğer devletlerinde azınlık halkların ulusal gelişim sorunlarını özgür ve bağımsız olarak çözecek özel devlet-hukuk mekanizmaları bulunmamaktadır. Ulusal azınlıklar, bazı küçük istisnalar dışında, hala yasama organlarında gerektiği gibi temsil edilmemektedir.

Uygar dediğimiz devletler de istisna değildir. Bu devletler, ülke topraklarında yaşayan halkların gelişimlerini ikinci plana iterek, hepsinin birliğini güçlendirmeye ve devam ettirmeye çaba sarfetmektedirler. Böyle bir yaklaşım içerisinde olan ilgili hükümetler hiç özen göstermeden, çoğu zaman da uluslararası, etnik gruplar arası ilişkileri görmezlikten gelmektedirler. Üstelik, nüfus içerisinde değişik etnik grupların varlığının bir sorun yaratmadığını devamlı tekrarlamaktadırlar.

Uluslararasındaki uyumlu ilişki, önemli ölçüde, ülkedeki devlet siyasi gücünün pozisyonuna ve ulusal azınlıklar için geleneklerine uygun biçimde, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerine maksimum imkanları sağlama hususundaki isteğine bağlıdır.

Rusya Federasyonu'ndaki ulusal azınlıklar bugüne kadar hukuk sujesi (öznesi) sayılmamış, hukuksal konumları da, ne anayasa'da, ne de kanunlarda belirtilmiştir. Bu bağlamda, ulusal süreçlerin gelişmesi, Kürtler ve diğer ulusal azınlıkların etnik, kültürel, dil ve din özgürlüklerinin serbestçe gelişmesi ve korunması, sorunlarının çözümü, bugün , Rusya Federasyonu'na "ulusal azınlıklar Kanunu"nun kabulünü dayatmaktadır.

Bizim görüşümüze göre bu kanunun amacı ne olmalıdır?

İlk olarak, ulusal azınlıklar, Rusya Federasyonu'nda hukuk sujesi olmalı; hukuksal konumları belirtilmeli; ulusal özgünlüğün gelişme ve korunmasına, azınlıklar ın yasal çıkar ve haklarının savunulması ve sağlanmasına ilişkin hukuki, siyasi, ekonomik, örgütsel vs. gibi güvenceler sağlanmalıdır.

Çağdaş gelişme koşullarında ulusal azınlıklara ne gibi haklar verilmelidir?

-Etnik, kültürel, dil ve din özgürlüklerinin korunması ve çok yönlü gelişme için, gerekli hak ve kolaylıklar sağlanmalı;

-Devletin her düzeyindeki devlet iktidar ve yönetim organlarında, kendini temsil etme hakkı tanınmalı;

-Milli kültürel özerklik hakkı tanınmalıdır, vs.

Doğal olarak, bu hakların tanınması, ulusal azınlıkların Rusya devleti ve içinde yaşadıkları halklara karşı sorumlulukları olmadığı anlamına gelmemektedir.

Verilecek haklar, devlet idari organları bünyesinde ulusal azınlıklardan sorumlu yüksek ve yerel devlet iktidar organlarınca kurulacak kamu denetleme komisyonları tarafından denetlenecektir (Bu konuya, 16 Mayıs 1991 Tarihli Rusya Cumhuriyeti Yüksek Sovyeti'nin "RSFSC'de ulusal devlet yapılanmalarının başlangıç ilkeleri" kararnamesinde yer verilmiştir).

Ulusal azınlıkların haklarını güvence altına alan ekonomik esaslar güçlendirilmez ise bu halkların gelişmesi mümkün olur mu? Kuşkusuz, hayır. Ulusal azınlıklar, yaşadıkları bölgedeki toprağı ve diğer doğal kaynakları kullanma hakkına sahip olmalıdır. Tarım ve hayvancılıkla uğraşabilmeli, bunları geliştirebilmelidir. Geçim kaynağı olan kurumlar korunmalı, zararları karşılanmalıdır vs.

Ekonomik esasların en önemlisi, doğal kaynaklar ve ulusal azınlıkların kendi belediyeleridir. Bu belediyeler, idari organlarından ve bu organların dış ekonomik ilişkilerinden elde edilen gelirleri toplamaktadır. Ekonomik garanti, ulusal kültür merkezleri, ulusal dernekler ve benzeri kurumların faaliyetleri için de; ister Rusya Federasyonu'nda, ister diğer devletlerde olsun, ulusal azınlıklar için hayati önem taşıyan unsurlardan biri de; bölgelerin, köylerin, köy sovyetlerinin özerk ulusal yönetimsel toprak teşkilatlarına kavuşturulmasıdır. Bu tür teşkilatlar kurulursa, ulusal azınlıklar çıkarlarını koruyabilecek, ekonomik, kültürel ve dini ihtiyaçlarını karşılayabilecektir.

Milli-kültürel özerklik haklarını yaşama geçirecek olan kurumlar, ulusal kültür merkezleri, ulusal dernekler ve benzeri kurumlar olabilir.

Şüphesiz, milli-kültürel özerklik, kanunlarda açıkça ifade edilmeli, tüm imkanlara sahip olmalıdır.

Ulusal azınlıklar, hayati etkinliklerine dair sorunlarının cevabını Rusya Federasyonu "Ulusal azınlıklar Kanunu"nda bulabilmelidir. Yasa şu hususlara açıklık getirmelidir: Ulusal azınlık nedir? Kimler ulusal azınlık sayılabilir? Ulusal azınlıkların hukuki statüleri nedir? Rusya Federasyonu'nun, diğer cumhuriyetlerin, otonomların, bölge ve şehir kurumlarının, ulusal azınlıkların haklarını güvenceye almada ve korumada ne gibi yetkileri vardır? Devlet ve kamu yönetimine nasıl katılıyorlar? Haklarını koruyan ekonomik temeller hangileridir? Kendi yönetimleri nasıl finanse ediliyor? Ulusal idari-toprak birimlerinin, ulusal kültür merkezlerinin, ulusal derneklerin ve benzeri kurumların faaliyetleri ve uluslararası ilişkileri nasıl olmalıdır?

Böyle bir yasa mutlaka gereklidir. Yasanın kabulü ile ulusal süreçler gelişecek, hukuksal zeminde halklar arasında karşılıklı ilişkiler kurulacaktır. Kürtlerin, Misket Türklerinin, Hemşin ve diğer halkların hayati meselelerinin çözümünde, Rusya Federasyonu'nun Gürcistan, Azerbaycan, BDT devletleriyle, yani, yukarıda saydığımız ulusal azınlıkların, topraklarında yaşamış ya da yaşamakta olduğu devletler ile ilişkileri, tabii olarak dikkate alınmalı ve bu ilişkiler, yeniden düzenlenmelidir. Sorunların çözümünde bütün bu devletlerin çıkarları ve iradeleri hesaba katılmalıdır.

Rusya, demokratik dönüşümler temelinde, Kürtlerle ilişkilerindeki dış politikasını yeniden inşa etmeli, kısmen Kürtlerin çıkarlarına ters düşen eski tutumundan vazgeçmelidir. Eski SSCB'de yaşayan Kürtlerin tüm sorunları barış temelinde çözülmelidir. Unutmayalım ki, bu insanlar, nüfusu onmilyonlarca olan Kürt halkının bir parçasıdır.

Sorunların ancak hukuksal zeminde çözümü ulusal azınlıklara, bu arada Kürtlere, kendi yasal topraklarında yaşama imkanı verebilir; sosyal sorunlarının çözümü ile de diğer halklar arasında layık oldukları yeri aldırabilir.

Not: Bu yazı, "**Golos Kurda**" gazetesinin, Nisan-Mayıs 1993 tarihli sayısında yayınlanmış, **Pelin Zerdali** tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir.

Tarih Profesörü olan yazar, makalenin hazırlanmasında "Rusya Federasyonu ulusal azınlıklar" yasa tasarısının hazırlık çalışmalarından ve S.K. İlin'in bilimsel araştırmalarından yararlanmıştır. S.K.İlin, Rusya Tarih Enstitüsü'nde, Rusya tarihinde ulusal azınlıkların sorunları konusunda araştırmalar yapmaktadır.

❑

Devrimci Ulusal Gençlik:

Geleceğimiz Birliğimizdedir

Haber Merkezi- Devrimci Ulusal Gençlik , ülkemizde meydana gelen gelişmelerin"Ulusal hak ve özgürlükler mücadelemizin görkemli ve vazgeçilmez simgesi olan Newroz'u, tarihsel anlamına ve devrimci özüne yakışır bir şekilde karşılama ve kutlama hazırlığı içinde olduğumuz bu günlerde toplumumuz, yine, periyodik bir "bahar sendromu" ile kuşatılmaya çalışılmaktadır. Newroz'dan yaklaşık bir hafta sonra yerel seçimlerin yapılacak olması da, devletin artık gelenekselleştirdiği bahar saldırılarının dozunu arttırmıştır.

Devletin, aylardan beridir devam eden yerel seçimlerde ulusal irademizin sandığa yansımasını önleme çabaları, yurtsever halk unsurlarını, ulusal demokratik kurum ve kuruluşlarımızın tümünü hedefleyen topyekün bir saldırıya dönüşmüştür. DEP Milletvekili Mehmet Sincar'ın öldürülmesi, Ankara dahil metropol kentlerde ve Kürdistan'da DEP binalarına onlarca saldırı düzenlenmesi, DEP milletvekillerinin bir kısmının dokunulmazlığının kaldırılması ve ardından gözaltına alınmaları gibi ilk defa başvurulan uygulamalar da içinde olmak üzere, devletin her türlü saldırısına sahne olan bu süreç maalesef yurtsever güçlerimizin ortak bir seçim tavrında birleşememeleri gibi bir olumsuzluğu da içinde barındırmıştır. Ulusal kurtuluş mücadelemizin kritik bir dönemeçte bulunuşu, bu sürece katılan bütün siyasal ve toplumsal odakların sorumluluğunu da arttırmaktadır.

Ulusal ve toplumsal mücadelenin hemen her alanında, mücadele geleneğimizin gerekleri doğrultusunda hareket eden ve sahip olduğu aktivite nedeniyle hep ön saflarda yer alan, bu nedenle de halkımıza karşı sürdürülen kirli savaştan fazlasıyla nasibini alan ülkemiz gençliği, yaşanan sürecin kendisine yüklediği sorumlulukları yerine getirme kararlılığındadır. Ülkemiz gençliğinin, ulusal demokratik mücadelemizin dinamik bir öznesi olması, özel olarak gençliğimizi hedefleyen saldırıları da arttırmaktadır. Kırsal alanda gerillaya karşı sürdürülen operasyonlarla, şehirlerde "faili meçhul"lerle, gözaltı ve işkencelerle fiziksel olarak imha edilmeye çalışılan gençlik, sömürgeci-asimilasyoncu eğitim kurumları ve ırkçı-şoven basın yayın tekelleri vasıtasıyla empoze edilen sömürgeci değerler ve yoz kültürle ulusal kimliğinden uzaklaştırılıp, kişiliksizleştirmeye çalışılmakta, bireyciliğe ve örgütsüzlüğe itilmektedir.

Kürdistan gençliği, ulusal kurtuluş mücadelemizin dinamik bir öznesi olarak, kirli ve topyekün savaşa karşı ön saflarda mücadelesini sürdürürken; kendisine yönelen militarist ve eğitsel-kültürel kuşatmayı kırabilmek için gençliğin topyekün direnişini de örgütlemek zorundadır.

Hem ulusal birliğin yaşamın her alanında kendisini yakıcı bir ihtiyaç olarak dayatmış olmasından, hem de özel olarak Kürdistan gençliği etrafındaki sömürgeci çemberin kırılması gerektiğinden hareketle; **Devrimci Ulusal Gençlik**, gençliğimizin enerjisinin ülkemiz devriminin hizmetine daha fazla koşulabilmesi için, gençlik hareketinin birliğini sağlama yönünde pratik adımlar atılmasının tarihsel önemine dikkat çekmektedir.

Ulusal demokratik güçlerimizin temel ve güncel görevlerinden biri olan yaşamın ve mücadelenin her alanında ulusal birliğin örgütlenmesinin, ülkemiz gençlik hareketinin birliğinin sağlanması bakımından da değerlendirilmesi ve bu yönde pratik adımlar atılması gerekmektedir. Kürdistanlı siyasal güçler tarafından bir yıla yakın zamandır sürdürülen birlik çalışmalarının, ulusal bir cephenin kurulması ile sonuçlanmması durumunda, birleşik bir ulusal demokratik gençlik hareketinin yaratılması hem daha çabuk ve sancısız gerçekleşecek ve hem de daha sağlıklı temellerde örgütlenebilecektir. Ancak, **Devrimci Ulusal Gençlik** , sözkonusu cephe çalışmasının sonuçları beklenmeden de Kürdistan gençliğinin eylem ve hareket birliğinin sağlanmasının mümkün ve gerekli olduğuna inanıyor.

Devletin yoğun saldırıları ve eğitim kurumların yönelik "yasaklama" türünden yanlışlar başta olmak üzere, yurtsever saflardaki eksiklik ve zaaflar sonucunda önemli oranda dağılmış bulunan öğrenci gençlik hareketinin, ortak çabalarla yeniden derlenip toparlanması ve eğitim kurumlarının ulusal ve akademik-demokratik mücadelede birer mevzi haline getirilmesi için yapılacak girişimler, gençlik hareketimizin birliğini sağlama bakımından pratik bir sürecin başlangıcı olabilir. Lise ve üniversitelerimizin birçoğunda hakim olan suskunluğun dağıtılması, bu alanlardaki etkinliği giderek artmakta olan karşı-devrimci faaliyetlerin önüne geçilmesi vb. somut bazı hedefler etrafında, öğrenci gençlik hareketinin birleşik etkinliğinin sağlanması, mümkün ve gerekli olmanın ötesinde acil bir görevdir de. Bu görevin yerine getirilebilmesi için, ülkemiz gençlik potansiyeline faydacı yaklaşımlar terkedilmeli; gençliğin özgün sorunlarını ve gençliğin hareket alanlarının ihtiyaçlarını temel alan bir perspektifle, müdahaleci ve birlikçi bir aktivite içine girilmelidir.

Gençlik gelecek ise, **Devrimci Ulusal Gençlik**; çağdaş değerlerle donanmış, ülke ve halk gerçekliğine bilinçle yaklaşan, ulusal kimliğini devrimci kişilikle bütünleştirebilen, "kendisi için" olmayı insancıl ve ülkesel bir bağlama oturtabilen, gençliğin duygusallığını aklının mihverinde yaşayan, düşüncesinde, davranışında ve eyleminde tutarlı, kararlı ve örgütsel olan bir gençlik yaratma; gençliğimizi üretken ve yaratıcı kılma çabasının, ülkemizin geleceğini gençlikte görmenin vazgeçilmez gereği olduğuna inanır. Bu inançla, tüm yurtsever gençlik çevrelerini, faydacı yaklaşımlardan uzak, böylesi bir anlayışla, birikimini ve enerjisini, devrimci yurtsever bir gençlik platformunda birleştirmeye çağırır"

DİYARBAKIR NOTLARI

Delil YURDATAPAN

Biraz da Bizim Kadınlarımız

Diyarbakır'da, yaklaşan yerel seçimler dolayısıyla yoğunlaşan baskılar konuşuluyor. Son dönemlerde Bismil, Derik ve Diyarbakır başta olmak üzere bölge genelinde itirafçılar devlet güçleriyle birlikteoperasyonlara katılıyorlar. İtirafçılar sadece teslim olmakla kalmıyor, verdikleri ifadelerle, çoğu masum köylülerin de başını yakıyorlar. Bu zatlar devlet güçleriyle birlikte, köy baskınlarına katılıyor ve insanları meydanda toplayıp tek tek askerlere gösteriyorlar.

Böyle deşilmeyecek hasas konuların dışında, siz sevgili okurlara biraz da bizim kadınlarımızdan bahsetmek istedik.

Anamız, avradımız, yarimiz bizim kadınlarımız. "Soframızdaki yeri öküzümüzden sonra gelen, ekinde, tütünde, odunda, ve de şimdilerde dağlarda...

Sevgili okurlar; yukardaki satırları okuduklarında, çok doğal olarak, kadın hakkında ajitatif bir yazı bekleyeceklerdir. Malumunuz Mart ayına girdik, olaylar, kutlamalar ve katliamlar ayı, tabii kimisine göre de dert ayı. Bugünlerde hangi gazete veya derginin sayfalarını çevirirseniz mutlaka kadınlar hakkında bir yazıya rastlarsınız. Bu yazılar öyle ünlü ya da çıplak kadınlar hakkında değil, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü konulu yazılardır. Sosylalist basın, Klara Zetkin, Rosa Luxenburg, Alexandra Kollantai gibi meşhur devrimci kadınları anlatan yazılara yer veriyor. Bizim ulusal içerikli basın da, elinde silahıyla gerilla kadın, ya da zafer işareti yapmış yoksul köylü kadın, fotoğlarıyla Kürt kadınını anlatma çabası içerisinde.

Önce neden bugün?

Bilindiği gibi, 1910 senesinde Danimarka'nın Kopenhag kentinde, II. Sosyalist Enternasyonal'e üye kadınlar biraraya gelir, konferans düzenlerler. Bu konferansta Klara Zetkin, Amerika'da grevdeyken öldürülen kadınların her yıl 8 Mart'ta anılmasını önerir. Öneri tüm üyeler tarafında kabul edilir. Daha sonraki yıllarda bu gün tüm dünya kadınları tarafından çeşitli etkinliklerle kutlanır. Tabii kimileri, bu günün anlam ve önemini yok etmeye çalışırcasına, "hadiüçyüz altmışbeş günün biri de kadınların olsun" şeklinde yorumladılar.

Biz de bugün vesilesiyle, aslında her zaman andığımız Kürt kadınlarından ve gerçekliğinden biraz bahsedelim istedik.

Kürt kadını denildiğinde, genellikle sırtında odun taşıyan ulusal kostümlü bir kadın gelir akıllara, tabii ayaklarındaki mavi lastik ayakkabı, alınlarında 'deq' denilen döğmeleri de unutmamak lazım. Oysa hiç böyle olmaması gerek, bizim de çağdaş giyimli, sosyal aktivitesi yüksek politikada yer edinmiş kadınlarımız var. Kürt kadını denildiğinde genellikle bunlar akıllara gelmez, ama sözkonusu politika olunca, bunlardan birkaç isim hemen hatırlanır. Hatice, Kesire, Sakine Zeliha ve de Leyla hanımlar gibi. Herbirinin bir üst düzey ve sorumlu oldukları kuşku götürür ama kesinlikle reklam mahiyetinde timsah gözyaşlarını al yanaklarından aşağı akıtmayan kadınlarımız, yükleri oldukça ağır politikacı kadınlarımızın, bizim kadınlarımız.

Son zamanlarda sözü edilen Kürt Rönesnansı'nın kadınlarımıza güneşinden bir kaç ışın verdiği ve artık tandır başlarındaki kadınlarımızın dahi politikleştiği savlanıyor.

Kadınlarımızın ne kadar politikanın içinde yer aldıkları pek belli değildir. Kimileri aile geleneği icabı, kimilerinin de koşullardan dolayı görev yapamaz duruma gelmiş baba, ağabey, ve eşlerinin yerini boş bırakmamak için, parti üyeliği, belediye başkan adaylığı ve milletvekilliği gibi görevler yapmak zorunda bırakıldıkları bölgede yaygın bir kanı.

Tüm bu durumlara rağmen, yine de, gerek Diyarbakır'da gerekse bölge genelinde olsun çeşitli çevrelere mensup, yurtseverliği erdem edinmiş, sağlam bir dünya görüşüne sahip kadınlarımızı görmek de mümkündür.

SITÊRKA GEŞ

Felat DILGEŞ

BI SOZÊ MÊRÊN BERÊ

Ji serê çend salan de ye ku bihar li Kurdistanê germ derbas dibin. Tîna germa havînê , pirrê caran di demsala biharê de tê hîskirin. Ji xwe di dîroka tekoşîna netewî ya gelê Kurd de ciyê demsala biharê girîng e. Li Kurdistanê bihar destpêk e. Serhildanên herî mezin ên Kurdan di demsalên biharê de çêbûn. Her bihar hêviya kurdan a azadiyê xurttir, geştir û bi hêztir dike. Mirov dikare bibêje ku Kurd di demsala biharê de tama azadiyê hiltînin û bi evîna wê şa dibin.

Bihar sertaca demsalan be, Adar jî sertaca biharê ye. Adar meha Newrozê ye. Newroz cejna netewî ya gelê Kurd e. Adar meha berxwedan , serhildan û raperînana e. Li Kurdistanê Adar dîrok e, Adar hêvî ye; Adar mizgîna jiyaneke nû ye; lewra Adar Newroz e. Helepçe siya dijmin a li ser Adar û Newrozê ye. Lê belê tîrêjên Newrozê bi siya qirkirinan nikarin bên nixamtin. Lewra tîrêjên Newrozê gelek kûr û dûr in.

Dîsa di Adarekê de, dîsa di biharekê de dijminên gelê Kurd ên devbixwîn rabûne ser piyan. Newroza me wan ditirsîne; Newroza me ew bizdandine, Newroza me xewên şevan li wan herimandine, Newroza me desthilatdariya wan ji ciyê xwe dilerizîne û dihejîne. Agirê Newrozê yê bi şewq û bi şemal her ku diçe bilind dibe, dibiriqe, gurr dibe, geş dibe û xweş dibe. Ev agir ji dijminên gelê Kurd re, ji neyar û ji hovan re dibe dojeha(cehnima) dinya vî alî. Bilindkirina vî agirî, geşkirina vî agirî û xweşkirina vî agirî wezîfeyek mirovî û welatperwerî ye. Bi tenê ev agir dikare ji hovîtiyê re bibe asteng û bi tenê ev agir dikare azadiya rastîn bîne.

Ku bi wan be, ku ji destê wan bê û ku hêza wan têr bike, ewê di Adarekê de. ewê di biharekê de û ewê di Newrozekê de qira me bînin. Lê ewê hêza wan têr neke û divê hêza wan têr neke. Ev agir, ev agir ji alî Kawa ve hat pêxistin; gava ku ev agir li çiyayên Kurdistanê pêdiket û gava ku vî agirî bi tîna xwe û bi tîrêja xwe Rojhilata Navîn rohnî û germ dikir, neyarên vî agirî yên îroyîn, ji vê herêma dinê gelek dûr bûn .

Dijminên ku har bûne, dijminên ku bi çolan ketine, li çiyayên herî bilind ên Kurdistanê li tefandina vî agirî digerin. Lê ev ger, lê ev hewldan beredayî ye. Ne tanq û top, ne çekên kîmyayî û ne jî hovitya herî mezin nikare bigîhije vî agirî. Lewra ev agir di dilê me de ye; di dile gelê Kurd de ye. Ev agir doz e, ev agir xawên e û ev agir soz e. Me bi vî agirî sond xwariye û me bi vî agirî soz daye. Bi sozê mêrên berê dê ev agir netefe.

DESTNEDANA PARLEMENTERÊN DEP'Ê

Di roja 2'yê Adarê de, di meclîsa Tirkan de , bi rayên DYP, ANAP, MHP û RP'ê mafê destnedana mebûsên DEP'ê hat rakirin. Bi rastî ji xwe mebûsên DEP'ê tu carekî ji vî mafê destnedanê îstifade nekiribûn û dewleta Tirk a hov mafekî weha nedabû mebûsên Kurd. Hê ji roja yekemîn de bi êrîşên hovane riya xebata mebûsên DEP'ê hatibû girtin. Aqûbeta endam, xebatkar û alîgirên DEP'ê li ber çavan e.

Berpirsiyarên dewleta Tirk ji rakirina destnedana mebûsên DEP'ê re, gelek sedeman nîşan didin; lê belê sedemîn rastîn li ber cavên me teva ne. Di pirsa destnedanê de, beyanên Hatîp Dîcle wekî sedem bên nîşandan jî ev ne rast in.

Tiştê girîng tawrê DEP'ê û gelê Kurd ê ji vê merheleyê bi şûn de ye. Bi pirsa destnedanê re fersendeke baş ketiye destê gelê Kurd. Bi rakirina mafê destnedanê ya ku tunebû re, careke din riyê dewleta Tirk ê reş li pêş çavê tevê dinê hatiye dîtin. Di vê bûyerê de tevê dinê bi aşkerayî dîtiye ku dewleta Tirk, hemû riyên demokratîk li pêş gelê Kurd girtiye û bi tenê riya şerkirinê ji gelê Kurd re vekirî hêştiye. Herweha di vê bûyerê de mafdariya gelê Kurd, careke din ji alî hemû dinê ve hatiye pejirandin. Divê em bi zanîn û bi biryardarî bikaribin ji vê bingeha mafdar îstifade bikin.

Ji alî din de rakirina mafê destnedanê, li dijî îradeya gelê Kurd derbeyek e. Divê gelê Kurd di bin vê yekê de nemîne û di hilbijartinên 27'ê Adarê de dersekî bide van hovan. Carna li mala xwe rûniştin jî gelek tişt e.

Cejna netewî ya gelê me, Newroz pîroz be!.

8 Mart'ta Kürtçe yasağı

Medya Güneşi(Mersin)- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, Mersin'de coşkuyla kutlandı.

Çeşitli siyasi partiler, sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve sosyalist-yurtsever basın çevreleri tarafından düzenlenen mitinge binlerce kişi katıldı.

Miting alanında, Tertip Komitesi adına **Filiz Temizkanlı** tarafından yapılan konuşmada, ulusal mücadelede yeralan Kürt kadınlarına tecavüz edildiği, çıplak kadın cesetlerinin basın-yayın organlarınca teşhir edildiği belirtilerek; "Kadın sorununun çözümü, mevcut düzende, mevcut reformlarda değildir. Çözüm, bu düzeni yerle bir etmektir. Kadınlar olmaksızın devrim olmaz, devrim olmaksızın da, kadınların kurtuluş düşünülemez" denildi.

Mitinge katılanlar halaylar çekerek olaysız bir şekilde dağıldılar.

Mersin Emniyet Müdürlüğü'nün 07-03. 1994 tarih ve B.05.1. EGM.4 33. 00. 12/94 sayılı, Türkçe dışında bir dille konuşma yapılmasını, pankart ve yazı taşınmasını yasaklayan kararı Kürt kadınları ve mitinge katılanlar tarafından tepkiyle karşılandı. Kürtçe konuşma yapacak olan Kürt kadını, bu kararı protesto ederek, konuşmasını Türkçe olarak yapmayacağını bildirdi.

Mersin Emniyet Müdürü'nün, Kürtçe olduğu gerekçesiyle okunmasına izin vermediği konuşma metnini, mitinge katılan Kürt kadınların isteği üzerine özetleyerek okurlarımıza sunuyoruz:

" Jinên kedkar, jinên bindest û hevalên delal! Merheba ji wera! Îro 8'ê Adarê ye. Îro roja ku jinan, dirok bi xwîna xwe nexşandî ye. Rojek wek roja îro, li Amerîkayê, jinên kedkar, ji boy mafên mirovayi serî hildan. Di Enternasyonala II yan, ya sala 1910 an de, Klara ZetkÎn û hevalên xwe, ew roj wek roja hemû jinên cîhanê pesend kirin.Kedxwar, dixwazin ku naveroka vê rojê bi guherin. Lê gerek em, tim vê rojê li hember kedxwar û metîngeh karan, vek roja serhildanê pîroz bikin.

Di dîroka nezik de, waye; Leyla Qasim, Bîşeng, Rehşan û Zekîye jî, bê tirs, li pey mêran ne man e.

Îro jî, ji berê bêtir, jinên Kurd dinav tekoşînê da ne. Îdî ew nivîskar in, rojnamevan in, mamosta ne, hekîm in, parêzger in, pêşmerge û parlamenter in. Em dibînin ku, dema rê li jinên Kurd vebe, tiştekî ku ew nikaribin bikin tunê ye.

Bera mêrên Kurd bizanibin ku ew, xelasîya xwe dixwazin. Bera mêr, jinên xwe bindest nekin. Ji bo pêşveçuna wan çi lazim be, ji destê wan çi were, dibê ew jî. bikin."

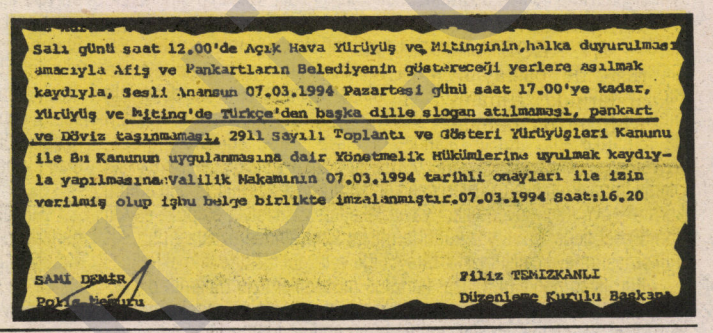
Salı günü saat 12.00'de Açık Hava Yürüyüş ve Mitinginin,halka duyurulması amacıyla Afiş ve Pankartların Belediyenin göstereceği yerlere asılmak kaydıyla, Sesli Anonsun 07.03.1994 Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar, Yürüyüş ve Miting'de Türkçe'den başka dille slogan atılmaması, pankart ve Döviz taşınmaması, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu ile Bu Kanunun uygulanmasına dair Yönetmelik Hükümlerine uyulmak kaydıyla yapılmasına Valilik Makamının 07.03.1994 tarihli onayları ile izin verilmiş olup işbu belge birlikte imzalanmıştır.07.03.1994 Saat:16.20

SAMİ DEMİR
Polis Müfettişi

Filiz TEMİZKANLI
Düzenleme Kurulu Başkanı

Devrimci Ulusal Kadınlar:

Örgütlenelim ve birleşelim

Haber Merkezi- 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla, **Devrimci Ulusal Kadınlar** tarafından bir bildiri yayınlandı. Bu günün tarihsel önemine değinen ve Kürt kadınlarının ulusal demokratik bir kadın hareketi yaratma sorumluluğunu vurgulayan 7 Mart '94 tarihli bildiride şu görüşlere yer verildi:

"Amerika'lı kadınların 8 saatlik iş günü ve daha iyi iş olanakları istemeleri ile başlayan başkaldırı kanla bastırıldı. Bu direniş günü kadın hareketin tarihinde başkaldırının sembolü haline geldi. Böylesi bir günün önemini düşünerek Klara Zetkin ve arkadaşları, II. Enternasyonal'de, 1910'da bu günün "Emekçi Kadınlar Günü" olarak kutlanmasını önerdiler. O günden bu yana 8 Mart, kadınların mücadele ve dayanışma günü olarak dünyanın çeşitli yerlerinde kutlanmaktadır. Burjuva kadın hareketinin içeriği boşaltılmış bir gün olarak 8 Mart'ı kutlama istemlerini boşa çıkararak, bu günü içeriğine uygun olarak kutlamalıyız.

Toplumda kadının mücadeleye katılım oranındaki düşüklük, kadının geri bırakılmışlığından kaynaklanmaktadır. Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine katılan erkekler egemen kültürü sorgulamalı, önce kendilerini bu kültürün etkisinden kurtararak, kadın sorununa sahip çıkma sorumluluğunu hissetmelidirler. Bir erkek için çağdaşlığın bir ölçütü de kadın sorunu konusunda kendini aşmışlığıdır. Bu demek değildir ki, kadın mücaelesini erkekler omuzlamalıdır (Zaten bu da olanaksızdır). Ancak kendine sosyalist, devrimci ve yurtseverim diyen herkesin kadının gelişimine katkıda bulunması gerekmektedir. Yılların geri bırakılmışlığı ancak böyle aşılabilir. Bu, demokratik görevlerden biridir. Kadınlarımız da güçleri oranda örgütlenme olanaklarını zorlamalıdır. Partilerde, derneklerde, sendikalarda vs. özel yöntemlerle çalışma yolları aranmalıdır. Büyük bir sabır ve anlayışla çalışma olanakları yaratma çabası içinde hareket etmelidirler.

Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi tarihinde kadını görmek mümkündür. Ancak günümüzde bu oran giderek artmıştır. Seyit Rıza'nın eşi Besê, Alîşêr'in eşi Gülnaz, eşleriyle omuz omuza mücadele etmişlerdi. Bu mücadele; Leyla Kasımlar, Margretler, Bêrîvanlar, Zekiye'ler Rewşanlar ve Aysellerle alevlenmiş, günümüzde giderek kadınların mücadeleye katılım oranları yükselmektedir. Kadınlara gelişim olanağı verildiğinde neler yapabileceklerini tarihten görebiliriz.

Sınıfların ortaya çıkışıyla kadınların köleleşmesi aynı tarihe denk düşmektedir. Sınıfsal, ulusal ve cinsel sömürü altında bulunan Kürt kadınının üzerindeki üçlü bir sömürü çarkı ile mücadelesi doğal olarak daha fazla çabayı gerektirmektedir.

Kürdistan'da Kürt kadınının köy baskınlarında hem maddi hem de manevi saldırılara maruz kalmıştır. Evsiz, yurtsuz bırakılması yetmiyormuş gibi en iğrenç ve vahşice yöntemler uygulanmıştır. Kürt kadınının bu ağır baskılar altında olduğu bilinciyle, kendini aşma, çevresinde soruna duyarlı insanlarla iletişim içinde olarak cinsel, ulusal ve sınıfsal mücadeledeki yerini alma sorumluluğu ile hareket etmelidir. Kürt kadın örgütlenmesi altında çalışabilecek tüm kadrolarımız, güçlerini birleştirerek, ulusal demokratik bir kadın hareketi yaratma çabası içinde olmalıdırlar."

❑

Helebçe û "Enfal" Ji Bîr Nabin...

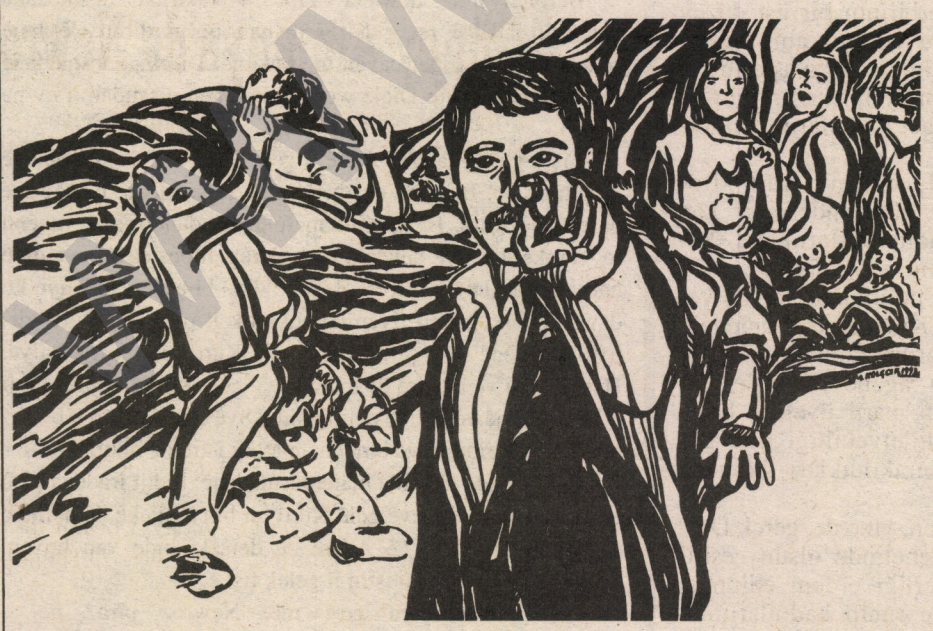

Herkesî bûyera Helebçê, Hîroşima Kurdistan ku di roja16-17 Adara 1988 an de rûdabû, bihîst û rûreşkir. Gelek pirtûk û gotar li ser vê bûyerê hatin nivîsîn. Wêne û filîmên vê tevkujiyê, li çarhawîrên Cîhanê belavbûn û wêneya ku bûye sembola Helebçê, bavê ku xwe bi ser zaroka xwe de avêtiye, hêjayî xelatê hat dîtîn û bû wêneya salê. 16 Adarê bûye roja bîranîna şehîdên Helebçê û rûreşkirina dîktatorîya faşîsta devbixwîn a Sedam.

Bêgûman tevkujîya Helebçê, bûyerek mezin û girîng e û dibê neye jibîrkirin. Lê dibê, nebe girift ji bo dîstina bûyera mezintir, "Enfal"ê ku, bu sedema wendakirina ji 182 hezaran zêdetir; pîr, jin û zarokên Kurdan.

"Enfal", bêjeyek ayînî û erebî ye. Navê sûreyek Quranê ye. Kurdîya wê; bahoz e. Li gor vê sûreye, herkesê ku nemisilman be ango kafir be,, kuştina wî helal e. Ew kesê ku, wî kafirî bikuje jî, yekser dibe mîratxwerê kafirê kuştî; jin, mal û mendalên kuştî jere dimînin. Bi kurtayî, mirov dikare bêje komelkujiya "pîroz" e.

Piştî ku peyv ji "Enfal"ê vebû; yekser, yek ji qurbanên wê Meryem hat bîra min. Li gor ku dibêjin Meryem, hîn ku di dergûşê de bû, malbata wê "nefî (wenda)" yanî rakirin. Belê dayka Meryem; ji naçarî, bi hêviya ku wê rizgar be ji mirinê, wê tavê çemê Zê (Zap). Meryem, li ber avê dere; gundiyên derûdorê wê dibênin û derdixin Niha jî, li Hewlêr, li cem malek welatparêz dijî. Efsana Meryem, wek ya Nebî Mûsa û Firewn e, ber bi aqilê mirov nayê, lê li Kurdistan her tişt dibe.

Dema ku mirov vê zilm û zorê raman dike, tu bikî nekî ew pirsên jêr di mêjiyê mirov de rû didin: Ma gelo Kurd "kafir" an "gawir" bûn? Kurd ne misilman bûna, aya wê dîsa bindest û bêxwedî bûna? Wê zarokên wan, wek cewrikan bihatana kuştin? Wê mal, milk û hebûna wan a sererd û binerd ji dagirkeran re bimana? Mirov dikare bi sedan pirsên wiha ji hev dûvrêz bike, lê em bawerin ev çend bese.

Her mirovekî xwedî hestê netewî be, dvê Helebçe, "Enfal", Dêrsim, Agirî, Gelyê Zîlan, Qoçgirî, Mehabad, Sînema Emûdê, Newala Qesaban û hwd. ji bîr neke.

Her wiha divê miro hesabê van jenosîdan jî bipirse. Wek yên ku ev karê gemarî kirine, yên ku bi çi awayî dibe bera bibe piştgirî, alîkarî û hevkariya wan jî kirine, tawanbarin û divê hesabê wan jî bê dîtin.

❑

Newroz Pîroz Be!

Bavê AZAD

HAMBURG- 26 Şubat'ta Almanya'nın Hamburg kentinde Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu **(HEVKAR)** tarafından Newroz kutlandı.

AUDİMAX-HALLE'de gerçekleştirilen Newroz kutlamasına yaklaşık 2500 kişi katıldı. Newroz gecesine Kürt ozanları, Şıvan, Diyar Saleh Resul, Koma Cizire, Yeşilyurt Tiyatro Grubu, Folklor ekibi, Silopi Belediye Başkanı Levent Tayşun, YEKBÛN adına B. Zerdeşt katıldı.

Saat 18.30'da başlayan Newroz gecesi saat 24.30'da sona erdi. Geceye katılacakları önceden ilan edilmesine rağmen Cıwan Haco ve Said Gebari bilinmeyen nedenlerden ötürü geceye katılmadılar.

EY REQIP ulusal marşı ve saygı duruşu ile başlayan Newroz kutlamasına, aralarında Almanya Başbakanı Helmut Kohl'un da bulunduğu çok sayıda devlet adamı ve demokratik kitle örgütü tarafından dayanışma mesajları gönderildi.

Hevkar tarafından gerçekleştirilen bu Newroz etkinliğinin en belirgin farkı insanları son derece duygulandıran trajedik bir pratiğin gözler önüne serilmesiydi.

Silopi Belediye Başkanı Levent Tayşun'un, Türk devletinin güvenlik güçlerince kesilen dili ile kitlelere hitap etmek isteyişiydi. Tabii ki dili kesilen bir insanın konuşması mümkün değildi. Levent Tayşun'un yazdığı konuşma metni bir başka kişi tarafından okundu. Levent Tayşun'a yapılan bu insanlık dışı ve sadistçe zulüm kitle tarafından alkışlarla protesto edilirken Başkan Tayşun'a sevgi gösterisinde bulunuldu.

Newroz kutlamasının bir başka özelliği de Güney Kürdistanlı iki çiftin evliliklerini bu Newrozda kitle huzurunda gerçekleştirmesiydi. Gecede Yeşilyurt Tiyatro grubu tarafından, binbaşı Cafer Tayyar Çağlayan komutasındaki askerlerin Yeşilyut köyüne yaptığı baskın canlandırıldı.

Tiyatro gösterisi süresince kitle söz konusu baskını "yuh"layarak sık sık protesto etti.HEVKAR adına yapılan konuşmada; Newroz'un anlam ve önemi üzerinde duruldu. Newroz'un birlik, dayanışma, direnme ve topyekün mücadele anlamında algılanması gerektiği vurgulandı. Medya Güneşi adına M. Tanrıverdi tarafından Almanca yapılan konuşmada özetle şu görüşlere yer verildi: "Türk devletinin Kürt halkına ve onun direnişine karşı yürüttüğü topyekün savaş, TC'nin siyasal ve ekonomik çöküşüne neden oluyor.

-İki yıl içerisinde 15 Kürt gazetecisi katledilirken, ulusal basın mensuplarına ve Türk devrimci basın mensuplarına binlerce yıldan fazla hapis cezası, 20 trilyon civarında para cezası, gazete ve dergilere kapatma cezası, yöneticileri hakkında birçok dava açılmıştır.

Medya Güneşi Gazetesi de bu uygulamalardan nasibini almıştır. Devlet, Kürt sorununa değindikleri için Türk devrimci basın organlarına da anti-demokratik uygulamalarda bulunuyor. Anti-terör yasasının uygulanmaya başlandığı tarihten itibaren 650'den fazla değişik yayın organına el konulmuştur.

1992 Newroz'unda 200 kişinin katledildiğini belirten Tanrıverdi, DEP üyelerinin ve belediye başkan adaylarının öldürülmesi, tutuklanması, Genel Sekreter M. Bozlak'ın saldırıya uğraması ve ağır yaralanması, parti genel merkezi ve birçok parti binasının bombalanmasının, DEP'in yerel seçimlerden çekilmesi sonucunu doğurduğunu sözlerine ekledi".

Kürdistan Birleşik Halk Partisi (YEKBÛN) adına B. Zerdeşt tarafından Kürtçe olarak yapılan konuşmada ise Newroz'un anlam ve önemi ile ilgili değerlendirmelerden sonra şu görüşlere yer verildi: "Divê em Kurd, hêzên Kurdistanî runin û başbifikirin, nebin bendewarên hîsen xwe; rêkî rast û ilmî bibînin dakû bikarin welat û gelê xwe yê tahkasiya rojane rizgarkin. Ew jî eve: Hemu hêzên Kurdistanî, zutîrîn wext li ser programek mûşterek di eniyek netewî de bên ba hev, hemu îmkanen xwe bidin ser hev. Wek yekîtiya sosyalîstan. Îro YEKBÛN, KUK, TSK, KAWA di vî warî de, warê yekîtiya sosyalîstan de dest bi qonaxek nû kîrîne

Geceye gönderilen dayanışma mesajları:

-Almanya Başbakanı **Helmut Kohl**

-Dr. Hennin Vorscherdu (Hamburg Eyalet Başbakanı ve Hamburg Belediye Başkanı)

- Hamburg eski Belediye Başkanı **Dr. Donnani** (Politik Göçmenlerle Dayanışma Vakfı Başkanı)

-Fransa Hak ve Özgürlükler Vakfı Başkanı Bayan **Danniel Mitterand**

-Diakonisches Werk in Hamburg

-Missionszentrum adına **Frau Barbel**,

-Hamburg Kültür Senatosu adına **Frau Mantay**

-TSK Merkez Komitesi,**-KAWA, YNK** (PUK), **KDP-Irak, KKP, ERNK** (Hamburg taraftarları), **Hevgirtin-PDK** Parti Meclisi, **DKP** (Alman Komünist Partisi),

-KOMKAR, Medico İnternational, Armny İnternational, Newroz dergisi, **Armanc** dergisi.

-YEKBÛN Avrupa Komitesi, Yunanistan, Bulgaristan, Norweç, Hollanda, Isveç, Isviçre, Ingiltere ve Fransa **YEKBÛN Komiteleri**; Rusya, Ortadoğu, Güney Kürdistan, Suriye **YEKBÛN** temsilcilikleri,

Medya Güneşi Avrupa, Almanya, Fransa **temsilcilikleri**, Medya Güneşi yayın yönetmeni **Mahmut Metin**; Medya Güneşi yazarı **M. Ali Ural**, Medya Güneşi Diyarbakır temsilcisi **Hamdullah Akyol**, Genel-iş sendikası Mardin şube bakanı **Şükrü Dursun**, İHD Erzurum eski şube başkanı DEP Parti Meclisi üyesi **Melik Aygül, ACFK**-Komêla Çandîya Kûrdî û Fransizî. ❑

YEKBÛN: Newroz Birlik ve Mücadele Günüdür

Haber Merkezi- Kürdistan Birleşik Halk Partisi (YEKBÛN) yayınladığı bir bildiriyle, Kürdistan halkının Newroz bayramını kutlayarak, taraftarlarını ve halkı; içinde bulunulan koşulları dikkate alan her türlü araç ve yöntemi kullanarak Newroz'u kutlamaya ve Newroz ateşini Kürdistan'ın dört bir yanında alevlendirmeye çağırdı.

YEKBÛN tarafından yayınlanan "Newroz, birlik ve mücadele günüdür" başlıklı bildiride, Kürdistan'ın diğer parçalarındaki gelişmelere değinilerek, Güney Kürdistan'da en büyük Newroz'un, Kerkük ve işgal altındaki diğer bölgelerin de kurtarıldığı, Federe Kürt Devleti'nin uluslararası platformlarda resmen tanındığı günlerde kutlanacağı ifade edildi.

YEKBÛN bildirisinde daha sonra özetle şu görüşlere yer verildi:

"Kuzey Kürdistan'da halkımız Newroz'u bir savaş ortamı içinde kutlamaktadır. TC, tarihinin en kapsamlı saldırısını gerçekleştirmektedir. Ordusunun üçte ikisini Kürdistan'a yığan ve faili meçhul cinayetler, köy boşaltmaları, ilçelerin topa tutulması vb. saldırgan, terörist politikalarla halkımızın özgürlük ve kurtuluş taleplerini boğamayan TC, bugün savaşı, yaşamın her alanına yayarak, halkımızı yok etme pahasına da olsa, mücadelemizi bastırmak istemektedir. Basını, partileri, yargı organları, parlamentosuyla Özel Harp Dairesi Başkanlığı'nın belirlediği politikaların uygulayıcısı durumunda olan TC devletinin, yıllardır sürdürdüğü inkar politikası artık çözülmüştür. Kürdistan sorunu, çözüm için artık geri dönülmez bir rotaya girmiştir. Bunun bilinci içinde olan devlet, her gün gerillasıyla, siviliyle onlarca insanımızı öldürürken, bir yandan da KÜrt halkının legal alandaki tüm platformlarını yok etmek için acımasız bir saldırı içerisindedir. Yurtsever, demokrat, sosyalist basın-yayın organları üzerindeki yoğun baskılarıyla, ağır para ve hapis cezalarıyla halkımızın özgür sesi boğdurulmak istenmektedir. Devlet bununla da yetinmiyor, DEP üye ve yöneticilerini kirli savaş aygıtlarıyla öldürterek, parti binalarını bombalayarak, hakkında kapatma davaları açtırarak ve en son 6'sı DEP'li biri beğimsız 7 Kürt milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırarak; kendi yasalarını bile çiğner bir şekilde onları hemen gözaltına alarak, Kürt halkının legal-demokratik mücadele kanallarını yoketmeye çalışmaktadır.

TC, yılda yüzlerce trilyonu bulan mali külfeti, uluslararası alanda oluşan kamuoyu baskıları ve halkımızın artık durdurulamayan mücadelesi karşısında, yıllardır izleyegeldiği şiddete dayalı politikalarını terketmek zorunda kalacaktır; terketmelidir. Bu "çözüm" yolunun bir çözümsüzlük olduğu, her iki halkın da bundan ciddi zararlar gördüğü, bizzat yaşamın gerçekliği içinde somutlaşmıştır. TC, bu saldırgan, terörist anlayış ve politikalarından vazgeçmelidir. Kürt ulusunun kendi geleceğini özgürce tayin edebilmesi için gerekli olan tüm siyasal-demokratik ve yasal adımlar hemen atılmalı bunun koşulları oluşturulmalıdır. Bunlar yapılmadığı sürece, Kürt halkı her geçen gün, yaşamın her kesitinde; tüm mücadele araç ve yöntemlerini kullanarak meşru direnişi boyutlandıracak ve daha fazla acı çekme pahasına da olsa mutlaka kurtuluşa ve özgürlüğe ulaşacaktır.

YEKBÛN olarak, TC'yi savaş ve imha politikalarından vazgeçmeye ve halkımızın, Kürdistanlı tüm ulusal demokratik güçlerin ortak iradesini kabul etmeye çağırıyoruz.

İlericiler, Yurtseverler, Demokratlar, Sosyalistler

TC'nin bugün Kürt halkına karşı yürüttüğü kirli savaş, Kürt ve Türk halkı üzerinde yoğunlaştırdığı baskı ve sömürü nedeniyle derin bir çıkmaz içine girdiği; ancak ulusal demokratik mücadelemizin kimi yanlış politikaları nedeniyle geçici bir kan kaybının oluştuğu, tüm yurtsever güçlerce objektif bir şekilde görülmeli ve 1994 Newroz'u bu gerçekliğe denk düşecek politikaların üretilmesiyle kutlanmalıdır. Newroz, her şeyden önce birlik günüdür. Fakat ne yazık ki, bu konuda küçük de olsa bazı adımlar atılmış olmasına rağmen, halkımızın özlemini duyduğu samimi, siyasal iradelere saygıyı esas alan, ülke zemininde bir birlik henüz gerçekleşmemiştir. Ulusal birliğin sağlanamadığı bir ortamda, topyekün ulusal bir direniş yükseltmek de mümkün olmayacaktır. Bu bilinçle YEKBÛN olarak, tüm ulusal demokratik güçlerin dar grup çıkarları ve kimi yanlış yaklaşımları kenara bırakması gerektiğini, gerçekten de samimi bir birlikteliğin yaratılması için üzerimize düşen her türlü fedakarlığı yapmaya hazır olduğumuzu, Newroz vesilesiyle bir kez daha belirtmek istiyoruz. Birlik, ülke zeminini temel aldığı ve samimi bir ruhla pekiştirildiği oranda halkımızın özlemlerini karşılayacaktır. Aksi durumda, birliğin yaşam bulması güçtür. Bu gün sürdürülen birlik çalışmaları da bu anlayışla ancak başarıya ulaşacaktır.

Kürdistan'da halkımıza karşı yürütülen savaşa karşı ülke ve dünya koşullarını akılcı, bilimsel ve gerçekçi temellerde kavrayarak mücadele etmeyi tarihsel bir görev ve sorumluluk olarak bilen partimiz YEKBÛN; bu süreçe yaşamın her alanında mücadahale etmek için çabalarını yoğunlaştırırken, bir yandan da güçlü, mücadeleci bir Sosyalist Parti'nin yaratılması yönünde üzerine düşen her adımı atmaktan kaçınmamaktadır. YEKBÛN'un oluşumundan bu yana kendi dışındaki sosyalist güçlerle yürüttüğü çalışmalar, bu gün belli bir noktaya gelmiş ise de, bunu yeterli görmediğimizi özellikle vurgulamak istiyoruz. Ülkemizin güçlü sosyalist bir oluşuma ihtiyacı olduğunu kabul eden tüm Kürdistanlı sosyalistlerin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde biraraya gelmemeleri için bir neden yoktur. Partimiz, 1994 Newroz'unun Kürdistanlı sosyalislerin birliği yönünde çabaların yoğunlaştırıldığı ve sonuç alıcı pratik adımların atıldığı bir ulusal bayram olması arzusundadır. Bu konuda üzerine düşecek her türlü fedakarlık ve çalışmadan kaçınmayacağımızı özellikle vurgulamak istiyoruz.

Kadınlar, Gençler, Yurtsever Kürt Halkı;

O halde, tüm demokratik güçlerin samimi birliğinin ve Kürdistanlı sosyalistlerin güçlü, mücadeleci birliğinin sağlanması, Kürdistan sorununu siyasal çözümü için yaşaman her alanında mücadelenin yükseltilmesi perspektif ve göreviyle; 1994 Newroz'unu mücadele, birlik ve kardeşlik günü olarak kutlayalım. Dünya, bölge ve ülkemizde gelişen süreç lehimize akıyor. Elimize geçen bu fırsatları değerlendirebilmek için her zamankinden daa akılcı davranmak ve mücadeleyi bu temelde yükseltmek durumundayız.

YEKBÛN, halkımızın ulusal bayramı Newroz'u bir kez daha kutluyoruz. Bu günün here birimin özgül koşulları dikkate alınarak, halkımıza zarar vermeyecek her türlü araç ve yöntemle tüm ulusal demokratik güçlerin ortak çabalarıyla kutlanması için tüm üye ve taraftarları yurtsever halkımızı göreve çağırıyoruz" ❑

Güney Almanya'da Newroz

-FRENDENSTAD (Medya Güneşi)- Newroz, Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından, 19 Şubat'ta Güney Almanya'nın Frendenstad kentinde coşkuyla kutlandı. 500'e yakın yurtsever bir kitle geceye katıldı.

Zengin bir programla kutlanan Newroz Gecesi'nde, Şivan Perwer, Baran, Emekçi, Diyar ve Ali Asker gibi ünlü sanatçılar, güzel türkü ve şarkılarıyla seyircileri coşturdular.

Gecede Medya Güneşi'nin Almanya Temsilcisi M. Tanrıkulu, yaptığı konuşmada, TC'nin yurtsever, sosyalist basın üzerindeki baskılarına değinirken, özellikle Medya Güneşi'ne yönelik toplatma, kapatma, yöneticilerine verilen yıllarca hapis ve milyonlarca para cezasına dikkat çekti.

Gecede sık sık atılan "Yaşasın Newroz", "Zafer ulusal demokratik güçlerin birliği ile mümkündür" sloganları dikkat çekiciydi. ❑

PARADİGMA

M. ALİ URAL

SAHTE MANEVRALAR ve TÜRKİYE GERÇEKLİĞİ

Toplumda siyasal gündem hemen hergün değişiyor. Bu, Türkiye gerçekliğine ters bir sonuç değil var olan toplumsal ve siyasal gerçekliğin doğrudan bir yansıması oluyor. TL'nin devalüe edilmesiyle ekonominin bütün sektörleri allak bullak olunca, devlet, ordusu uçak filolarını kaldırarak Zele'ye havadan operasyon düzenledi. İktadar güçleri ekonomide meydana gelen ve toplumun dipten doruğa sarsılmasına yolaçan krizin sonuçlarını bu askeri çıkartmayla biraz olsun hafifletmeyi başardı. Ama, bu alanda açılan yaralar kapandı mı toplumda?

Türkiye, belki de 70 yıllık tarihinde bile yaşamadıklarını büyük bir yük ve yoğunlukla şu son birkaç yılda yaşıyor. Sorunlar birikmiş, birçok türden kriz unsurları toplumun her alanında siyasal ve yönetsel açmazları çoğaltmıştır. iktidar güçleri saşkınlık içinde; ne yapacaklarını bilemez bir duruma düşmüşlerdir. Yapay manevralarla iktidarlarını koruma telaşı da bu vesileyle ayyuka çıkmış bulunuyor. Toplumu; geniş yığınları, emekçileri ve yoksulları esas olarak etkileyen ve ilgilendiren konulardan çok, onların yaşamsal gerçekliğiyle pek ilgisi olmayan konular gündemin merkezine oturtularak toplumsal bir illüzyon gerçekleştirilmek isteniyor. Önce İsa, Musa, Muhammed ve Allah gündeme oturtuldu; etki azalınca Bosna, Azerbeycan ve güneyimizde Kürt Federe Devleti'nin demokratik koruması altında bulunan Türkmenler'in sorunları Türkiye'de konuşulmaya başlandı. Bunlar için feveranlar olurken tümüne tuz biber ekecek "hassas" bir konuya daha el atıldı: Atatürk ve Laiklik...

Bilindiği gibi parlementoda bir kısım milletvekili tarafından, Atatürk'e suikast girişiminde bulunanların itibarlarını ifade etme ve bu sorunun açıklığa kavuşturulması için bir araştırma yapılmasını talep eden bir önerge verildi. Bunu imza altına alan milletvekilleri umulmadık ve hiç de hak etmedikleri bir tepkiyle karşılaştılar. Bütün burjuva ve gerici çevreler, resmi tarihin bağnaz savunucuları bir başka amaçla avazlarının son perdesine kadar bağırdılar: "Çukur" dediler bunlara, "alçak nankörler", "hain" dediler.

Sonunda, bu sıfatlarla birlikte önergede imzası bulunan milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması için fetva çıkarıldı.

Bu boş ve Türkiye gerçekliğine pek de uymayan yapay feveranlar kuşkusuz, yığınları etki alanına çekti ve tepkiler kampanyalara dönüştürüldü.

Yapay ve kitlelerin gerçek sorunlarından uzak bu tür konuların güncelleştirilmesinin altında yatan mantık elbet yığınları depolitize etmek dışında bir amaç ifade etmiyor. İktidar ve Genelkurmay öncülüğünde topluma empoze edilen ve toplumun ruh ve bilinç dünyasının üstüne beton döken bu tutumlar, özel savaşın psikolojik bir taktiği olarak, sürecin bünyesindeki sorunların yakıcı etkisini ortadan kaldırmaya ya da sindirmeye yetmiyor yine de. Geçerken; yığınların çığ gibi büyümüş sorunları yanında Ortadoğu'da çıkan yeni denge durumlarının Türk resmi politikasında da buhranlara ve önemli açmazlara yol açtığını belirtmek gerek. Çiller, Karayalçın ve Güreş üçlüsünün iktidarı, her ne şekilde olursa olsun bu sorunların altından kalkamaz olmuştur. Polisiye önlemler, DGM tehdidi, ordu endeksli çözümler pek işe yaramıyor artık. Çünkü; Türkiye'nin bir kamburu var bir türlü sırtından atamadığı.

Kürt sorunu... Bir kördüğüm. Düğüm bir türlü çözülmek bilmiyor. Resmi politika bu kördüğümü akılcı ve gerçekçi bir yöntemle çözmeye çalışmaktan çok çağdışı bir anlayışla soruna yaklaşarak düğümün daha da sertleşmesini sağlayan yöntemlerde ısrar ediyor. Başına yeni belalar alıyor ve doğal olarak kambur gün geçtikçe büyüyor.

İktidar, yığınların içinde bulunduğu sıkıntıları bir kenara atıp unutmaları için taktikler geliştirmeye devam ediyor. DEP'e yönelik saldırılar bir yana, son olarak bu partinin milletvekillerinin dokunulmazlıklarının alelacele kaldırılarak meclisten kovulmaları iktidar ve statüko çevrelerinin içine düştükleri aczi sergilemekten öte bir işe mi yaradı? Ayrıca yerel seçimler arifesinde Türk kamuoyunu tehlikeli bir oyunun alanına çekerek Kürt halkına karşı çirkin bir kampanya üretmek gibi bir telaşı da gözler önüne seriyor. Günü kurtarma derdinden başka bir şey düşünmeyen koalisyon hükümeti bu gayretleriyle altından kalkılmaz sorunlar yaratarak Kürt ve Türk halkının vicdanını yaraladığı gerçeği de gözönüne alınmalı ve unutulmamalı: Vicdanı yaralanan halkların öfkeleri de büyük oluyor. Bu öfke taşmaya görsün.

Türkiye gerçekliğinde kabaran sosyal-siyasal ve ekonomik sorunları örtbas etmek ve halktan gerçekleri gizlemek için girişilen kirli yarışın sonu yok. Eski Roma imparatorları saltanatlarının kirli hatalarını halka unutturmak için Hristayanları yırtıcı hayvanlara atıp parçalatıyorlardı. Buna karşın yıkılmaktan kurtulamadı koca imparatorluk.

Büyüyen şehirlerimiz ve sorunlar

Reşit BURHAN

"Toplulaştırma mı, toplama kampları mı" başlıklı makalemin üzerinden bir yıl geçti. Yani bir yıl önce Medya Güneşi (sayı: 22)'de şunları yazmıştım: "Ancak sözkonusu düşüncenin (birkaç küçük köy biriminin toplulaştırılması) uygulamasının sürmesi ya da tekrarlanması şartını yoğun bir devlet terörüyle olgunlaştırıyor". Sanıyorum ki, bu belirlemem, keskin, popülist ve çoğu zaman anlamsız sloganlar arasında kaybolup unutuldu. Ama devlet, önüne koymuş olduğu programı, adım adım gerçekleştirdi ve gerçekleştiriyor. O günlerde yüzlerce köy boşaltılmıştı; bugünlerde binleri buldu. Ve hala köyleri boşaltma eylemi bütün hızıyla sürüyor.

TRT'nin hazırlamış olduğu Kürt aşiret reisleriyle toplantı programında "köyleri toplulaştırma" istemi, bazı Kürt ağalarının ağzından da tekrarlandı. Yani "sayın" ağalar köy birimlerinin toplulaştırılmasını devletten "rica" ettiler. Bunun amacı devletin köyleri boşaltma politikasına haklılık kazandırmaktı.

Gerçekte köyleri toplulaştırma programı gerçekleşmedi, ama beklenildiğinden fazla köy ve mezra boşaltıldı. **Köyleri toplulaştırma programının devlete maliyeti yüksek olacaktı; köyleri boşaltma programı ise pek o kadar masraflı olmadı - olmuyor.**

Köyleri boşaltma programı, Sayın Sömürge Valisi Ünal Erkan'ın "vatandaşın rızası şart" biçimindeki sözlerin tam tersine, vatandaşlarımızın rızasına karşı terörle gerçekleşiyor.

TC devleti, Kürt köylüsüne köy koruculuğunu dayatmakta, koruculuğu reddedenleri de köylerini terketmeye zorlamaktadır. Köylerini terketmeyen köylülerimiz, karşılarında gözü dönmüş, insanlıkla ilişkisi olmayan "Rambo"ları görmektedirler. "Vatandaşın rızası", "Rambo"larla sağlanmaktadır.

Öyle görünüyor ki, TC, köylerimizi boşaltma politikasını "başarıyla" sürdürüyor. Vietnam'da kukla hükümet, halkı açık bir zorla yerlerinden koparıyordu. Saddam, Kürdistan köylülerini askeri kamyonlarla, kurmuş olduğu toplama kamplarına taşıyordu. TC, dünya kamuoyunun baskısından kurtulmak için daha az dikkat çekici metodlar kullanıyor.

Göç eden köylülerimiz, ya Türkiye, ya da Kürdistan şehirlerine yerleşiyorlar. Burada, paradoksal bir süreç ortaya çıkıyor. Sömürgeci terörden kaçan halkımız, sömürgeci devletin şehirlerine yerleşerek kendisini terörden "koruyor"lar. Herhalde Kürdistan yurtseverleri, bu çelişkili süreçten ders almaya çalışacaklardır. Hem onlardan kaç, hem de onlara sığın! Irak diktatöründen kaçan halkımız, Irak'a değil, başka yerlere göçetti. Afganlılar Afganistan'ı, değil Pakistan'ı "kurtuluş" bildiler, vs. devlet teröründen kaçıp, terör güçlerinin ülkesine sığınma süreci, nedenleriyle birlikte açıkça tartışılmalıdır. Problemi gizleyerek veya görmezlikten gelerek bir sonuca varamayız.

Kürt köylülerinin yerleşim birimlerinden koparak şehirlere yerleşmesi, ne gibi sonuçlar doğuruyor? Bunu da tartışmak ve araştırmak zorundayız. Politikada öngörüye sahip olmak çok önemlidir. Yoksa yalnız bugünü, yani içinde bulunduğunuz süreci tasvir ederek politika yapamayız, programlar üretemeyiz, gündemi etkileyemeyiz. Yukarıdaki sorunun yanıtını genel olarak üç grup sonuç altında toplamak mümkündür.

1— Şehirler çok hızlı bir biçimde büyüyor ve büyüyecek. Büyüyen şehirlerde infstruktur, sosyal, ekonomik, psikolojk ve ahlaksal ağır problemler oluşuyor ve oluşacak.

2 —Kürdistan'ın sosyal demografyası ve sosyal yapısı nitel olarak değişecektir. Buna bağlı olarak üretimin yapısı ve bileşeni de farklılaşacaktır.

3— Türkiye'de Kürtlerin nüfusu çoğalacak; buna karşın Kürdistan'daki Kürt nüfusu azalacaktır.

Yukarıda aktarmaya çalıştığım üç grupta toplanabilecek süreçler, birbirlerine sıkı sıkıya bağlıdır ve birbirini şu veya bu biçimde etkiliyor.

Burada kısaca birinci maddede belirtilen sonuçla ilgili bazı problemlere işaret etmeye çalışacağım. Aslında her üç madde de günceldir. Kürt politikacıları, sosyologları, ekonomistleri, etnografları bu sorunlar üzerine kafa yormak zorundadırlar. Kürdistan halkı, çok büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır. Bu açıkça görülmeli ve vurgulanmalıdır.

Her gün köylüler köylerinden ayrılarak şehirlere yerleşiyorlar. Bazen koca bir köy, yapılan ani bir baskınla boşaltılıyor; bazen de birkaç ev ya da bir akraba çevresi, göçetme hazırlıkları bile olmadan birden ve gelişigüzel göçe zorlanıyor.

Bu insanlar, varlıklarını ya satamadan geride bırakıyor ya da hiç pahasına satarak ekonomik bakımdan zayıf, meslekten yoksun, uzmanlaşmadan ve şehir kültüründen uzak, hazırlıksız bir şekilde kendilerini şehirde buluyorlar.

Onlarla beraber köylülüğün bütün faktörlerinin de şehire taşınmasıyla, zaten çarpık gelişmekte olan şehirlerimiz büsbütün çarpıklaşarak, büyüyen köyler haline dönüşüyor. İşte köyleri böyle "toplulaştırıyorlar". Ve sorunlar:

— Köylülerimiz, köylerinden göç edince yalnız topraklarından değil, aynı zamanda üretim sürecinden de kopuyorlar. Çünkü, şehirlerde iş yok; işsiz kalıyorlar. İşsizlik ordusu tüm ulusu kapsamak üzere.

— Üretim sürecinden çıkma aşamasında olan halkımız, tüketicileşiyor. Yani tüketici bir potansiyel oluşuyor. Daha önce, köylerinde tarım ve hayvancılık alanlarında üretim yapan köylülerimiz, ürettiklerinin bir kısmını tüketiyor, bir kısmını da satarak şehirden bazı ihtiyaçlarını karşılıyorlar. Artık üretici olmayan, şehirlere yerleşmiş köylülerimiz bütün temel ihtiyaçlarını pazardan satın almak zorundadır. Böylece, bir yandan Türk üreticileri için pazar potansiyeli oluşturmaktayken, öbür yandan da bu potansiyelin satın alma gücü düşmektedir.

– Halk büsbütün fakirleşiyor. Kürdistan sermayesi daha fazla Türkiye'ye akıyor. Fakirleşen şehirlerimiz birer harabe görüntüsü veriyor.

Şehirlerimiz önceden modern ve çağdaş infstrüktürden yoksundu. Var olan infstrüktür, büyüyen şehirlerin ihtiyacını ise, hiç karşılamıyor; elektrik, yol, su, temizlik, sağlık vs. sorunlar büyüyor.

Barınma sorunu çığ gibi büyüyor. Köylerden gelen birkaç aile biraraya gelerek bir-iki odalı evlere yerleşiyor. Birçoğu da akrabalarının yanına yerleşiyor. Bırakalım yatma ve oturma alanı bulmayı, adeta eşya gibi odalara yığılıyorlar. Bu nedenle, psikolojik ve sağlık sorunları oluşuyor. Temizlik, su ve kanalizasyonu da ekleyince sağlık sorunu büsbütün ağırlaşıyor.

— Şehirlerde "Rambo"lar, polisler, askerler, ne idüğü belirsiz tetikçiler halkımıza kan kusturuyor. Her gün "faili meçhul" ölüm olayları ortalığa korku salıyor. Korku ve panik içinde yaşayan bir halkın, psikolojik açıdan önemli sorunlarla karşılaşacağı açıktır. Her gün yaşanan ölüm korkusu, halkı birçok sorundan uzaklaştırıyor.

Kürdistan'da sebzecilik, hayvancılık, bağ ve bahçecilik ölüyor. Dolayısıyla arz-talep yasasından hareketle tarım ürünlerinin fiyatlarının yükselmesi kaçınılmaz oluyor.

— Halkın şehirlere yığılması sonucu çocuk ve gençlerin eğitim sorunu büyüyor ve büyüyecektir. Her ne kadar TC eğitim sistemi ırkçı-sömürgeci ve gerici de olsa; asimilasyona, inkarcılığa dayanıyorsa da bazı pozitif yanları da var. Okumayan bir halk cahil kalmaya da mahkumdur. Cahillik bir halk için intihardır. Onun için TC ve bazı güçler halkımızı intihara itiyorlar.

Bu koşullar altında fuhuşun ciddi bir tehlike olarak gelişmesi olasıdır.

— Kaçakçılık ve uyuşturucu maddelerini satma ve onları kullanma problemleri büyüyecektir.

— Kriminal olaylar; hırsızlık, soygun ve adam öldürme gibi vakalarda artış olabilecektir.

— Politik bakımdan ağır sorunlarla karşı karşıya kalan halkta şimdiden gözlenebilen maceraperest, hayalci ve gerici alanlara yönelme eğilimi ilerde daha ciddi boyutlara varabilir. Yine politik alanda hissedilir derecede artan korku, endişe ve güvensizlik gibi olgular, aydınları da derin ve çok yönlü düşünmemekle karşı karşıya bırakıyor. Tek yanlı informasyon kanalları halkın bilincini tek yanlı biçimlendiriyor. Düşünceler değil, duygular günlük yaşamda ve politikada rol oynuyor. Dolayısıyla popülist politika, slogancılık ve kişiye tapma anlayışı güç buluyor ve kısa dönemde güçlenmesi de kaçınılmazdır. Dinci grupların büyümesinin maddi koşulları daha da gelişiyor. Birçok şehrimizde dinci grupların büyümesinin nedenini yalnız gizli ellere bağlamak yanlış olur. Büyük bir hızla büyüyen şehirlerimiz, dinci grupların gelişmesine maddi koşullar hazırlıyor. Bunu görmek zorundayız. Köylerinden - kendi toplumsal koşullarından - kopuş, işsizlik ve eğitimsizlik gibi nedenler, başta gençler olmak üzere toplumsal yaşamda önemli bir boşluk yaratıyor. Hayat ise boşluk tanımıyor.

Kısacası, Kürdistan toplumu bir alt üst oluş sürecindedir; giderek büyüyen sosyal, ekonomik ve politik problemlerle karşı karşıyadır. Bütün bu süreçlerin üzerinde derin derin düşünmek, araştırmak ve çözüm önerilerinde bulunmak zorundayız.

Savaş Bilançosu

Haber Merkezi- İHD Kürt Hakları Komisyonu, Kürdistan'da yürütülen savaşla ilgili olarak haftalık "savaş bilançosu" hazırlama kararı aldı. Komisyonun 1 Ocak-6 Mart '94 tarihlerini kapsayan savaş bilançosunu okurlarımıza sunuyoruz.

Gözaltı kayıpları		11
Faili Meçhul		78
Ölümler	Sivil	124
	Polis Özeltim	34
	Korucu	37
	Asker	188
	Gerilla	58

YAKILAN KÖY ve MEZRALAR:
Siirt: Baykan Çevrimtepe
Mardin: Nusaybin'e bağlı Bîzgûre (Gürentepe), Talate (Doğanlı), Serenkaya, Çale, Çınatamuhe, Çınathuso, Çıhılgrave
Diyarbakır: Lice Yolçatı, Bamitne (Kutlu), Derxust (Dibek) Azmaz, Acıklı, Mısrıf
Bitlis: Tatvan Vanık
Van: Saray Xırabsork
Muş: Varto Qerepıngal (Karapınar)'a bağlı Goma Berwe, Gama Hac Mıhemed mezraları
Kars: Digor 40 hanesi

BOŞALTILAN KÖY veMEZRALAR:Kulp: Geliye, Keçıka, Nedara, Gurnik, Geliyetlulê
Tatvan: Avetax, Ünsüs
Güçlükonak: Kerxwar (Demirboğaz), Bane Eziza, Geliosman, Gayino (Çetinkaya), Dağyeli (Neviya), Zıvınga, Kıkaka (Ağaçyurdu), Kergar
Eruh: Taşkonak (Şikeftiya),Peyamlı (Deravit), Meydana Sele, Salpan
Digor: Sorgulu, **Pazarcık:**Tilkiler ve **Maraş:** Merkeze bağlı 6 mezra

DÜNYA TURU

GÜNEY AFRİKA

Güney Afrika'da, gelecek ay yapılacak olan ve siyahların da katılacağı ilk genel seçimlere katılacak partilerin aday listelerini Seçim Komitesi'ne ulaştırma süresinin uzatılması isteniyor. Süre 9 Mart'ta bitmişti.

Afrikaner Volksfront'tan ayrılan ve aşırı sağ bir parti olan Özgürlük cephesi, sürenin dolmasına bir dakika kala aday listesini Seçim Komitesi'ne yetiştirmiş olmasına rağmen, sürenin uzatılması konusunda komiteye baskı yapıyor. General Costand Viljoen'in (Savunma Gücü'nün eski şeflerinden) başkanlık ettiği parti, Özgürlük İttifakı'nda yer alan diğer partileri desteklemek amacıyla bu konuda baskı yapmaya çalışıyor. Örneğin bu ittifakta yer alan İnkatha Özgürlük Partisi, aday listesini verilen süre içerisinde ulaştıramadı.

İnkatha Merkez Komitesi, hala Kwa Zulu'nun başkenti Ulundi'de toplantı halinde. Partinin sözcüsü, seçimlere girme kararı aldıklarını ve sürenin iki hafta daha uzatılması için Başkan F.Wde Clerk'e başvuruda bulunacaklarını açıkladı.

Pan Afrikanist Kongre de aday listesini süresi içinde komiteye iletemedi. Ama bir saat gecikmeyle Komiteye ulaşan listeleri kabul edildi.

İNGİLTERE

IRA Çarşamba gecesi Londra'daki Heatrow Havaalanı'na bombalı bir saldırı düzenledi. Eylemin, İngiliz Parlamentosu'nun bugünlerde "Terörizmi Engelleme Kanunu'nu yenilemeye çalışmasıyla ilgisi olduğu düşünülüyor. Can kaybına neden olmayan bombalı saldırı, hava ulaşımını önemli ölçüde aksattı. Bu saldırıdan 30 saat sonra, IRA'nın aynı yeri hedef alan ikinci bir saldırı gerçekleştirmesi panik ve şaşkınlık yarattı. IRA, adeta İngiliz güvenlik güçleriyle alay ediyor.

POLONYA

Polonya, 7 Mart'ta, Avrupa Topluluğu'na üyelik başvurusunda bulunacağını duyurdu. Başvuruyu gelecek ay yapmayı planlayan Polonya, AT'ye başvuran ikinci D. Avrupa Ülkesi olacak. Bilindiği gibi bu duyuruyu ilk yapan D. Avrupa Ülkesi Macaristan olmuştu. Polonya'nın başvusundan sonra, Çeklerin, Slovakların, Bulgaristan ve Romanya'nın da üyelik başvurusunda bulunacağı sanılıyor.

DÜNYA KADINLAR GÜNÜ:

8 Mart'ta kutlanan Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla Uluslararası Af Örgütü tarafından yayınlanan raporda, hükümetler, kadın hakları ihlalleri karşısında sessiz kalmakla suçlandı. Rapor, kadın haklarının en çok ihlal edildiği ülkeler olarak Afganistan, Bosna, Hindistan, Peru, Somali ve Endonezya gibi ülkeleri göstermekte.

Kanada'nın Gerçek Sahipleri İntihara Sürülüyor:

Özlem Alpşen

Geçtiğimiz onbeş gün içinde, Ontano'nun kuzeybatısında bir yerli bölgesi (rezervasyon) olan Pikangikum'da intihar girişiminde bulunan genç yerlilerin sayısı 11 olarak gösteriliyor. Kendilerini öldürmek isteyen bu 11 genç insandan bir kısmı başarılı da olmuş.

Pikangikum'daki birkaç "önemli" yerden biri, yeni açılmış olan buz-hokeyi sahası. İntihar girişimleri yüzünden sahanın açılışı iki kez ertelenmiş.

Yönetici Gordon Petus, "Pikangikum çocukları umutsuzluğu duyumsuyor ve gerçekten de izole edilmişliği yaşıyor" diyor Bugünlerde istifa etmek üzere olduğunu söyleyen Peters, bir de topluluğu birarada ve ayakta tutmaya çalışmanın gerginliğinden sözediyor istifa gerekçelerini sıralarken. "İnsanın kendi toplumunun yaşadığı trajedi karşısında hele bir de yönetici konumundaysa sorumluluk duymaması mükün değil. ister istemez nerde yanlış yaptığını sorup duruyor insan" diyor Peters.

Gordon Peters, Federal hükümeti Oibway ahalisine yardım etmemekle ve özellikle konut sorununda duyarsız kalmakla suçluyor. Geçtiğimiz iki yıl içinde, intihara teşebbüs eden genç insanların sayısı 62'ye ulaşmış Oibway'da. Petrol koklamak ise öyle yaygın ki, gençler arasında. Gönüllü danışmanlardan Ruth Waswa Baxter ise işinin zorluğunu vurguluyor ve "bu insanlarla konuşurken, maskelere konuştuğumu duyumsuyorum. Onlara sorular sorduğumda, bir kırgınlık ifadesi dışında hiçbir duygu yok yüzlerinde" diyor.

Pikangikum, Kanada'nın yerlisi olmayan insanlar Kraliyet Komisyonu tarafından "hassas bölge" ilan edilmiş. İntihar oranının en yüksek olduğu bölge! Bir diğer hassas bölge de. Labrador'daki Davis Inlet.

Geçtiğimiz yıl, hiçbir ısıtma sisteminin olmadığı bir kulubede 5 çocuk ölümün eşiğinde, petrol koklayıp ölmek istediklerini avazlarının çıktığı kadar haykırırken bulunmuşlar. Ve çocuklar; Alberta'da yerliler tarafından çalıştırılan bir tedavi merkezine gönderilmişler. Bu merkezin amacı, bu durumdaki yerli çocukları petrol koklama alışkanlığından vazgeçirmek ve kendi tarihsel değerlerine sahip çıkma bilinci vermek. Bu merkezin varlığı insana hoş bir güven duygusu verse de, rezarvasyondaki koşullar ürkütücülüğünü koruyor. Yoksulluk ve işsizlik, susuz ve elektriksiz konutlarla birleşince akıl almaz bir sefalet görüntüsü çıkıyor ortaya.

Yerliler, anayurdun eski av bölgesi Sango körfezine doğru taşınmaya başlamışlar, Federal Hükümeti ve eyalet yöneticilerini, yükselen intihar teşebbüsleri ve petrol koklamanın yaygınlığı karşısında hiçbir önlem almamakla suçluyorlar.

600 yerli topluluğun yaşadığı Kanada'da, Kraliyet Komisyonu "rezervasyon"da yükselen intihar oranı ile ilgili bir döküman hazırlamaya girişmiş. Oysa bu çalışma, yerliler için daha fazla kağıt parçası anlamına gelecek. Evsizlik ve işsizlik, onları, atalarının gururla ve mutlu yaşadığı bu topraklarda ölüme taşımaya devam mı edecek. ❑

İspanya'da "Bölücü Terör"e Çare:
ÖZYÖNETİM

Dış Haberler Servisi-Avrupa Topluluğu'nun (AT), Avrupa Bölgeler Komitesi 9 Mart'ta ilk kez toplandı.

AT'nın erkin bölgelere transferi konusunda ciddi olduğu yolunu gösteren en ufak bir kanıt bile İspanya'da ulusalcılığın "tepkilerini dizginlemek" bakımından çok önemli görünüyor. Bu ciddiyet, Bask ülkesinde dökülen kanlara bile son verebilir.

Basklıların tarihi, Roman döneminden bu yana, merkezi devlete karşı bir direnişler tarihidir. Ama çağdaş Bask ulusalcılığın tarihi, 19. yy sonlarında Sabino Arana'nın yazılarıyla başlatılıyor.

Arana'nın partisi Bask Ulusal Partisi (BUP), otonomistleri de, bağımsızlıkçıları da içinde barındırıyor. Her iki grup da, Arana'nın mirasını devraldığı iddiasında. Bask Ulusal Partisi (BUP) şiddete karşı. General Franco'nun diktatörlüğü döneminde bir grup genç üye, partiden ayrılarak ETA'yı kurmuş bu yüzden.

1992'de bütün lider kadrolarının yakalanıp tutuklanmasıyla çok zayıfladığı iddia edilen ETA, geçen yılki İspanyal genel seçimlerinde, 200 binden çok oy topladı. Herri Batasuna, ETA'nın inançlarıyla seçimlere katılmıştı. Batasuna'nın oyları, 4 yerleşim bölgesinde tüm oyların % 14'ünü oluşturuyordu. Herri Batasuna, 1986 seçimlerinde de tüm oyların % 16'sını almıştı. Bu yüzden bazı siyasi gözlemciler, bu % 2 lik oy kaybını ileri sürerek redikal ulusalcılığın İspanya'da zemin kaybettiğini yazıp duruyorlar son zamanlarda. Bu konuda yapılmış bir çalışma, Bask ülkesinde bağımsızlığı oylayanların oranının, 70'li yılların sonlarında yüzde 34 iken bugün bu oranı % 17'ye düşmüş olarak gösteriyor. Bu çalışma, sonuç olarak oy oranındaki bu keskin düşüşü ileri sürerek Book ülkesi için en uygun çözümün bölgesel otonomi olduğunu vurguluyor. Aynı çalışma, bağımsızlık oylarının İspanya'nın kuzeydoğusundaki Katalonya'da da yüzde 15 ten yüzde 8'e düştüğünü iddia ediyor. (Katalonya'da da ETA gibi bağımsızlık şiarıyla örgütlenmiş bir grup var: Terra Livre)

İspanya'da hükümet, Herri Batasuna'ya desteğin azalması durumunda, ETA ve Terra Livre'nin de bağımsızlık propagandasından vazgeçeceği umudunda.

Öte yandan, İspanya 1986'dan beri AT üyesi bir ülke. Bu durumda Avrupa'da daha dar bir üniteye doğru gidiş, Bask'ın bağımsızlığı sorunu daha da güçleştiriyor. Dolayısıyla Bölgeler Komitesinin Bask ülkesinin bağımsızlık talebine sıcak bakması, çok iyimser ve gerçekçi olmayan bir beklenti olur. ❑

www.arsiv

Siyasal Süreç, Birlikler Sorunu ve Devrim

Ülkemizin uluslararası sömürge yapısı ve parçalı durumu halen devam ediyor. Bu somut gerçeklikle birlikte her parçada değişik düzeylerde bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi de sürüyor. Sömürgeci bölge devletlerinin soykırım, talan, asimlasyon ve Kürdistan'ı insansızlaştırma gibi çağdışı, hiçbir sınır tanımayan barbar uygulamalarına rağmen halkımızın haklı mücadelesi giderek güçleniyor, kitleselleşiyor ve uluslararası platformların da gündemine girmeye başlıyor. Halkımızın sömürgeci köleliğe karşı yürüttüğü zorlu ve onurlu mücadele tarihimiz birçok destansı direnişler sergilediği gibi, bunun eşliğinde ihanet örneklerinin de kaynaklık ettiği dramatik yenilgilere de sahne olmuştur. Ülkemizin ve halkımızın jeopolitik, siyasal, coğrafik, ekonomik ve toplumsal yapısından kaynağını alan ve hemen hemen her dönemde ulusal hareketin yapısında kendini gösteren ve mücadeleyi olumsuz yönde etkileyen zaaflar, hatalar, eksiklikler, yetmezlikler devam edegeldi ve bu, toplumumuzda derin yaralar açtı. Tarihimizin bu olumsuz mirasından payını alan ulusal demokratik hareketin, şu veya bu parçada, şu veya bu düzeyde bu "uğursuz" mirası beraberinde taşıdığı ve halen de sürdürdüğü; hoşumuza gitmese de acı, ama nesnel bir gerçekliktir. Daha da olumsuzu ve kötüsü, kangren bağlamış bu olumsuz mirasın değişik dönemlerde ve değişik parçalarda kardeş kavgası durumuna da gelerek kan davasına dönüştürülmesidir. Açıktır ki, bunun "sınıf mücadelesi" veya "iktidar mücadelesi" şeklinde hiçbir maddi temeli olmayan gerekçelerle izah edilmesi mümkün değildir. Böylesi gerçekçi olmayan soyut gerekçelerin arkasına sığınmak da doğru bir tavır değildir.

Güney Kürdistan Federe Devleti'nin ilanı ve başta kuzeydeki mücadele olmak üzere öbür parçalarda yürütülen kurtuluş mücadelesinin aldığı mesafe ve birbirini yakından etkilemesi ile ülkemizin siyasal ve tarihsel durumu bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda; değişik parçalarda kurtuluş mücadelesini sürdüren yurtsever-devrimci ulusal güçlerin güçbirliğinin, dayanışmasının ve buradan hareketle ortak ulusal bir otorite yaratılmasının zorunlu olduğu görülüyor. Bu, aynı zamanda ülkemiz sorununun uluslararası ve bölgesel boyutlarının dayattığı bir zorunluluktur ve sömürgeci ortak düşmanlara karşı ortak direniş ve savunma stratejilerinin geliştirilmesi için de gereklidir. Bu stratejinin hayata geçirilmesi; sömürgeci bölge devletlerinin "böl-zayıflat-yönet" politikalarını ve ulusal güçlerin zaaflarından yararlanma oyunlarını da boşa çıkaracaktır. Bu, aynı zamanda parçalar arası ulusal birliğin sağlanmasında, ortak dil ve kültürün geliştirilip pekiştirilmesinde de önemli bir işlev görecektir. Bu somut gerçeklerden hareket edildiğinde; Kuzey Kürdistan Ulusal Demokratik Devrim'inin en yakın stratejik müttefiklerinin, diğer Kürdistan parçalarındaki ulusal kurtuluş güçleri olduğu somut gerçekliğini de ortaya çıkarıyor. Bu nesnel durum, K.Kürdistan devriminin objektif olarak Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi güçleriyle olan ittifaklarının ve enternasyonalist dayanışmanın durumunu değiştir miyor.

Bu genel çerçevede ülkemizin en büyük parçası olan kuzeydeki durumunu da kısaca şu şekilde özetlemek mümkündür: Kuzeyde çok önemli değişimler yaşanıyor. Sömürgeci TC, tam bir seferberlik halinde çağımızın bir barbarlık örneği olan sömürge savaşını sergileyerek Kürdistan'ı adeta baştan başa kana bulamış durumda. Gerilla mücadelesiyle başedemeyen TC, gerillanın intikamını adeta sivil halktan alıyor. Bu yüzden köyler, kasabalar yakılıp yıkılıyor, yöre insanları kitlesel kırımdan geçiriliyor; yüzbinlercesi sürgün ediliyor ve mecburi göçe zorlanıyor. Bu uygulamalarıyla TC, halkın gerillaya olan desteğini sözümona kesmeyi hedefliyor.

Ancak özel olarak Kürdistan'da, genel olarak da Türkiye'de kitle katliamları, yerinde infazlar, işkenceler; halklarımızı bir bütün olarak sindirmeye, teslim almaya yönelik çağdışı politikalar, TC'nin tamamen bir çıkmaza girdiğini, batağa saplandığını sergiliyor. TC, düzenin yapısında mevcut olan ekonomik ve siyasi kriz derinleştikçe daha bir çılgınlaşarak saldırılarını, baskılarını arttırıyor. Tüm bu vahşi uygulamalara rağmen mücadele durmuyor, kitleselleşerek devam ediyor. Türkiye çapında da istenilen düzeyde ve örgütlülükte olmasa da geniş halk muhalefetinin hoşnutsuzluğu, baskı ve sömürüye karşı olan tepkileri derinleşerek yükseliyor. Ancak Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi güçlerinin en önemli eksikliği, handikapı ve içinde bulunduğu çıkmazı; gerçekten kendi sınıfına yaraşır ideolojik, politik ve örgütsel önderlikten yoksun oluşudur. Bu yüzden de TC'nin temelini hedefleyen ve iktidara yönelen bir alternatif yaratamamıştır. Açık ki, işçi sınıfı, geniş emekçi yığınlar ve bir bütün olarak sömürü ve baskı düzenine karşı olan demokrasi güçleri kendi öz sorununa sahip çıkamadıkça ve somut alternatifler yaratamadıkça, kokuşmuş bu düzene karşı kendi sesini duyuramayacağı gibi Kürdistan'daki bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine karşı olan enternasyonalist görevlerini de yerine getiremez. Çünkü kendi öz sorununa sahip çıkamayan ve bunun temsilciliğini layıkıyla yerine getiremeyenlerin başka sorunlara sahip çıkmaları ve bu konuda kendilerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri beklenemez. Tıpkı aç olan bir insanın, aç olan başka bir insana yiyecek yardımında bulunamama gibi... Kısaca vurgu yaptığımız bu konuda Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi güçleri, kendi emek alternatiflerini yaratmak; sömürücü ve baskıcı devlet çarkının temeline yönelmeyi baz alarak iktidarı hedefleyen bir mücadele hattını yaratmak göreviyle, karşı karşıyadırlar. Bu görevlerini yerine getirebildikleri ölçülerde, Kürdistan halkının ulusal mücadelesiyle geniş yelpazeli bir emek ve özgürlük cephesini kurabilmeleri mümkün olacaktır. Bunun gerçekleşmesinin, her iki halkın mücadelesini de kolaylaştıracağı tartışma götürmez bir gerçekliktir. Halkların gerçek eşitliği ve kardeşliği temelinde mücadele alternatiflerini yaratmak ve birliktelikler sağlamak konusunda her iki tarafa da ve özellikle Türkiyeli tarafa daha önemli görev ve sorumluluklar düştüğü gayet açıktır. Kürdistanlı yurtsever-devrimci siyasal güçler arasında başlatılan cephe çalışmaları, bu konuda önemli ve somut adımlardır. Atılan bu adımları karşılıklı güven temelinde olgunlaştırmak ve halkımızın da beklentisi haline gelen cephesel birliği gerçekleştirmek gerekiyor.

Cephe çalışmalarına katılan siyasi yapıların karşılıklı olarak taşıdıkları bazı çekinceleri anlayışla ve olgunlukla karşılamak gerekiyor. Bu konuda tüm taraflara siyasi olgunluk göstermek, varolan çekinceleri gidermek ve sağlıklı bir zemin oluşturup atılan adımları sonuçlandırmak için ciddi görev ve sorumluluk düşüyor. Ancak son aylarda kimi yayın bazında gündeme getirilen "teşhir etme" ve "eleştiri" adına açıkça tasfiyeci anlayışın kaynaklık ettiği tehlikeli bir yönelmeden de sözetmek gerekiyor. Açıktır ki tasfiyeciliği hedefleyen "eleştiri"ler ve "teşhir"ler, hem cepheleşmeyi engeller, hem de mevcut siyasal süreci geriye çekmeye hizmet eder. Bu, daha önceleri siyasal güçler arasında varolan ve önemli tahribatlara neden olan sorunların üzerine körükle gidilerek yeni bir kaosun yaşanmasını da beraberinde getirebilir. Bunu şimdiden görmek gerekiyor. Niyetler bu olmasa da, objektif olarak son tahlilde ortaya çıkacak durum maalesef budur. Böyle bir durumun yaşanması ve devrimci sürecin geriye çekilmesi halinde zararlı çıkacak olan tüm siyasi güçler ve genel olarak da Kürt halkı alacaktır. Kürdistan'lı siyasal güçler birbirlerini eleştirmesin demiyoruz elbet. Cephe kurulsa da eleştiriler her zaman olacaktır, olmalıdır da. Fakat önemli olan, mücadelenin asıl sivri ucunu sömürgeci düşmana yöneltmek; mevcut koşullara ve siyasal sürece denk düşecek ve varolan olumsuzlukları giderici yönde yapıcı ve yol gösterici eleştiriler yapmaktır. Eleştirinin dozajı, seviyesi, niteliğinin, hatta kullanılacak üslubun bile düşmanlarımıza malzeme vermeyecek düzeyde ve olgunlukta olmasına özen gösterilmelidir. Gelinen bugünkü aşamada, cephe platformunu oluşturan tarafların bazı çekinceler taşımalarının önemli bir etkeni de kuşkusuz ki geçmişte yaratılan tahribatların güvensizlik temelinde kendini yansıtmasıdır. Bunu görmek gerekiyor. Çünkü yurtsever güçler arasında başlatılan "protokoller" ve ardından yapılan cephe çalışmaları, bir süreç değerlendirmesini zorunlu kılıyordu. Zira yaşanılan süreç, yurtsever kimi güçler arasında uzun süre devam edegelen "hain"lik, "işbirlikçi"lik, "ajan-provakatör"lük gibi maddi temelden tamamen yoksun olan ucuz suçlamalar ve akla gelebilecek her türlü dedikodunun devam ettiği; günübirlik ve makyavelist yaklaşımların temel politika haline getirildiği bir dönemdi. Ayrıca UDG, HEVKARİ, FKBDC, SOL BİRLİK, TEVGER, DBP gibi birer enkaz haline gelen birlik deneyimlerine ebelik eden; birbirinin varlığına tahammül etmeme, birbirini dıştalama, dar grupçuluk, faydacılık, sekterlik, sağ ve "sol" tasfiyecilik mantığı ve yeltenişlerin bir bir irdelenip sergilenmesi ve bunlardan öğretici dersler çıkarılması açısından da sürecin değerlendirilmesi son derece önemli ve gereklidir. Eger sözkonusu edilen, cephe çalışmaları yerine güç ve eylem birlikleri platformları olsaydı; o zaman geçmişin ve yaşanan sürecin irdelenmesi belki bu kadar önem taşımayabilirdi. Halbuki cephe ve siyasal birlikler gibi önemli platformlar sözkonusu olduğunda böylesine ciddi ve çok yönlü irdelemenin gerekliliği, yazımızın genel çerçevesinde de görülebileceği gibi yadsınamaz bir zorunluluktur. Aslında cephe girişimlerine yönelik ilk toplantılarda geçmişin irdelenmesi ve günümüz sürecinin sağlıklı bir değerlendirmesi yapılsaydı; belki de sorunlar daha değişik bir bazda -örneğin güç ve eylem birlikleri bazında- ele alınıp bir sonuca gidilerek; buna uygun adımlar atılabilirdi. Ne yazık ki bu yapılamadı ve deyim uygun düşerse, cephe sorununa büyük çoğunlukla o zamanki atmosferin de etkisinde kalınarak balıklama atlanıldı. Halbuki sürecin iyi bir değerlendirilmesi yapılarak güç ve eylem birlikleri ve belirli bir süre içinde sağlam bir zemin oluşturulduktan sonra cephe kurma aşamasına gidilmesi daha gerçekçi idi. Biz istesek de istemesek de, yaşanılanlar, sözünü ettiklerimizin tersine oldu. Ancak tüm bu olumsuzluklara rağmen cephe platformuna katılan tüm güçlere düşecek görev ve sorumluluk; cephe çalışmalarını baltalamak değil, tersine, var- olan çekinceleri giderici yönde yapıcı ve samimi çabalar sarfederek mevcut sorunların giderilmesine çalışmak ve bu mümkündür. Yeter ki geçmişten öğretici dersler çıkarılabilsin ve karşılıklı samimi çaba ile gerekli olan devrimci duyarlılık sergilenebilsin.

Bu yazının çerçevesini gözönünde bulundurarak içinde bulunduğumuz devrimci siyasal süreci ana hatlarıyla ve özet olarak sergilememizin iki nedeni vardır. Birincisi, yukarıda sözünü ettiğim cephe çalışmalarına ilişkin atılan adımlardır. İkincisi ise siyasal birlikler konusunda gündeme gelen ve yapılan girişimlerdir. Kuzey Kürdistanlı sosyalist güçlerin siyasal birliklerini oluşturup sürece denk düşecek radikal bir alternatif yaratma girişimlerini ele almadan önce bir sorunun altını çizerek tekrar vurgulamak istiyorum. Geleceğin zafer halkasını yakalayabilmek ve ona uygun düşebilecek devrimci bir alternatifin temelini atabilmek; şu anda içinde bulunduğumuz devrimci sürecin özelliklerini iyice kavramamızla mümkündür. Çünkü devrimci siyasal sürecin doğru ve sağlıklı bir biçimde kavranılması ve özümsenmesi; Kürdistan Ulusal Demokratik Devrimi'nin sorunlarını algılanması bakımından gözardı edilmeyecek ve küçümsenmeyecek önemli bir sorundur. Bu, aynı zamanda yaşanan sorunların aşılması, geleceğin zorlu ve onurlu olan mücadelesinin örgütlenmesi açısından da bir ön koşuldur. Çünkü bu sorun mücadelenin geleceğini belirleyen faktörlerden bir tanesi olması yönünden de gereklidir. Günümüz devrimci sürecinin özellikleri birçok açıdan irdelenip göz önünde bulundurulduğunda; sosyalist siyasal birlik konusunda en önemli sorunun, nasıl bir alternatif partiye ihtiyaç duyulduğudur. Bu sorunun çok yönlü ve net bir biçimde ortaya konulması için de, birlik sürecini başlatan tarafların ideolojik, politik ve örgütsel sorunlarda varolan ayrılık noktalarının belirlenmesi ile sorun açılmalıdır. Bundan hareketle tarafların olumlu ve olumsuz yönleri ile geçmiş ve gelecek yeni dönemin mücadele perspektifleri, ittifaklar politikası, sosyalizm anlayışı ve parti kavrayışının devrimci bir sorumlulukla sergilenmesi gerekmektedir. Demin de işaret ettiğim gibi: "Birleşmeden önce ve birleşebilmek için aramızdaki ayrılıklara önce kesin ve

...i Alternatif Üzerine

◆ **Botan Amedi**

belirli bir sınır çekmek zorunludur anlayışının hiçbir ikircimliğe yol açmayacak şekilde ortaya konulması, hem gerekli hem de zorunludur. Bunun, vurgu yaptığımız noktalar; çağdaş, savaşkan ve militan bir sosyalist parti kurmayı hedefleyen birlik alternatifinin programsal ilkeleridir. Diğer bir deyişle, programsal ilkelerinin temelini oluşturacak stratejik tespitlerdir. Yoksa taktik planda ya da sorunların detayına dayalı tali sorunlar değildir. Örneğin; Kürdistan bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini önüne koyacak bağımsız ve demokratik bir devlet kurmayı hedeflediği iddiasıyla ortaya çıkacak savaşkan bir sosyalist parti alternatifinin; siyasal ve askeri stratejisi, buna uygun düşecek devrimin gelişme yolu, sınıfların mevzilenmesi, sosyo-ekonomik yapıya uygun olarak ittifaklar sorunu ve nasıl bir sosyalist hattı hedeflediği vb. temel konuları net

Halihazırda ve ülkemizin içinde bulunduğu günümüz koşullarında, başta Kürdistan işçi sınıfı ve onun temel bağlaşığı olan yoksul köylülük olmak üzere geleceğini sosyalist bir toplumda gören diğer emekçi yığınların savaşkan militan partisini yaratmak yakıcı bir görevdir.

bir şekilde ortaya koyması gerekli ve zorunludur diyoruz. Bu temel konularda anlaşamayan siyasi yapıların, ideolojik, politik ve örgütsel birliği, yani hedeflenen siyasal birliği sağlamalarının mümkün olamayacağı çok açıktır. Ayrılık noktalarının saptanması konusunda yanlış anlaşılmalara -çünkü öyle bir dönemde yaşıyoruz ki "ayrılık" sözcüğü bile çoğu kulağa hoş gelmiyor ve bundan değişik anlamlar çıkarılmaya çalışılıyo meydan vermemek için bu açılımı yapma gereğini duydum.

Halihazırda ve ülkemizin içinde bulunduğu günümüz koşullarında, başta Kürdistan işçi sınıfı ve onun temel bağlaşığı olan yoksul köylülük olmak üzere geleceğini sosyalist bir toplumda gören diğer emekçi yığınların savaşkan militan partisini yaratmak yakıcı bir görevdir. Açıktır ki savaşkan öncü bir müfreze işlevini üstlenecek olan böylesi bir parti; mevcut olan savaş sürecine müdahale ederek süreci daha da ilerletebilir, dağınık durumda olan sosyalist güçleri , çevreleri ve tek tek kadroları -ki hem ülkemizde, hem metropollerde ve hem de yurtdışında küçünsenmeyecek muazzam bir sosyalist potansiyel vardır, ancak bu çok dağınıktır- bünyesinde toplayabilir. Diğer bir deyişle, böyle bir parti aynı zamanda bir çekim merkezi fonksiyonunu da yerine getirebilir, getirmelidir. Günümüzde varolan ayrı sosyalist yapıların tek başlarına sürece gerekli olan müdahaleyi yapmaktan ve alternatif yaratmaktan uzak oldukları gerçeğini, sosyalistlerin siyasal birilğini savunan herkesin teslim ettiği bir gerçekliktir. Böylesi alternatif bir parti, tespit edeceği sağlıklı ve gerçekçi programsal hedeflere denk düşecek pratik ve somut mücadele taktiklerini hayata geçirebildiği ölçüde, geniş emekçi halk kitlelerini kucaklayabilir ve gerçek anlamda adına siyaset yaptığı sınıf ve katmanların temsilcisi durumuna gelebilir ve gelmemesi için de hiçbir neden yoktur. Bunun gerçekleşmesinin de uzun soluklu bir mücadele hattının geliştirilip sürdürülmesine ve sürece bağlı bir durum olduğu ortadadır.

Sosyalist birlik alternatifini yaratmada atılacak ilk adımlarda tutturulması gereken en sağlıklı ve gerçekçi çerçeve veya; sosyalist birliği savunan tüm siyasal yapıların bir- araya geleceği ortak bir platformda sorunları tartışmalarıdır. Siyasal yapıların biraraya gelerek ortak bir platformda hiçbir güç dışlalanmamalıdır. Böylesi bir platformda temel sorunların açılımı yapılarak eğer ayrışma olacaksa, sözü edilen platformda olmalıdır. Bu, aynı zamanda gelecek süreçte sosyalist birlik tartışmalarını sonuçlandırmak açısından da izlenmesi gereken en doğru yöntemdir. Fakat bu konularda yapılan ilk girişim ve toplantılarda da sözünü ettiğimiz yöntemin, çerçevenin veya ölçünün tutturulamadığı ayrı bir acı gerçektir. Bunun değişik nedenleri var elbette. Her siyasi gücün nesnel ve öznel durumu; siyasi yapıların veya bu yapılarda yer alan bazı kadroların, karşılıklı bazı yapılar için duydukları çekinceler ve taşıdıkları önyargılar olarak özetlenebilir. Hoşumuza gitmese de böyle bir gerçeklik vardır. Ancak henüz işin başında olduğumuzu belirtmek gerekiyor. Bu satırlar yazılırken bir tarafta **TSK-KUK-YEKBÛN** ve bir tarafta da **TS** (Tekoşina Sosyalist)-**KAWA-KKP**, ayrı iki platform halinde belirli prensip noktalarda anlaşmış bulunuyorlar. Ancak iki tarafın da henüz kamuoyuna yönelik herhangi bir açıklama yapacak duruma gelmedikleri ve **TSK**'nin içinde yer aldığı platformun diğer platformla birlikte bir toplantı yaparak sorunların tartışılabileceği duyumlarını aldık ki, bu henüz işin başında olunması bakımından da sevindirici bir girişim olacaktır. Siyasal yapıları baz alacak böylesi bir platformun tek tek bağımsız kadrolara açık olmayacağı ve doğrusunun da bu olacağı tartışma götürmez bir gerçekliktir. Ancak, istisnalar kaideyi bozmaz diye bir kural vardır.

Tarafların ortaklaşa saptayabileceği bazı istisna kadroların da bu işin içine çekilmesinin yararlılığı ortadadır ki, bu durumda olanların sayısının hayli az olduğu da bir gerçekliktir.

Bu yazımı, siyasal birlik alternatifini oluşturma yöntemine ilişkin somut bir öneriyi de dile getirmeden bitirmeyi uygun bulmuyorum. Birliği kurma konusunda değişik yöntemlerin olabileceğini öncelikle vurgulamak gerekiyor. Ancak birliği oluşturma konusunda en gerçekçi ve mevcut ihtiyaca yanıt verebilecek yöntemin, yaşanan süreçle direk bağlantılı olan yönünü açıklığa kavuşturmak gerekiyor. İçinde bulunduğumuz savaş süreci gözönünde bulundurulduğunda en sağlıklı yöntemin; ortak bir program çerçevesinde anlaşabilen tarafların önlerine makul bir süreç koyarak; örgütsel birliği tamamlayıp bunu bir kongreyle gerçekleştirmeleri ve böylece geçiş dönemi olan partileşme sürecini tamamlamalarıdır. Bu süreç içinde birliği oluşturan taraflar, ayrı siyasi grup çalışmalarını askıya almalı ve tüm çalışmalarını, temeli yeni atılan birliğin örgütsel birliğini yaratma ve bu bazda kadrolarını kaynaştırma ve o sürece ait hedeflenen çalışmalar üzerine yoğunlaştırmalıdırlar. Çünkü salt program ve tüzükle anlaşmayı sağlamak, hedeflenen alternatif birliğin hayata geçirilmesi için yetmiyor. Uzun yıllar ayrı yapılarda şekillenmiş kadroların birlikte ve tek bir örgüt halinde çalışarak kaynaşmaları ve tespit edilen süreçte her yönüyle örgütsel birliği sağlamaları gerekiyor. Bunun da pratik sürece bağlı ve zaman alacak bir sorun olduğu gayet açıktır. Böyle bir yöntem izlenmesi halinde, hedeflenen menzile varılabilir ve sürece rakidal müdahale edilebilir. Yok eğer taraflar ayrı grup çalışmalarını sürdürecekse, ihtiyaç duyulan sorunların yayın bazında tartışması yapılarak sonradan örgütsel birliğe gidilecekse -ki bu da ayrı bir yöntemdir ve blok veya cephe tipi bir birliği hedefliyor- bunun, günümüz sürecinin dayattığı alternatifi yaratmaktan ve sürece müdahale etmekten uzak kalacağı inancındayım. Burada şunu da vurgulamalıyım ki, siyasal birlikler, cephesel birlikler, birbirini engelleyecek veya birbirlerinin önüne geçebilecek çalışmalar değildir. Son günlerde bazı yayınlarda satır aralarında siyasal birliğin "gereksiz"liği veya cephe çalışmaları önünde engel gibi gösterilmesi türünden rahatsızlığını ifade eden kimi kalem sahiplerinin besledikleri amacı anlamak zor olmasa gerek.

❑

PÎRÎSK

M. Şîlan

Şoreşa Kurdistana Başûr Berdewam e.

Raperîna Kurdistana Başûr, di 6 ê adara 1991 ê, li Ranya, bajarokê ser bi Silêmaniyê dest pê kir. Paşê, li Diyana, Silemaniyê, Hewlêr, Dihok û li Kerkûkê dom kir.

Di çend rojan de Kurdistana Iraqê hatibû rizgarkirin.

Derîyê azadiyê vebûbû. Li başûrê Iraqê, şiîyan jî serîhildabûn û gellek cîh bi destxîstibûn. Ev rewşa ne li gor xwestina Emerîka û dewletên din ên emperyalîst bû. Çunkî, sazûmana Iraqê, wê têketa destê şiîyan û Kurdan. Ev jî ne bi dilê wan dewletan bû. Li aliyê din, Kurdan erdên xwe bî serîhildana xwe rizgar kiribûn û vê yekê jî, dê wan xurttir bikîra; heta dibû ku gavên hîn pêşdetir jî bevêjin.

Bela ku rewş weha bû, Emerîka û dewletên din, nexwestin ku însyatîf ji destên wan derkev e. Ji bo vê jî, erîşên xwe, yên li dijî Seddam sekinandin û wî ne anîn xwarê. Dema ku Seddam ne hate xwarê, dest bî êrîşan kir. Ewilî berê xwe da başûrê Iraqê. Û bajarên ketibûn destên şiîyan şûnde sitendin, gellek şiî kuştîn. Dema ku şiî şikestin, Seddam vê carê berê xwe da Kurdistanê.

Piştî Seddam êrîşî bajarên Kurdistanê kir, bi sedhezaran cîhnişînên Kurdistanê, mecbûr man, dest ji erdên xwe, mal û dukanên xwe berdan; li ser erdê bav û kalan bûn penaber. Ev wehşetek bû. Bi sedan zarok, jin û pîr ji serma mirin. Serokê Dewletên Yekbûyî yên Emrîka, di wê demê da digot; "Tu leşkerê min ên ji bo Kurdan bimirin tune ne" Emrîka bi vê polîtîkayê him Kurd, hîm şiî û him jî Seddam nîvkuştî kiri bû. Her sê aliyan jî, nikaribûn ya dilê xwe pêk bînin. Piştî bi sedhezaran mirov li ser tixûbên Tirkiyê, Iraqê û Îranê perîşan bûn, mirin, hatin kuştin; nerazî bûnek, reaksiyonek gellek mezin û bi tesîr di raya giştî ya cîhanê de, çê bû. Him ev dengdayin, him jî ew piştgiriya li dinyê pêk hatibû, lî gel berjeven diyên pêşerojê yên Emerîka û dewletên din; wan mecbûr hiştin ku destbavêjin vê rewşê, vê komelkujiyê bikin. Van devwletan, nedixwestin ku Kurd û şiî zêdetir pêş ve herin. Lê belê, wan nedixwestin ku Seddam, disa wekî berê xurt bibe, li ser lingan bimîne. Ji ber vê yekê jî, destavêtin meselê. Li jorê paralela 36 an, firîna firokan qedexe kirin û ji bona kontrol kirina qedexekirinê, Hêza Çakûç pêk anin. Her çend Hêza çakûç ji bo berjewendiyên Emerîka, Iniltere, Fransa û dewletên din, pêk hakibû jî, vê yekê gellek fersend jî, dida destê Kurdan. Seddam wê nikarî bûya li gor dilê xwe, helîkopter û firokan li ser bajarên rizgarkirî bifiranda, wê nikaribûya bi hêsanî Kurd bikuşta. Heta Emrîka mudaxaleyî meselê kir, Kerkûk ji destê Kurdan derketi bû. Di şerê Kerkûkê de berxwe danek dijwar çêbûbû û gellek pêşmerge şehîd ketibûn.

Hewlêr Silêmaniye û Dihok di destên Kurdan de mabûn. Wê tovên dewleta Federe ya Kurdan li ser vê axê bihata avêtin. Ew tovên ku di 6 ê Adarê de, ketin nav dilê erdê, ev 3 sale, hêdî hêdî rih digirin û xwe berî nav axê didan.

Başe, ev raperîn, divê baş bê zanîn ku, çi cehs, çi welatparêz hemu gelê Kurd û yên din ên li Kurdistanê dijîn beşdarî vê raperînê bûne. Yanî, meriv dikare bibeje ku, ji sedî notûpenc ên li Kurdistanê dijîn, di vê de rol leyîstin e; bi her awayê xwe serîhildanek gelêrî ye. Xala girîng a din jî, ev e: Pêşkêşiya vê serîhildanê cehşan kir î ye.

Piştî ku Seddam li Kuweytê şikest, demekê otorîteya xwe bi tevayî wenda kir. Leşkerên wi dest ji şer berdan, sazûmana wî li ber mirinê bû. Di vê rew şê de, cahşên li Kurdistanê jî, bawerî û hêviyên xwe ji Seddam birrî bûn. Wan ramandikir ku, Seddam êdî, bi tu awayî nikare xwe xelas bike. Ji ber vê yekê jî dest bi serîhildanê kirin. Yanî serîhildan di bin, însiyatîfa Cepha Kurdistanî de dest pê nekiriye. Bi serokatiya cehşan , ji xwe ber çê bûye. Di vê demê de hêza Cephe, li dora 7-8 hezar pêşmergeyan bû. Lê hêza cehşan, li dora sed hezaran bû. Di derheqê despêka serîhildanê de, hin kes dibêjin ku; "CephaKurdistanê, lî gor talîmat û alîkariya dewletên emperyalîst dest bi raperînê kiriye. "Ev ne rast e. Çunkî, ya ku dest bi raperînê kir, ne Cephê bû; cahş bûn. Cephê, piştî ku cehşan serîhildan û gelek tişt wêran û talan kirin, gehît raperînê û kontrol girt destê xwe. Di destpêka raperînê de, cehşan dest danîn ser bi hezaran cîhazên elektronîk, mekînên avakirinê û yên wekî din. Wan cîhaz û makînên bi bihayê milyaran, firotin Îranê, Tirkiyê û Suryê. Vê yekê, paşê gelek asteng û problemên aborî û civakî ji Cephê re derxist.Çunkî bi vê talan kirine li welêt tiştek nehîştibûn. Heger, serîhildan bi însiyatîfa Cephê destpêbikra, we ewçend texrîbat çênebûna. Ji ber vê jî, şoreşa Kurdistana Başûr ne bi destên emperlîzmê; çi cehş, çi welatparêz bi xwîn û ked û têkoşîna gelên Kurdistanê dest pêkiriyê. Lê belê, emperyalîzmê jî heta derekê, ji bo berjewendiyên xwe, ji vê yekê re çavên xwe girtiye. Kurdan jî, ji vê yekê fêde kirin e û li dijmin xistîne. Belê ev jî rastiyeke ku, serîhildana hemû mîrovên Kurdîstanê jî, ji bo serkevtinê têr nekiriye. Heger îro, Hêza çakûç tunebûya, wê li Kurdistanê ev pêşkevtin û destkevtina ewçend reh negirtibûna. Hêza çakûç, wekî mîrovekî ço di desta de, li ser serê Seddam, Kurdan û şiiyan sekinî ye. Kî zêde here, wê ço yê xwe li serê wî xe. Bela ku yê êrîşker; dagirker, neheq û xurttir Seddam e, Hêza Çakuç nayê hesabê wî. Çunkî, ev hêz, nahêle ku, ew bi dilê xwe tevgerê bike. Di vê rewşê de, Hêza Çakûç, jî bo berjewendiyên dewletên emperyalîst pêk hatibe jî, di fiîliyatê de; li gor berjewendiyên perîşanan, lawazan û bindestan rol leyîstiye. Ew lawaz, perîşan û bindest jî gelên Kurdistanê û şiî ne. Lê belê, di rojên pêştir de, dibe ku, ço yê vê Hêzê ji pêşveçûn û azadiya van gelan re jî bibe asteng. Belê ev sê sale, bi xêra Hêza Çakûç, Kurdan gellek dezgahên xwe yên netewî ava kirin e, dewleta xwe damezrandin e û hêdî hêdî bîhna dewletbûnê ji wan tê. Ev ji jî bo hemû Kurdan destkevtîneke dîrokî ye.

❑ **Dumahîk di hêjmara bê de**

MARKSİST YÖNTEM ve ULUS TEORİSİ -II-

Cemil CEVHER

Yahudiler, İ. S. 70 yılında, Roma'ya isyan ettikleri gerekçesiyle yaşadıkları topraklardan sürülerek dünyanın çeşitli yerlerine dağıtılmışlardır. (Bakınız M. Güneşi, s. 39, sf. 6). Bu yüzden yaklaşık olarak iki bin yıl boyunca birbirlerinden ayrı yaşayan bu insanlar arasındaki ortak yönler alabildiğine azalmıştır. Aynı topraklar üzerinde yaşamayan, geçmişte sahip oldukları dil ve kültürü kullanmayı bırakıp yaşadıkları yerlerde geçerli olan dil ve kültürleri özümseyen (yani asimile olan), iktisadi yaşam birliği olmayan, buna karşılık "sadece ortak bir din, ortak bir köken ve geçmiş binyıllarda ortak olarak sahip oldukları kimi değerlerden kalma kalıntılara sahip" (J. S. age. sf. 17) insanlara, neye dayanarak ulus diyebiliriz? Dikkat edilecek olursa, Yahudilerde, ulusu oluşturan faktörlerden neredeyse hiçbiri geriye kalmamıştır.

Yazarımız, Yahudilere ilişkin olarak şunu soruyor: "Yahudilerin ulus olduğunun tescili için 1948'de, emperyalistlerin onayı ile İsrail devletinin kurulmasını mı beklemek gerekiyordu? Ya da iktisadi yaşam birliği, toprak birliği, ulus olmanın gerekleri sayıldığına göre, 1948 öncesine kadar ulus saymadığımız Yahudileri, bu tarihten sonra mı ulus olarak değerlendirmeye başlayacağız?"

Bir kısmı Habeşistan'a, bir kısmı Rusya'ya, bir kısmı Avrupa'ya, bir kısmı Amerika'ya vb. dağılan ve Stalin'in deyimiyle "üyeleri birbirlerini anlamayan (çeşitli diller konuşan), yeryüzünün ayrı ayrı yerlerinde yaşayan, birbirini hiç görmeyecek, ne barış ne de savaş zamanı birlikte davranmayacak olan Yahudiler", hiç kuşkusuz bir ulus değildir. (Bkz. dipnot: 4)

Emperyalistler, daha 1917 yıllarında, Siyonistlere, Yahudiler için bir İsrail devletinin kurulacağı sözünü vermiş(Bkz. dipnot: 5) ve 1920-1948 yılları arasında, Yahudiler akın akın Filistin'e getirilip yerleştirilmeye başlanmışlardır. (Medya Güneşi, s. 39, sf. 6)

İsrail devletinin kurulmasında önce Yahudiler bir ulusu teşkil etmedikleri gibi, İsrail devletinin kurulmasıyla da, bir günde ulus haline gelmemişlerdir. Sadece bu devlet, Yahudilerin uluslaşma süreçlerini başlatarak geliştirmiştir. Düşünün ki, iki bin yıl boyunca topraklarından koparılıp bir kısmı Habeşistan'a gönderilen ve orada yeni bir dil ve kültür edinen insanlar, iki bin yıl sonra tekrar eski topraklarına dönüyorlar. Bunlar iki bin yıldır yaşamakta oldukları süreci hemencecik kafalarından silip birbirleriyle nasıl ortak bir dile ve ruhi şekillenmeye kavuşabilirler?

Dil sorunu, belki 15-20 yıl içerisinde çözümlenebilir, yani dünyanın değişik yerlerinden gelen insanlara, çocuklardan başlayarak İbranice öğretilebilir; fakat ruhi şekillenme birliği, birkaç yılda oluşacak bir şey değildir. Bu devletin kuruluşu üzerinden 45 yıl geçti. Bu zaman zarfında elbetteki epey yol katedilmiştir, ama bana göre diğer faktörlerin (toprak ve iktisadi yaşam birliği) yanında, dil birliği ve ruhi şekillenmesi belirgin olmayan bir ulus sözkonusudur (Yahudilerin İsrail'e göçünün son dönemlere kadar da devam ettiğini unutmamak gerekir). (Bkz. dipnot 6) İsrail'de yaşayan Yahudilerin ulusal birliklerini sağlamaları, ancak insanların kendi gönüllü istemleriyle yeniden asimile edilmeleriyle gerçekleşebiliyor.

Yahudiler, bugünkü topraklarda değil de, T. Deranlı'nın sorduğu gibi bir Latin Amerika ülkesine yerleştirilip devlet kurmalarına izin verilseydi, durum yine fazla değişmezdi. Birlikteliğin şu topraklarda değil de başka bir yerde oluşturulması, ilişkilerin ve uluslaşma sürecinin özünü değil, sadece biçimini etkiler. Ama herşeye rağmen toprak birliği şarttır. Eğer Taylan Deranlı, insanların aynı topraklar üzerinde birarada yaşamadan da kendilerine ortak özellikler kazandıracak ilişki olanak ve tarzlarını biliyorsa bize de açıklasın (!)

Yapılan eleştirilerden biri de şöyledir: "Ekim Devrimi ve Leninizm pratikleri, eşitsiz gelişimi tanısalar da, ulusal sorun son derece pratik, politik bir sorun teşkil etmiş ve teorik olarak bilinç düzeyinde bir açılıma yolaçmıştır...", "...ulusal baskıdan kurtulma hakkı, Leninistlerce kabul gören bir ilke olsa da, Lenin'in aynı dönemde Ermeni sorunu karşısındaki tutumu kendi kaderini belirleme hakkı üzerindeki vurguya itiraz ediyordu."

Ulusal sorun, özünde bir sınıfsal sorundur. Bu yönüyle aynı zamanda politik bir sorundur. Politik sorunların da somut koşullara göre 'pratik' olarak çözümlendiğini, politikadan az çok anlayanlar bilir. Ayrıca Lenin (ve ardından Stalin), pratik çözümlere, "uydurulmuş" bir teori üretmemiştir. Tersine, yukarıda da değinildiği gibi, daha önceden geliştirdiği ulus ve ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı ilkelerini somut koşullara uygun bir tarzda yaşama geçirmiştir.

Marksistler, ulusların her türlü ulusal ezgiden kurtulup kendi geleceklerini tayin etmelerinden yanadırlar. Fakat bu, her ne şekilde olursa olsun tüm ulusal hereket ve istemlerin destekleneceği anlamına gelmez. "Sosyal demokrasi, ulusal sorunun çözümünde, beylerin ve mollaların, yığınları kendi arkalarından sürüklemelerine kayıtsız kalabilir mi? Sosyal demokrasi işe karışmamalı ve ulusun iradesi üzerinde belirgin bir yönde etkide bulunmamalı mı? Sorunu çözmek için... yığınlar için elverişli bir plan formüle etmemeli mi?" (J. Stalin, age. sf. 27)

Şimdi de bu açıklamaların ışığında Ermeni meselesine değinelim.

Lenin, Ermenilerin kendi geleceklerini belirleme hakkı konusunda tavır belirlerken, somut tarihsel koşullardan hareket etmektedir. Ermeni ulusunun kendi geleceğini tayin etme hakkına karşı değildir, ama Ekim Devrimi'nden sonra, 28 Mayıs 1918'de, Ermenistan'da Osmanlı mandası bir hükümetin oluşması ve bundan sonraki gelişmeler, Lenin'in tutumunda önemli etkenler olarak rol oynamıştır.

Bu konuda, Garo Sasuni'nin "Kürt ulusal hareketleri ve 15. yy.'dan günümüze Ermeni-Kürt ilişkileri" adlı kitabını çeviren Bedros Zartaryan ve Memo Yetkin, yaptıkları bir dipnot açıklamasında şunları söylüyorlar: "Rus ordusu, Ekim Devrimi'nden sonra 'eve dönme'yi amaçlamış ve böylece cephelerdeki ordu birliklerinin sayısı yok denecek dereceye varmıştı. Bu durumdan yararlanan Osmanlı ordusu 1918 ilkbaharında doğuya harekete geçti ve hemen hemen bütün Güney Kafkasya ülkelerini zaptetti. Bu taarruz esnasında anti-Bolşevik 'Güney Kafkasya Federasyonu' çözüldü ve 'bağımsız' Gürcistan, Ermenistan ve Azerbeycan devletleri meydana geldi. Mayıs ayında Osmanlı işgal kuvvetleriyle anlaşmaya göre 'Ermenistan Cumhuriyeti' (pratikte yalnız Yerevan şehri ve dolaylarını kapsıyordu ve 10 bin km.2 idi), Osmanlı devletinin vassalı bir devletçik haline gelmişti... barıştan sonraki dönemde, Aralık 1918 ile Ağustos 1920 tarihleri arasında, 'Ermenistan Cumhuriyeti'nin yüzölçümü, yakinen 50 bin km.2 idi" (Mondros Müterekesinden sonra-Ekim 1918- Osmanlılar geri çekilmek zorunda kalınca, Ermenistan Cumhuriyeti, sınırlarını genişletmeye başladı).

Anlaşılacağı gibi devrimden sonra, Bolşeviklerin emperyalist savaşın sona erdirilmesi amacıyla orduyu ülkeye geri çağırması sebebiyle ortaya çıkan boşluktan faydalanan kimi Kafkas ülkeleri, kendi aralarında bir "Anti-Bolşevik Federasyon" kurmuşlar; Osmanlıların bölgeyi işgalinden sonra da küçük küçük devletler kurulmuştur. İlk etapta Osmanlıların himayesinde dar bir alanda kurulan Ermenistan Cumhuriyeti, Osmanlıların çekilişinden sonra, fırsat buldukça sınırlarını genişletip yayılmacı bir tutum izlemiştir. Bu cumhuriyetcik genişledikçe de "Büyük Ermenistan"ı kurma hayallerini kurmaya başlamıştır. (Bkz. dipnot: 7)

Ermeni Cumhuriyeti, "Büyük Ermenistan"ın bir parçası olarak gördüğü "Osmanlı Ermenistanı"nı (Doğu Anadolu-yani Kuzey Kürdistan) işgal etmek için fırsat kolluyor ve bu konuda da, tek engel olarak Kürtleri görüyordu.

"Ermeniler 1919 sonbaharından itibaren Osmanlı Ermenistanı'nın işgal edilmesi endişesi içindeydiler ve şunu söylemek gerekir ki, bu yönde en büyük engeli, Ermenilere düşmanlık hisleri içinde olan Kürtler teşkil ediyorlardı." (G. Sasuni age. sf.173)

Kürt engelini ortadan kaldırmak için Kürlere ilişkin yumuşak politikalar geliştirilir. "Bu endişelere dayanarak, Ermenistan Cumhuriyeti içindeki Kürtleri, devlete dost yapmak için gayretlerde bulunuldu. Bu çalışmalar, 1920 Mayıs sonuna kadar devam etti ve o tarihte Ermeni Bolşeviklerinin başarısız Mayıs isyanı patlak vererek, Ermenistan hükümetinin çalışmalarını aksattı." (G. Sasuni age. sf. 173)

Bütün bunları burada anlatmamın sebebi, Lenin'in, hangi tarihsel koşullar içerisinde Ermenilerin kendi geleceklerini tayin hakkı konusunda bir tavır belirlediğini ortaya sermektir. Bu tarihsel arka plan bilinmeden, elbetteki Lenin'in politik-pratik tutumları "tepkimeci" olarak değerlendirilecek!

Düşünün bir, Ermeni Cumhuriyeti, Büyük Ermenistan hayalleri peşinde yayılmacı bir politika güdüyor ve Bolşevik-Ermeni muhalefetini eziyor. Bu koşullarda Lenin'den böyle bir cumhuriyetin bağımsızlık talebinin kabul edilmesi isteniyor. Bunun kabülü, özünde yayılmacılığın onaylanması olmayacak mı? Lenin'in, yayılmacı Ermeni Cumhuriyeti'ne karşı çıkmasının Ermeni ulusunun kendi geleceğini tayin etme hakkına karşı olmasından kaynaklanmadığını sonraki gelişmeler kanıtlamıştır. Kızılordu, Ermeni Bolşevikleriyle birlikte 1921'de milliyetçi iktidarı yıkıp yerine Ermeni bolşeviklerinden oluşan bir Cumhuriyet oluşturmuştur. Bu yeni Cumhuriyet de SSCB çatısı altında yerini almıştır. SSCB'de ulusal sorunun çözümü (tabii ki kimi eksiklikleri barındırıyor) başlı başına bir konu olduğu için burada ayrıntılarına girmiyorum.

T. Deranlı'nın Stalin'in ulus tanımına ilişkin getirdiği en son eleştiri de şöyledir: "Kendi dönemindeki ulusal sorun tahlillerinde güdük kalan Stalin'in ulus şemasının; içiçe geçmiş pazarı, medyası, kültürel panoraması ile günümüz dünyasını açıklayabilmesi mümkün değil."

T. Deranlı, ulusal pazarı, dünya ile bağlarını kesip kendi içine hapsolmuş bir ilişki alanı olarak algılıyor. Oysa ne Marks, ne de Stalin, ulusal pazarı dünya pazarından kopuk bir şekilde ele almamışlardır. Tersine onlar, ulusal pazarın dünya pazarının bir parçası olduğu ve karşılıklı ilişki ve etkileşim süreci içinde yer aldığı gerçekliğini esas almışlardır. Özellikle Stalin, kapitalizmin emperyalizm aşamasında, artı-değer sömürüsüne paralel olarak kapitalist-tekelcilerin azami kar hırsıyla bütün dünya pazarlarını aralarında paylaşmaya çalıştıkları yönündeki Leninist tezi derinden savunagelmiştir (bilindiği gibi uluslararası tekelleşme, çeşitli ülke pazarlarını birbirine daha da yakınlaştırmıştır).

Ulusal pazar espirisi, bu pazarın dünya pazarından yalıtılmışlığı üzerinde değil, aynı topraklar üzerinde yaşayıp çeşitli aşiretsel vb. sebeplerden ötürü aralarına çitler çekerek topyekün bir ilişkiler ağı yerine, kendi içlerine kapanık durumlarının çözülmesi ve hepsinin ilişkilerini koşullandıran ve yine onları aynı potada eriten bir zeminin oluşturulmasındandır.

Bugün, teknolojinin gelişmesine paralel olarak ülkeler arasındaki ilişkiler yoğunlaşacak ve bunun sonucu olarak da bu ülkelerde yaşayan insanlar arasındaki ilişkiler gittikçe gelişip yaygınlaşacaktır. İlişkilerin yaygınlaşması ise, insanlar arasındaki ortak değerlerin çoğalarak boy vermesine zemin hazırlayacaktır.

Bütün insanların kökeni birdir. Bunların değişik zamanlarda dünyanın değişik alanlarına yayılmalarıyla farklı diller ve kültürler ortaya çıkmış ve zamanla (kapitalizmin şafağında) ayrı ayrı uluslar halinde örgütlenmeye başlamışlardır. (Tabii kimileri eşitsiz gelişim yasası gereği henüz bu tarihsel aşamaya geçememişlerdir). İlişkilerin yoğunlaşmasıyla, dünyanın tüm insanları ortak bir dil geliştirerek, aynı dili konuşan, aynı kültüre sahip olan ve kendilerini "dünyalı hissetmelerini" sağlayan ortak bir ruhi şekillenmeye ve yine sınırların ortadan kaldırılıp ortak bir iktisadi yaşam birliğine kavuşacakları, kısacası bir "dünya ulusunun" oluşacağı bir dönem de gelecektir. Tabii tüm bu olasılıkların gerçekleşmesi de, yine, dünya üzerinde her türden insani ve ulusal baskı, sömürü ve eşitsizliğin ortadan kalktığı, insanların insanca yaşayabilecekleri komünist bir dünya toplumunun oluşmasıyla mümkündür.

Görüldüğü gibi, Stalin'in ulus teorisi, sadece kendi döneminde değil günümüz ve gelecek süreçler için de geçerli bir teoridir.

T. Deranlı arkadaşın, "Ulus-Devlet ve Yöntem" başlıklı yazısına ilişkin getirdiğim eleştiri ve değerlendirmeler öz olarak bunlardır. Son olarak diyeceğim odur ki, marksist tahlil yöntemi ve marksist ulus teorisini yargılayıp, Marks'ı "metafizikçilikle" ve Stalin'in ulusal soruna ilişkin değerlendirmelerini "teorik yoksulluk içinde" veya "gülünç" olarak nitelendirmeden önce, kendisinin de yazısının başında belirttiği gibi "öncelikle klasik literatürü" tarayıp özümsemesi gerekmektedir.

BİTTİ

---

4) Eğer Yahudileri bu konumlarına rağmen bir ulus olarak sayacak olursak o zaman bugün Kürdistan'da yaşamakta olan Asuri, Keldani vb. azınlıkları da bir ulus olarak saymamız gerekecek (bunları bir ulus olarak değil de birer azınlık olarak değerlendirmemiz onların sadece nüfus olarak az olmaları veya bazı bölgelerde salt çoğunluğu sağlayamamalarından kaynaklanıyor. Bunlar tarihin uzak geçmiş süreçlerinde yaşamış büyük kavimlerin birer kanıtları olarak yaşamlarını sürdürüyorlar)

5) "...Siyonizmin babası Thedor Herzel'in meşhur Yahudi devleti kitabının 1896'da yayınlanması ve 1917'de Ortadoğu'ya yeni bir dengesizlik dayatan Balfour Deklarasyonu'yla Yahudilere "ulusal yurt" sözünün verilmesi oluşturdu. 1517-1918 yılları arasında Osmanlı egemenliği altında olan Filistin 1920-1948 yılları arasında İngiliz mandası altında idi. İngiliz mandasının oluşturulduğu günlerde İngiltere Dışişleri Bakanı A. J. Balfour, 2 Kasım 1917'de siyonist lider Lord Rothchild'e yazdığı mektupta Yahudilere bir İsrail devleti sözü verir. Bu söz 1947'de Birleşmiş Milletler'in Filistin'n yüzde 55'inin Yahudilere verilmesiyle yerine getirilir". (Medya Güneşi s.38.sf.6/Temel Yücel Demirer)

6) Bugün İsrail halkının üzerinde yaşadığı topraklardan uzak yerlerde yaşayan ve onlarla iktisadi, kültürel ve dil birliği olmayan bütün diğer Yahudileri aynı ulusun bir parçası olarak değerlendiremeyiz. Tıpkı bugün Türkiye'de yaşayan Türklerle, Orta Asya'da yaşayan Türklerin dil, köken ve kimi kültürel değelerinin ortak olmalarına rağmen hepsinin tek bir ulus olarak değerlendirilemeyeceği gibi.

7) Sevr Antlaşması'nca kabullenilen ve sınırları ABD Cumhurbaşkanı Wilson tarafından tespit edilmesi kararlaştırılan bu sınır "Trabzon ve Giresun'un 20 km doğusundan başlayarak, Dersim'in doğu eteklerine, Erzincan'ın 20 km batısına kadar inip sonra Erzincan'ın güneyinden Bingöl dağlarının güney eteklerine varır. Sarp-Garabet dolaylarından güneye doğru Sasun dağlarının kuzey tepelerinden geçer ve Bitlis'in 20 km.güneyinden devam ederek İran sınırlarına uluşır. Bu sınırlar içinde kalan Osmanlı Ermenistanı ve Kafkas Ermenistanı, birleşik ve bağımsız bir devlet oluşturuyordu. Kafkas Ermenistanı kısmının kuzey ve doğu sınırları ise ya Rusya ile ya da diğer bağımsız Kafkas Cumhuriyetleri ile Sulh muahedelerinin imzalanmasıyla nihai bir duruma geçecekti". (Garo Sasuni, age, sf.179).

Bu utanç ile ne kadar yaşanır?

B. AZAD

1989 Yılında binbaşı Cafer Tayyar komutasındaki askeri birliğin sudan gerekçelerle baskın düzenlediği Cizre'nin Yeşilyurt (Cinêbir) köyünde meydana gelen dışkı yedirme olay sanıyorum tüm tazeliği ile hala hafızalarda yerini koruyor.

Bu insanlık adına utanç verici olaya maruz kalan Yeşilyurt köylüleri, Cizre'deki resmi makamlara başvurarak dışkı yediren binbaşı Tayyar'dan davacı oldular.

Ancak, binbaşı Cafer Tayyar'dan farklı düşünmeyen Cizre'deki TC yetkilileri, olayı örtbas etmek için yoğun çaba harcadılar. Basında görev yapan bazı kişilerin şahsi girişimleri ile olay deşifre edilerek basına yansıtıldı.

Bunun üzerine dava Ankara'ya alındı. Burada yapılan uygulamadan ciddi bir sonuç alınamaması üzerine, Ankara'daki devlet yetkilileri de olayı geçiştirmek için her türlü yöntemlere başvurmalarına karşın başarılı olamadılar. Bunu başaramamalarının yanısıra, bir işlemde yapmadılar.

Zira yapamazlardı, bu kendi kendilerini mahkum etmek anlamına gelirdi. Kürdistan halkının duyarlılığı ve yurtsever demokrat avukatların yoğun çabası sonunda, Kürt köylülerine dışkı yediren Türk subayı binbaşı Cafer Tayyar davası Strasburg'daki "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürüldü.

Burada görülen davada Türk devletini Kürt kökenli Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin, Yeşilyurt köylülerini de 450 avukat adına Hasip Kaplan temsil ediyordu.

TC devleti adına savunma yapan Hikmet Çetin gibi bir ihanetçi bile TC'nin mahkum edilmesini önleyemedi.

Burada Hikmet Çetin için fazla bir şey yazmaya gerek yok sanıyorum. Hikmet Çetin için kendi soyuna düşman olan meşhur Keklik hikayesini hatırlatmak yeter.

Strasburg'da görülen dava sonucunda TC devleti (300 bin frank) tazminat ödemeğe mahkum edildi ve TC de bunu onayladı.

Şimdi TC devletine bir kez daha soruyorum: Bosna Hersek ve diğer bazı yerlerde meydana gelen insan hakları ihlalleri karşısında demokrasi havarisi kesilmeniz ne kadar inandırıcı olabilir?

Demokrasi, insan hakları yalnız Bosna-Hersek, Kıbrıs, Batı Takya ve benzeri yerler için mi icad edilmiş veya vardır?

Bu "şerefli ve kahraman", binbaşınız hala resmi üniformanızı taşıyacak mı?

Bu insanlık suçu ve ayıbınız insanlık ve tarih bilimcileri tarafından, tarih sayfalarına kazınacak ve sizler bu utancınızla daha ne kadar yaşayacaksınız?

Bu ayıbınızı temizlemediğiniz sürece ne Bosna-Hersek ne de başka bir yerdeki insan hakları ihlaline veya anti-demokratik uygulamalara karşı tavır alma veya söylemde bulunma hakkınızı, bu utancınızla başkalarına kendi ellerinizle teslim etmiş olmuyor musunuz?

Ben insanın diyenler veya diyebilenler; bu ve benzeri binlerce insanlık suçu işleyen TC iktidarını hala savunacak mısınız? Bu politikaları savunanları ve insanlara dışkı yediren suçluların iktidarını ve düzenini savunmak onların suçuna ortak olmak anlamına gelmez mi?

Ben Müslümanım diyenler, İslam kardeşlerinize dışkı yedirilmesine sessiz mi kalacaksınız?

İnsanlara dışkı yedirilmesi olayına karşı alınacak veya alınmayacak tavır aynı zamanda bir insanlık sınavı olacaktır.

Bu sınavda sınıfta kalacaklar pratik olarak insanlık değerlerini yitireceklerdir.

TC'nin yargıçları özellikle de Anayasa Mahkemesi yetkilileri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu kararı sizler için bir anlam iade etmiyor mu? Yoksa, bu mahkemenin aldığı kararı, hıristiyan yargıçların kararı olarak mı değerlendireceksiniz?

Yeşilyurt köyündeki Kürt insanlar da hıristiyan mı yoksa?

Kürt ve emekçi Türk halkları, bu insanlık utancına, topyekün omuz omuza ve örgütlü bir mücadele ile en iyi yanıtı verebilir.

İnsanlara dışkı yedirilmesi, insanların yaşam hakkının elinden alınmasından çok daha ağır bir cezadır. Bu tür iğrençliklere reva görülen halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluşu, halkımız için ekmek, su, hava ve güneş kadar önemlidir.

Xweş mirova delal
bîşenga robara
stêrka asîmanê Şirnexê
pêtika agirê
Newrozê;

Bişeng Anik

wê tim di têkoşîna
gelê Kurd de bijî

Xebatkarên Medya Guneşî

16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi önünde faşist çetelerin bombalı-silahlı saldırısı sonucu hunharca katledilen,

Hatice Özen, Cemil Sönmez, Baki Ekiz,
Murat Kurt, Abdullah Şimşek, A. Turan Ören
ve İstanbul DDKD yöneticisi **Hamit Akıl**'ı saygıyla anıyoruz.

Medya Güneşi Emekçileri

Mûçink Amadekar: Bawer Andok

DEWRÎ REFES

Kurdino! Mizgîn ji we re partiya we ya REFES'ê tê. Di nêz de hilbijartinên herêmî çêdibe û partiya we tê. Hûn rayên xwe bidin refesê û tiştekî din meraq nekin. Partiya REFES'ê we ji bîr nake. Ew baş ji heqê Kurdan tê der. Li meclîsê, li her derê ji bo birayên xwe yên Kurd dixebite.

Ma partiya we REFES nebûya kê dikaribû mafê destnedana mebûsên DEP'ê rake. Partiya REFES'ê ji birayên mislman hes dike. Bi tenê ew dizane ku Kurd misilman in û di riya heq de ne. Ji xwe riya heq jî riya REFES'ê ye.

Di vê hilbijartinê de jî rayên xwe bidin REFES'ê. Ewê her rayek we bibe tanq, bibe top , bibe balafir, bibe refes û bi ser we de were. Gelê Kurd dide pey REFES'ê.

Temam bû dewrî Madam
Wa tê dewrî Erbeqan.

KARÊN HUNDIR ÊN TIRKIYÊ

Di van demên dawî de hemû kes pozê xwe dike karên hundir ên Tirkiyê. Di serî de jî Ewrûpa. Ma Ewrûpa nizane ku kuştina Kurdan ji karên hundir ên Tirkiyê ye. Ma Tirk Kurdan bikujin jî dê bikujin; ji Ewrûpayiyan re çi ye?

Welahî, bîlahî û telahî hê jî ev Ewrûpayî rihet nasekinin! Kîngê rewşa Tirkiyê ber bi başiyê diçe, îla ew tiştekî derdixin.

Dibêjin Tirk gundên Kurdan vala dikin, malên wan dişewitînin û wan dikujin. Ma ji Ewrûpayiyên Xirîstiyan re çi ye? Çi bi wan bûye! Tirk birayên xwe yên Kurd dikujin ewqas. Ma Kurd ne misilman in?

Heke pirr rûmetê didin mafên mirovan bila herin Bosna-Hersekê. Li wê derê misilman tên kuştin kes dengê xwe dernaxe. Ji xwe li Tirkiyê tiştekî bêqanûnî tune. Kuştina Kurdan di nav demoqrasiya Tirkiyê de çêdibe. Îcar bi ser de jî dibêjin li Tirkiyê demoqrasî tune. Ku li Tirkiyê demoqrasî tune bûya, evqas Kurd dihatin kuştin!

Ya sitaaaar, ev Ewrûpayî çima evqas pozê xwe dikin karên Tirkiyê yên hundir.Ma karên wan tune. Ew çima bi karên xwe re bilî nabin. A niha ew bi karên xwe re bilî bibûna û dengê xwe dernexistana, dê karê me jî gelek hêsan bibûya. Me dê tevgerek paqijiyê bikira û emê ji van Kurdan xelas bibûna.

Ev tiştên ku me anî serê Ermeniyan, me dê bianiya serê Kurdan jî . De çawa be bihar tê!..

Niha li Tirkiyê ev ayet tê xwendin.

DÎSA QEDALÊKETO

Parlementerên Ewrûpa ji Hîkoyê Çeto pirsîne, " Bi rakirina mafê destnedanê ya mebûsên DEP'ê , we karên xwe dijwar kir. Hûnê bi çi awayî pirsa Kurdî çareser bikin?"

Hîkoyê Çeto weha gotiye," Li Tirkiyê pirsa Kurdî tune. Pirsa terorê heye û ewê dewleta me vê meselê çareser bike."

Herê Hîkoyê Çeto, herê qedalêketo.

Tu nanê Kurdan bıxe, li ser hesabê Tirkan bıewte.

MEDYA GÜNEŞİ ABONE FORMU

Adı, Soyadı:
Mesleği:
Adresi:

☐ 6 Aylık Abone olmak istiyorum..
☐ 1 Yıllık Abone olmak istiyorum.

Abone Koşulları:
Yurtiçi:
6 Aylık: 120 bin TL
1 Yıllık: 250 bin TL
Yurtdışı:
1 Yıllık: 75 DM, 50 $

Hesap numarası
Nusrettin Yüksekkaya
Yapı Kredi Bankası
İstanbul-Aksaray Şubesi
0076859-8 No'lu Hesap

Lütfen abone bedelinin yatırıldığına ilişkin makbuzun bir fotokopisini gazetemize gönderin.

www.agirivan.org

Kanıyla suladı Newroz çiçeklerini... Bir yaprak sessizliğinde düştü tarihe...

Sofi (Yusuf Bayram)

A. Beroj

"Ölümüm çarpışırken düşman kurşunuyla olsun isterim. Kendime başka seçenek tanıyamam. Ben kolları kesilmiş bir nehirin çocuğuyum. Akmadan duramam. Duramayız. Ya özgür ve mutlu bir Kürdistan, ya ölüm!" Sofi'nın bu sözleri hala kulağımda çınlıyor. O, baskı ve zülme karşı savaşmak için dağlara vurdu kendini. Artık mekanı dağlardı. 14 yıla yakın bir savaşımdan sonra haince bir kurşuna hedef olan Sofi'nin yaşamı, Kürdistan'ın sessizliğine yazılan mücadele tarihinde önemli bir yere sahiptir.

Sofi'den söz açılınca, Sofi'nin bir arkadaşı, önce derin bir nefes aldı, daha sonra şunları söyledi:

"Sofi, çok insancıldı... Ekmeğini arkadaşıyla paylaşmazdı; tümünü verirdi. İnsan Sofi'yle olduğu zaman hem Kürdistan'ın çetin doğa şartlarına, hem de sömürgeci güçlere karşı kendini korkusuz ve güvende hissederdi. Sofi'nin usta bir rehber, iyi bir savaşçı olması ve her türden tehlikeye karşı, arkadaşını canı pahasına koruması ve sahip çıkması; böyle bir korkusuzluk ve güven duygusu yaratıyordu insanda."

Sofi (Yusuf Bayram), 1954'te, Şırnak'ın Gundık (Balveren) köyünde, yurtsever, emekçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Şırnak yöresinin, coğrafik konumu gereği sömürgeci merkezlerinden uzak olması ve bu durumun sonucu olarak asimlasyondan fazla etkilenmemesi nedeniyle Sofi de Kürt ulusal bilincini alarak büyüdü. Şırnak'ın, Kürdistan'ın dört parçasını birbirine bağlayan bir merkezde bulunması, Kuzey, Güney ve Doğu Kürdistan'da gelişen ulusal örgütlenme ve ayaklanmalara katılması nedeniyle hep TC devletinin millitarist baskılarının yoğunlaştığı bir yer olduğundan; bu yörenin kırsal kesiminde doğan her çocuk, dünyaya gözünü açar açmaz, jandarma dipçiği ve komando postallarıyla tanışır ve anneler de bebeklerini, "cenderme hat" (jandarma geldi) diye korkutarak uyuturlar. İşte Sofi de, diğer tüm Kürt çocukları gibi böyle bir ortamda büyüdü. Sofi, yine birçok Kürt çocuğu gibi okula gitme imkanı bulamadı. Çünkü; köydeki okul, asıl işlevini görmekten ziyade, devlet güçlerinin köy halkını topladığı ve işkenceden geçirdiği bir merkez işlevini görmekteydi. Ayrıca eğitimin Türkçe olması, Kürtçe'den başka dil bilmeyen çocukların okula gitme hevesini ortadan kaldırıyordu.

Gençlik yıllarında, Sofi'nin dini inancı tamdı. Daha o yıllarda "Sofi" ünvanını almıştı. Ancak, bu ünvanın dinci mantıkla hiçbir ilgisi yoktu. Sofi'nin halkına ve ülkesine karşı duyduğu derin sevgi, pırıl pırıl kişiliği ve mücadele azmi, bireysel inancı aşmış ulusal ve evrensel değerlerle bütünleşmişti. Artık birçok Kürt gibi, O'nun da tek düşüncesi ve inancı Kürt ve Kürdistan'dı, Neden isminin "Sofi" olarak çağrıldığı sorusuna karşı hep bu cevabı verirdi. Sofi, 18 yaşında kendi köyünden birisiyle evlendi. Ancak hiçbir zaman bilinen klasik türden yerleşik, standart bir yaşamı olmadı. Bir gün evde ise 10 gün yollarda ve dağlardaydı. Eşi de Sofi'ye ve yoldaşlarına karşı büyük bir özveride bulunuyordu. Sofi 5 çocuk babasıydı.

Sofi, 1970'li yıllarda, TKDP'nin aktif bir militanı olarak, sınırboylarında profesyonelce mücadeledeki yerini aldı. Güney Kürdistan Kürt ulusal hareketinin '75 yenilgisinden sonra, IKDP'nin yeniden toparlanıp sınır boylarında örgütlenme faaliyetlerinde; Qamışlo-Cizre-Şırnak hattında barınma, ikmal, ulaşım ve bölgede üs kurma çalışmalarında, Sofi, büyük bir rol oynadı.

TKDP'nin yardımıyla, IKDP'nin reorganizasyonu için, Mesut Barzani tarafından, 75'te Şırnak bölgesine gönderilen Selim (Kürt Federe Devleti Meclis Başkanı, Namık Cewher Salım) ve Hasan (Kürt Federe Devleti Emniyet Genel Müdürü, Kerim Sıncari) Sofi ile ilişkiye geçerler. "Parti yönetimi ile, Selim ve Hasan takma adlarını kullanan bu iki misafir arasındaki ilişkiyi, Yusuf Bayram adındaki bir TKDP kadrosu sağlayacaktı. Böylece bu kez 'yavru parti', 'ana'nın yeniden örgütlenmesinde çok ciddi ve hatta hayati bir rol üstlenmiş oluyordu." (bkz, M.Sıraç Bilgin, Barzani'nin Son Yılları adlı kitabı)

Sofi, salt sınır üçgenindeki çalışmalarla yetinmez, güneyde IKDP-GK tarafından kurulan askeri kampta da Pêşmerge olarak yer alır.

Kürt ulusal haraketi'nin tekrar canlanmaya başladığı bu süreç, sömürgeci merkezlerin de uykularını kaçırmaktaydı. Bu nedenle, TC yönetimi ile Irak Rejimi her zaman olduğu gibi ittifak halinde; Irak ordusu güneyden Türk ordusu Kuzeyden, karadan ve havadan, onbinlerden oluşan askeri bir güçle, 1978'de, IKDP-GK'nin Komate (Beytüşebap'ın güneybatısından, Güney Kürdistan sınırı boyunca Doğu Kürdistan'daki Zağroslara kadar uzanan sarp bir dağ silsilesidir) askeri kampına karşı büyük bir

saldırı düzenler. Saldırı sırasında, kampta bulunan Pêşmerge sayısının 20 civarında olduğu belirtiliyor. Ve bunların çoğunluğu savaşamayacak kadar hasta ve atıl durumda olanlardı. Buna rağmen sömürgeci ordularla kıyasıya bir çatışma yaşanır. Komate dağları da, onlar için doğal bir zırh görevini görüyordu. Sofi burada yiğitçe çarpışır.....

Gerillalar neticede her iki orduya da, büyük kayıplar verdirerek geri püskürtür. Kampta, sadece Sofi, alnından bir top güllesi parçasıyla hafif bir yara alır. O sırada, kamp komutanlığı görevini yapan Xazi Zêbari, Sofi'nin kahramanca çarpışmasına karşı duyduğu hayranlığı gizlemez ve şöyle der: "Sofi gibi savaşçı, 20 Pêşmergem olsaydı, her iki orduyu da esir alırdım."

Daha sonra kuzeye geçen Sofi,'79'un sonlarında Dr. Kemal Kerkuki (Kürt Federe Devleti İnsan Hakları Bakan Yardımcısı) ile birlikte Cizre'de yakalanırlar. Diyarbakır Cezaevi'nde bulunduğu 9 ay boyunca çok ağır işkencelerden geçirilir. Sofi, işkenceci namertlere karşı mertçe direnir. Kemal Kerkuki ise, Suriye'ye teslim edilir.

12 Eylül faşist darbesinden sonra, Sofi, siyasi nedenlerden ötürü "mahkum" oldu.

1981 de, KUK'un resmen TKDP'den ayrılmasıyla Sofi, KUK'la birlikte çalışmaya başladı. KUK'un '80 sonrası, Güney Kürdistan'da kurduğu askeri kamplarda bulundu. Bu ara okuma-yazmaya büyük bir ilgi duyar ve arkadaşlarının yardımıyla okuma-yazma öğrenir ve aynı zamanda sınır hattı koordinatörlüğünde görev alır. 1982'nin sonlarında, KUK'un ikiye bölünmesiyle, Sofi, KUK-SE'den yana tavır aldı. KUK-SE'nin askeri ve siyasi çalışmaları, güneyde, '85'e kadar devam etti. Bu süre içerisinde Sofi, KUK-SE'nin ve mütefiklerinin de, sınır hattı faaliyetlerinde büyük bir mücadele azmiyle çalışır. Sınır çalışmalarında Sofi arkadaşlarıyla birlikte defalarca sömürgeci güçlerle çatışmaya girerler; ancak her defasında çatışma karşı tarafın yenilgisiyle sonuçlanır. Yanlız 1983'te Suriye "sınırını" geçereken sömürgeci güçlerle çarpışarak ölen Pêşeng millitanı, M. Nuri Madak (AZAD)'ın cısını en çok Sofi çeker. Çünkü O, Sofi'nin sınır kurdu arkadaşıydı. Sofi'nin, sınır hattında birlikte görev yaptığı, açlığa, soğuğa karşın gece gündüz demeden onunla çalışan arkadaşları Abdulvahap Bayram, Abdullah Ayaz, Abdulkerim Şenses ve Yasin Şenses adlı KUK-SE militanları ise 85'in Nisan'ında bir IKP (Irak Komünist Partisi) kadrosuyla birlikte, Güney Kürdistan'ın kurtarılmış Haftanin vadisinde yol üzerinde mola verdikleri bir sırada; hiç beklenmedik bir anda ve umulmadık bir şekilde PKK'nin Haftanin birimi tarafından katledildiler. Bu durum üzerine PKK ile IKP arasında çatışma çıktı. Birbirlerinden çok sayıda adam öldürdüler. Fakat IKDP devreye girerek olayların büyümesini engelledi. Ancak bu olaylar nedeniyle KUK-SE ve IKP sınır hattındaki çalışmalarını durduruyor; Çok ilginçtirki, Sofi'yle birlikte Hêza Helgurt (öncü mefreze)de çalışan, KUK-SE'nin Halil adlı millitanıda 1990'da Şırnak'ın Üçkiraz köyünde yine PKK tarafından öldürüldü.

Daha sonra, çeşitli nedenlerden dolayı KUK-SE, güneydeki kamplarını tasfiye edince, Sofi de Gundık'ın Benavya mezrasına yerleşir. Ama, silahını asla bırakmaz... Çünkü, O, sömürgeci güçlerin ancak silahtan anladığına inanıyordu. Pêşmerge kıyafeti ve sol cebinin üstkapağında Lenin rozeti, omuzunda Keleşinkof, belinde 8 dolu şarjör, iki el bombası, su matarası ve boynunda dürbün, sırtçantasında ise çeşitli ilk yardım malzemelerinin yanısıra, dünya haber ajanslarını dinlemek için küçük radyosu ve kumanya gibi taşıdığı birkaç marksist klasikle, Sofi, pêşmergeliği yaşam biçimi olarak benimsemişti. Sofi'yi böyle silahla donatan, koşkusuz ülkesinin sömürge koşullarıydı. Ancak, O'nun marksizme olan ilgisinin temel nedeni bağlı bulunduğu hareketinin ideolojisinden kaynaklansa da, diğer önemli bir faktör de, gençlik yıllarında işçi olarak çalıştığı kömür ocaklarıydı. Bu ocaklar Emile Zola'nın Germinal'ine taş çıkartacak kadar ilkel koşullarda işletilen; ip ve çuvallarla, oksijenin bittiği noktadan kömürün çıkartıldığı Şırnak-Gundık kömür ocaklarıydı... Bu ocaklar yüzlerce gencecik bedeni aldı; nice bebekler öksüz kaldı, nice gelinler gözü yaşlı ve onlarca düğün hazırlıkları yarıda kaldı... Bu trajedi devlet güçlerinin terörüyle birleşerek hala devam ediyor...

Sofi, kendi insanlarına karşı duyduğu derin sevgiden dolayı hep bir şeyden çekiniyordu: Mahkumdu ve tepeden tırnağa silahlıydı... Günün birinde herhangi birinin evinde yakalanması veya insanların bulunduğu bir yerde askerle çatışmaya girmesi durumunda askerin gelip gaddarca, savunmasız insanların evini yakacağı ve işkencelerden geçireceği kaygısını taşıyordu. Nitekim korktuğu başına geldi: 1987'nin 21 Mart Newroz bayramıydı. Her taraf karla kaplıydı, Sofi Gundık'ın güneyinde, Kanyareza mezrasında, bir yakının evindeydi. Kawa'dan ve Newroz'dan söz ediyordu. Bir an evin küçük kızı dışarıya çıkar, ne görsün; evin yirmi metre ötesinde 20'den fazla asker... Kız bir çığlık attar; "mamê Sofi esker hat!.." Sofi tam teçhizatlı ve soğukkanlılıkla dışarı çıkar. Askerler toplu halde evin hemen yanıbaşındaki düzlükte, aniden bu tepeden tırnağa kadar silahlı adamı karşılarında görünce donakalırlar. Sofi, ateş etmek istese tümünü oracıkta yere seriverir. Ancak, kaldığı evi düşünerek bunu yapmaz. Biraz da askerlerin teskeresini düşünür... Ve askerlere seslenir: "Ben sizi öldürmek istemiyorum. O nedenle siz de bana karışmayın, ben yoluma gideyim. Bu evin de benimle bir ilgisi yok" deyip, uzaklaşırken, Kürtlerin "Bextê romê tune ye" tarihi sözü bir kez daha tekkerür etti. Sofi'nin ateş açmayıp uzaklaşmasını fırsat bilen askerler, hemen pusuya yatıp ateş açarlar. Sofi, yara aldıktan sonra askere karşılık verir. İlk anda iki asker ölür, biri yaralanır. Sofi'nin her attığını vurduğunu gören askerler, O'nun peşinden gitmekten çekinirler. Ancak bir asker tekrar Sofi'nin peşine düşer. Sofi onu da yere seriverir. Bu arada olay, telsizle Şırnak tugayına bildirilir ve helikopterlerle gelen askerler dört bir yanı sarar.Yerde yarım metreden fazla kar... Karanlık yavaş yavaş çökmekte; dondurucu ayaz geceye hakim olmaktadır. Sofi yapayalnız, sığınacak yeri ve imdadına gelecek kimsesi yoktur ve derindir yarası. Aldığı hain kurşun darbesi sonucu kaybettiği kanıyla kardelenleri ve Newroz çiçeklerini sulayarak hayata veda eder. Bir akşam önce karlı tepelerin doruklarında alevlenen Newroz ateşi, birkez daha Sofi'nin bedeninden alevlenip göğe yükselir.

Militan bir yaşam böylece noktalanırken, devlet güçleri, mezradaki tüm evleri yakıp yıkarak yine yöre insanına kan kusturdu. O evin bütün fertlerinin yanısıra 20'den fazla insan gözaltına alındı, karın içinde sabahlara kadar bekletildi, bazıları telefon direklerinin tepesine başaşağı gece boyunca asılı tutularak iğrenç işkencelerden geçirildiler.....

Kanıyla suladı Newroz çiçeklerini Sofi.. bir yaprak sessizliğinde düştü tarihe... Sofi'nin kovuğuna sığınıp yaşama veda ettiği ağaç, hala yaslıdır.

MEDYA GÜNEŞİ

ÇARÇIRA Basın ve Yayıncılık Ltd. Şti. adına • Sahibi ve Yazıişleri Müdürü: **Nusrettin Yüksekkaya** • Genel Yayın Yönetmeni: **Mahmut Metin** • Ortadoğu Temsilcisi: **Ahmet Cemal** • Güney Kürdistan Temsilcisi: **Azad Şatehî** Avrupa Temsilcisi: **Halim Can** • Muhabirler: **Bavê Azad, Mahmudê Malazgirtî** (Almanya) • **Cumali Gökalp** (Hollanda) • **Bavê Zerdeşt** (Danimarka) • **Seyda Alpşen** (İngiltere) • **Halis Kınalı** (İsviçre) • **A. Kadir Bozyıl** (Norveç) • **Rojen Xerzî** (Fransa) • **Şoreş Fırat** (Rusya) • **Baran Jiyan** (Yunanistan) • **Genco Hasanan** (Bulgaristan)

• **Yönetim Yeri**: İnebey Mah. Valide Camii Sok. No: 50, Kat:4 Aksaray–İstanbul / Tel: 530 68 31 Fax: 586 22 31 • **Diyarbakır Bürosu**: Şair Sırrı Hanım Sk. Maruf Apt. Kat:1 Ofis–Diyarbakır/Tel–fax:(412) 221 80 74 • **Antep Bürosu:** Karagöz Cad. Gören İşhanı Kat 4 No: 45 • **İzmir Bürosu**: 859. Sk. Saray İşhanı Kat:2 No:3/203 B. Blok Konak/Tel:(232)4454650 • **Adana Bürosu**: Ali Münif Cad. Büyük Adana İşhanı Kat:4/30 / Tel-Fax: (322)359 94 92 • **Mersin Bürosu**: İstiklal Cad. Camii Şerif Mah. 29. Sok. No: 5/6 /Tel:(324)2370477• **Avrupa İlişki Adresleri:** H. Can Box:15216, 161 15 Bromma–**Sweden**; M. Malazgirti, Amadande Str.58, 2000 HH 56 **Germany**

• **Abone Koşulları**: Yurtiçi/ 1 Yıllık:250 000 TL; 6 Aylık:120 000 TL; Yurtdışı/ 1 Yıllık: 75 DM, 50 $ • **Yurtdışı Fiyatı/** İsveç: 15 SKR, Danimarka: 15 DKR, Norveç: 15 NKR, Almanya: 5 DM, Fransa: 15 FF, İngiltere: 2 Pound, İsviçre: 4 SFr, Hollanda: 3 Florin • **Hesap No**: Nusrettin Yüksekkaya, Yapı Kredi Bankası, İstanbul Aksaray Şubesi, 0076859-8 Nolu Hesap • **Baskı**: Serler A.Ş.